

Universitat Autònoma de Barcelona

FACULTAT DE CIÈNCIES
Secció de Ciències Ambientals

**ANÀLISI AMBIENTAL DEL PLANEJAMENT
URBANÍSTIC DEL MUNICIPI DE FELANITX
(MALLORCA)**

Memòria del Projecte Fi de Carrera de Ciències Ambientals

Autora: Francisca Carbonell Bauzà

Tutor: Marc Parès i Franzi

Bellaterra, a 8 de setembre de 2011

“Cada ciudad es expresión de la sociedad con toda su complejidad, por lo que no es un objeto de estudio ordenado y reglado como los de las ciencias”
(Terán, 1982)

ÍNDIX DE CONTINGUTS

PART I. INTRODUCCIÓ	7
1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ:.....	8
2. OBJECTIUS:	9
3. METODOLOGIA:	9
4. ÀMBIT D'ESTUDI:.....	10
PART II. DIAGNOSI DEL MUNICIPI.....	12
5. MEDI FÍSIC I BIÒTIC.....	13
5.1 Climatologia	13
5.2 Geomorfologia	14
5.3 Hidrologia.....	14
5.4 Caracterització biogeogràfica	16
5.5 El paisatge i la seva gestió.....	18
5.6 Espais protegits i punts d'interès científic:.....	19
5.7 Riscs ambientals	25
6. MEDI SOCIOECONÒMIC:	29
6.1 Característiques demogràfiques	29
6.2 Parc d'habitatges.....	36
6.3 Estructura econòmica.....	40
7. CONTEXT TERRITORIAL	52
7.1 Planejament supramunicipal.....	52
7.2 Planejament municipal	65
8. SÍNTESI DE LA DIAGNOSI.....	85
8.1 Anàlisi integrat de problemes.....	85
8.2 Anàlisi integrat de potencialitats	89
8.3 Matriu DAFO	92

PART III. PROPOSTES DE MILLORA.....	93
9. PRONÒSTIC.....	94
9.1 Creixement poblacional:.....	95
9.2 Creixement d'habitatges:.....	99
9.3 Afectació als usos del sòl:	104
10. PROPOSTES DE MILLORA.....	107
10.1 Objectiu 1. Definir un model urbanístic més sostenible	109
10.2 Objectiu 2. Millora ambiental.....	113
10.3 Objectiu 3. Millora social.....	114
10.4 Objectiu 4. Disminució dels processos degeneratius del medi natural	115
10.5 Objectiu 5. Potenciació i diversificació de l'activitat econòmica	116
10.6 Objectiu 6. Augmentar la vinculació de la població amb el medi natural.....	118
PART IV. CONCLUSIONS	119
11. CONCLUSIONS	120
12. BIBLIOGRAFIA	122
13. PRESSUPOST	125
14. PROGRAMACIÓ	126
PART V. ANNEXES.....	127
15. ANNEXES.....	128
15.1 Normativa PGOU 69.....	128
15.2 Matriu usos i actuacions sòl rústic.....	129
15.3 Càlcul del creixement poblacional.....	133
15.4 Plànol PTM Felanitx.....	138
15.5 Classificació sòl urbà i urbanitzable PGOU 69, nucli de Felanitx	139
15.6 Classificació sòl urbà i urbanitzable PGOU 69, nucli de Portocolom	140
15.7 Classificació sòl urbà i urbanitzable PGOU 69, nucli de Es Carritxó, Cas Concos, s'Horta i Cala Ferrera.....	141

LLISTAT DE TAULES

Taula 5.1.1. Tipus d'ocupació del territori del municipi de Felanitx. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx

Taula 5.1.2. Tipus de terrenys forestals. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

Taula 5.1.3. Superfície forestal segons prioritat. Font: INFOBAL, Direcció General d'Emergències.

Taula 5.2.1 Evolució i increment de la població de Felanitx en el període 1940-2000. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE i del Prediagnòstic AL21 Felanitx..

Taula 5.2.2 Evolució i % d'increment de la població de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Taula 5.2.3 Distribució de la població al municipi de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE

Taula 5.2.4 Estructura de la població per sexes de Felanitx, període 2000-2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Taula 5.2.5 Piràmide d'edats de Felanitx a 2005 i 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE

Taula 5.2.6 Estructura de la població per edat a Felanitx i Balears 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Taula 5.2.7 Dinàmica de la població entre 2003 i 2009. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT i la fitxa municipal 2009 de Caja España.

Taula 5.2.8 Immigració i emigració a Felanitx (2005-2009). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT

Taula 5.2.9. Estructura de la població i percentatge de Felanitx i les Balears segons el lloc de naixement, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE

Taula 5.2.10 Edificis segons el nombre d'habitatges. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx

Taula 5.2.11 Edificis segons la tipologia. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx

Taula 5.2.12 Locals segons la tipologia. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

Taula 5.2.13 Habitatges per classes. Font: INE

Taula 5.2.14 Habitatges principals segons any de construcció. Font: INE

Taula 5.2.15 Llars segons el règim de tinença de l'habitatge. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx

Taula 5.2.16 Mida de les llars del municipi de Felanitx. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx

Taula 5.2.17 Composició de la llar en relació a la població major de 65 anys. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx

Taula 5.2.18 Llars segons el nombre d'ocupats. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx

Taula 5.2.19 Problemàtica derivades de l'habitatge. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx

Taula 5.2.20 Dades econòmiques de Felanitx: 2005-2009. Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Econòmic La Caixa, 2010

Taula 5.2.21 Índex econòmics de Felanitx any 2009. Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Econòmic La Caixa, 2010

Taula 5.2.22 Percentatge d'activitat econòmica per sectors. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'informe anual municipal del SOIB

Taula 5.2.23 Aprofitament de les terres de Felanitx. Font: Fitxa municipal Caja España 2011

Taula 5.2.24 Superfície agrícola segons règim de tinença. Font: Cens agrari 1999

Taula 5.2.25 Nombre de caps de ramat segons tipologia. Font: Cens Agrari, 1999

Taula 5.2.26 Activitats industrials segons tipologia. Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari econòmic La Caixa, 2010

Taula 5.2.27 Comerç a l'engròs. Font: Anuari econòmic La Caixa 2010

Taula 5.2.28 Comerç minorista. Font: Anuari econòmic La Caixa 2010

Taula 5.2.29 Establiments turístic-residencials a Felanitx. Font: Anuari 2010 Turisme a les Illes Balears.

Taula 5.2.30 Població afiliada a la S.S a Felanitx segons mes, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 5.2.31 Tipologia de contractes per tipus i sexe (2010). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB

Taula 5.2.32 Evolució de la població afiliada i aturada per al període 05/10. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

Taula 5.2.33 Població aturada per mesos i sexe (2010). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

Taula 6.1.1 Elements bàsics d'ordenació territorial. Font: Diagnosi ambiental de municipi de Santanyí

Taula 6.1.2 Distribució del sòl urbà o urbanitzable (2003). Font: Memòria del Pla Territorial Insular de Mallorca.

Taula 6.1.3 Distribució del sòl urbà o urbanitzable per sectors (2003). Font: Memòria del PTM

Taula 6.1.4. Superfície assignada amb i sense modificació. Font: Modificació puntual PTM

Taula 6.1.5 PDS competència del Govern Balear i del Consell de Mallorca. Font: Pla Territorial de Mallorca..

Taula 6.2.1 Quadre sinòptic de la normes reguladores del PGOU 69. Font: Ajuntament de Felanitx.

Taula 6.2.2 Categories de sòl rústic i normativa edificatòria. Font: Elaboració pròpia a partir de la Memòria puntual del Pla General en l'àmbit de Sòl Rústic (2002).

Taula 6.2.3 Resum de les superfícies classificades com a sòl rústic. Font: Ajuntament de Felanitx.

Taula 6.2.4 Capacitat de població del TM de Felanitx. Font: Modificació de la Norma Complementària del PGO de Felanitx sobre Regulació de Capacitat de Població (2005).

Taula 6.2.5 Classificació del sòl i instrument de desplegament de les Normes Subsidiàries. Font: Elaboració pròpia a partir de la Normativa Urbanística de les Normes Subsidiàries de Felanitx d'aprovació provisional (2007).

Taula 6.2.6 Taula resum de classificació del sòl. Font: NNSS Felanitx. Aprovació provisional 2007

Taula 6.2.7 Qualificació de sòl urbà per nucli de població. Font: NNSS de Felanitx. Aprovació provisional, 2007.

Taula 6.2.8 Qualificació de sòl rústic per nucli de població. Font: NNSS de Felanitx. Aprovació provisional, 2007.

Taula 6.2.9 Resum de superfícies en sectors de desenvolupament. Font: NNSS Felanitx. Aprovació provisional 2007.

Taula 6.2.10: Accions impactants derivades de les NNSS de Felanitx. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les normes subsidiàries

Taula 6.2.11 Factors ambientals directes i indirectes afectats. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les NNSS de Felanitx

Taula 6.2.12 Matriu d'importància dels impactes. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les NNSS de Felanitx.

Taula 6.2.13 Principals impactes, tant positius com negatius, derivats de les accions de les NNSS de Felanitx. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les normes subsidiàries

Taula 9.1.1 Perspectives de creixement considerades. Font:Elaboració pròpia.

Taula 9.1.2 Previsions de creixement a Felanitx. Font: Elaboració pròpia.

Taula 9.2.1 Projectió demogràfica per grups d'edat a l'horitzó 2030 i taxa principalitat projectada. Font: Elaboració pròpia.

Taula 9.2.2 Mida mitjana de les llars als escenaris futurs. Font: Elaboració pròpia.

Taula 9.2.3 Nombre màxim d'habitatges permès al planejament vigent de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Modificació de la capacitat de població de Felanitx (2005).

Taula 9.3.1 Necessitat d'habitatges i possibles vies de satisfacció a l'horitzó 2025. Font: Elaboració pròpia.

Taula 10.1 Taula resum dels objectius, metes i propostes de millora. Font: Elaboració pròpia.

LLISTAT DE GRÀFICS I FIGURES

Figura 4.1. Situació geogràfica del terme municipal de Felanitx. Font: Wikipèdia.

Figura 4.2. Nuclis urbans de Felanitx i principals vies de comunicació. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

Figura 5.1.1. Climograma de Felanitx. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx (2004).

Figura 5.1.2. Torrents i afluents del municipi de Felanitx. Font: IDEIB

Figura 5.1.3: Xarxa Natura 200 de Felanitx. Font: Xarxa Natura 2000 Illes Balears.

Figura 5.1.4: Launea cervicornis. Font: pròpia.

Figura 5.1.5. Mapa de zones en risc d'esllavissament i erosió. Font: IDE

Figura 5.1.6. Mapa de zones en risc d'incendis. Font: Modificació Sòl Rústic.

Figura 5.2.1 Origen de la població de Felanitx, any 2000, 2005 i 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT

Figura 5.2.2 Població estrangera de Felanitx per nacionalitat, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT

Figura 5.2.3 Població estrangera de Felanitx segons nacionalitat, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE

Figura 5.2.4. Distribució d'habitatges familiars per tipologia. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE

Figura 5.2.5 Mapa dels preus dels habitatges de Mallorca. Font: Prediagnòstic AL21 Campos

Figura 5.2.6 Nombre d'explotacions amb terres, segons superfície total (ha). Font: Cens agrari, 1999

Figura 5.2.7 Percentatge de caps de ramat segons tipologia. Font: Cens Agrari, 1999

Taula 5.2.8 Tipologia d'atur per sectors (2010). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

Figura 6.1.1 Instruments legislatius d'ordenació territorial. Font: Diagnosi ambiental de municipi de Manacor..

Figura 6.1.2 Plànol del PTM per al municipi de Felanitx. Font: Visor del PTM del Consell de Mallorca.

Figura 6.2.1 Classificació del sòl del terme municipal de Felanitx. Font: Ajuntament de Felanitx

Figura 9.1.1 Previsió demogràfica per a Felanitx a l'horitzó 2025. Font: Elaboració pròpia.

Figura 9.1.2 Evolució de la població del període 00-10 i 04-10 de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Figura 9.2.1 Projectió de persones principals per a l'horitzó 2030. Font: Elaboració pròpia.

Figura 10.1 Modificació del sòl urbà i urbanitzable sobre el planejament vigent per al nucli de Felanitx. Font: Normes Subsidiàries 2007

Figura 10.2 Modificació del sòl urbà i urbanitzable sobre el planejament vigent per al nucli de Cala Ferrera. Font: Normes Subsidiàries 2007

PART I. INTRODUCCIÓ

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ:

L'urbanisme va aparèixer per intentar ordenar el creixement de les construccions que de manera anàrquica anaven donant forma als pobles i a les ciutats. Mentre la planificació s'ocupava del terreny colonitzat per la trama urbana i preveia les condicions per desplegar-se en el futur sobre nous sòls.

L'anomenat urbanisme, com a disciplina pròpiament ordenada i legislada, és relativament recent i, a l'Estat espanyol, comença de manera seriosa a partir de la Llei sobre Règim del Sòl i Ordenació Urbana de 12 de maig de 1956, encara que hi ha intervencions anteriors amb caràcter global. Pocs anys després començaren a sorgir els primers Plans Generals d'Ordenació Urbana Municipal (PGOU) els quals tenien per objectiu l'ordenació reglada del terme municipal d'acord amb les disposicions de la llei anteriorment mencionada.

Més tard, i com a complement de la legislació urbanística global, apareixen noves lleis i reglaments que cerquen protegir el sòl sobre el qual la ciutat s'anava estenent, per tal d'evitar-ne una colonització indiscriminada. D'aquesta manera, si es parla de Balears prenen força les Directrius d'Ordenació del Territori, els Plans Territorials Insulars i les lleis sobre protecció del sòl.

Així doncs, s'entén el territori com un *collage* d'elements adherits, afegits, entremesclats i superposats al llarg del temps que perviuen més enllà de la funció i el context que els va generar, i on contínuament se n'afegeixen, se'n transformen i se'n supimeixen. A més, al parlar de planejament urbanístic no pot oblidar-se el caràcter dinàmic i orgànic d'aquest, motiu pel qual es fa necessària una revisió cada cert temps (aprox. cada 12 anys). D'aquí sorgeix la necessitat d'entendre la realitat urbana d'un lloc abans d'actuar en ella per intentar suprimir els seus defectes i millorar-la.

El present projecte es centra en l'anàlisi ambiental del planejament urbanístic de Felanitx. Un municipi del sud-est de Mallorca amb una superfície de 169.57 km² i una població de 18.225 habitants. Dintre els límits municipals s'hi troben varis nuclis de població interiors i costaners, fet que potencia i condiciona l'existència d'una gran quantitat de relacions administratives i territorials en àmbits molt diversos, com l'econòmic, el turístic, el poblacional, el mediambiental, etc.

Des de l'ajuntament s'han dut a terme iniciatives per tal d'articular tots els àmbits del territori, fruit del qual són la posta en marxa de l'Agenda 21 Local o les múltiples propostes fallides de normes subsidiàries que han anat donant-se al llarg dels darrers quaranta anys.

No obstant, actualment el Pla General d'Ordenació Urbana vigent data de 1969. Quedant palpable el seu caràcter completament obsolet i deixant en evidència la clara necessitat d'una revisió i actualització del propi per tal no només d'adaptar-lo a la legislació vigent, sinó també propiciar un planejament més sostenible, respectuós amb l'entorn i coherent amb la realitat existent.

2. OBJECTIUS:

Tenint en compte el que s'acaba d'exposar, aquest projecte té dos objectius generals, i d'altres específics que els complementen:

- **Conèixer la realitat municipal urbana, ambiental, econòmica i social de Felanitx:**
 - Estudi de variables ambientals, econòmiques i social per tal de detectar problemes i necessitats del municipi.
 - Analitzar el PGOU actual i les vàries propostes de NNSS (actualment refutades, menys una pendent d'aprovació definitiva) tot identificant-ne les oportunitats i debilitats.
- **Formular propostes de millora concretes i detallades de planejament més respectuoses amb el medi ambient i ajustades a les necessitats dels seus habitants:**
 - Definir tres escenaris de futur: tendencial, d'alt i baix creixement.
 - Adequar el planejament a la legislació vigent.
 - Protecció del medi ambient i recuperació d'aquells elements i processos que s'han vist degradats per la distribució incorrecta d'activitats en el medi físic.
 - Desenvolupament socioeconòmic equilibrat. Controlant el creixement de les zones més dinàmiques i potenciar les més deprimides (tenint en compte en tot moment la sostenibilitat).
 - Gestió responsable dels recursos. El territori és limitat, i l'ordenació del territori ha de conservar els recursos naturals existents en base a la sostenibilitat, s'ha d'utilitzar eficientment per tal de mantenir-los a llarg plaç.

3. METODOLOGIA:

Per a realitzar aquest treball s'han analitzat diversos factors que repercuteixen en el territori a partir d'una primera revisió de documentació existent, publicacions, treballs inèdits i cartografia (administració, centres de recerca, instituts d'estudis, etc), tant pel que fa al suport teòric com per a les característiques del municipi de Felanitx.

Així doncs, primerament s'ha realitzat una diagnosi actual del municipi amb la finalitat de definir una sèrie de punts forts i febles que ens permetin establir una matriu DAFO. D'aquesta manera, s'ha analitzat per una part, l'estat del medi, els factors del medi físic i biòtic i les característiques socioeconòmiques. Per altre part, s'ha incidit en l'anàlisi del context territorial, és a dir, en els usos del sòl i l'ordenació d'aquest. Per fer-ho possible, a part d'una exhaustiva recerca bibliogràfica i anàlisi cartogràfica, s'han dut a terme tècniques qualitatives mitjançant entrevistes a informadors clau. A més d'un anàlisi del terreny i observació directa per entendre la situació de la nostra àrea d'estudi.

A continuació, es generen tres escenaris de futur hipotètics: un tendencial sense que hi hagi un canvi en la dinàmica actual, un altre de creixement positiu i un tercer de decreixement poblacional, mitjançant el mètode de la taxa de creixement i la taxa de caps de llar. Seguidament, es

presenten els tres escenaris a diferents grups de discussió per tal d'involucrar a la població, treure noves idees i fer que s'hi sentin identificats.

A partir d'aquest moment, tenint en compte totes les parts del treball, es generen una sèrie de propostes de millora urbanístiques per aconseguir un municipi més sostenible i respectuós amb el medi ambient.

En suma, la metodologia seguida en la realització d'aquest treball es pot sintetitzar en:

- *Recerca bibliogràfica.* En quant a temes teòrics sobre urbanisme i sobre les característiques de Felanitx i Mallorca (per tal de fer un bon diagnòstic i anàlisi, per conèixer i avaluar el municipi).
- *Consulta i anàlisi cartogràfica* (per saber les característiques i l'evolució del territori).
- *Tècniques qualitatives* mitjançant entrevistes (per fer un diagnòstic més acurat), grups de discussió (per tal d'involucrar a la població, treure noves idees i fer que s'hi sentin identificats).

4. ÀMBIT D'ESTUDI:

El terme municipal de Felanitx es troba situat al sud-est de Mallorca ocupant una superfície de 169'57 Km², sent el quart municipi més extens de l'illa. Limita amb els termes de Santanyí, Campos, Porreres, Vilafranca de Bonany i Manacor; i amb la mar Mediterrània per la part del sud-est (veure imatge 1).

Travessa les estribacions meridionals de la Serra de Llevant. Les altures més importants són Sant Salvador (509m), Sa Comuna (426m), el Castell de Santuari (408m), el Puig de S'Envestida (402m) i el Puig de Sa Coma (366m).

Tot plegat determina que, dintre el terme, s'hi puguin distingir tres comarques naturals marcadament diferenciades: la marina (plana costanera), les serres de llevant i el pla (plana interior).

Dintre dels límits del terme municipal podem diferenciar-hi, a més de Felanitx, varis nuclis de població interiors com Cas Concos d'es Cavaller, Es Carritxó, S'Horta, Son Valls, Son Mesquida, Son Negre i Son Prohens. I d'altres de costaners: Portocolom, Cala Ferrera i Cala Serena. Sent tots ells de caràcter marcadament diferenciat tot i romandre constant l'esperit mallorquí característic de la zona sud. Felanitx i Portocolom es configuren com els dos nuclis principals de la població emparant a un gran nombre de residents i convertint-se en les zones de major densitat urbanística. La resta, són nuclis de reduïdes dimensions, si bé cal destacar el fort augment percentual que han

Figura 4.1. Situació geogràfica del terme municipal de Felanitx. **Font:** Wikipedia.

sofert alguns d'ells com Cala Ferrera i Cala Serena en els últims anys, a causa sobretot de l'arribada massiva de turistes i la construcció d'hotels.

Alguns dels nuclis de població del municipi estan comunicats amb la Vila a través de carreteres de petita amplada i que, en molts de casos, presenten deficiències en la seva estructura i manteniment (Son Prohens, Son Negre, Son Valls, Son Mesquida). La resta compta amb l'accés a través de carreteres en bon estat (S'Horta, Es Carritxó, Cala Ferrera/Cala Serena, Portocolom i Cas Concos). Des de Felanitx hi surten carreteres en bon estat que comuniquen amb tots els municipis d'envoltant: Campos, Porreres, Vilafranca, Petra, Manacor, Santanyí ; i amb les zones turístiques de Cala d'Or, Cala Bona, Cala Murada i Portocristo i amb la zona costanera del propi municipi (veure imatge 2).

Actualment hi resideix un total de 18.225 habitants (dades que es corresponen al gener de 2010). Presenta l'estructura demogràfica típica dels països desenvolupats, amb una piràmide de població del tipus regressiu, on les generacions més joves hi perden pes i es tendeix cap a un

envelliment (índex d'envelliment del 84,3%). Per sort, compta amb un important moviment migratori capaç d'explicar el fort augment poblacional viscut en els darrers anys i gràcies al qual s'ha pogut comptar amb un gran nombre de mà d'obra que ha permès créixer econòmicament.

Figura 4.2. Nuclis urbans de Felanitx i principals vies de comunicació. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

El marc econòmic del municipi ha sofert varies transformacions al llarg de la història. Mentre antigament el motor econòmic era l'activitat del sector primari -principalment la vinya-, en l'actualitat pot considerar-se un municipi eminentment del sector serveis (60% de la població ocupada). No obstant, és interessant senyalar el caràcter marcadament estacional de l'ocupació derivat de la forta especialització turística en els mesos denominats de temporada alta.

Un altre punt a tenir en compte és la forta recessió que s'està vivint al conjunt de les Balears i per tant inherent també al municipi, fruit pel qual s'ha augmentat la població aturada i baixat significativament l'economia sobretot en referència al sector de la construcció.

PART II. DIAGNOSI DEL MUNICIPI

5. MEDI FÍSIC I BIÒTIC

5.1 Climatologia

Felanitx presenta, com el conjunt de les Illes Balears, un clima mediterrani caracteritzat per uns hiverns suaus i uns estius calorosos i secs, trets que marquen un dèficit hídric en els mesos d'estiu. D'altra banda, degut a la localització al sud-orient de Mallorca i les diferències morfològiques del terme fan necessària la distinció entre dues subzones climàtiques: les zones meridional i litoral les quals són semiàrides, i la septentrional i la muntanyenca que són seques subhúmedes.

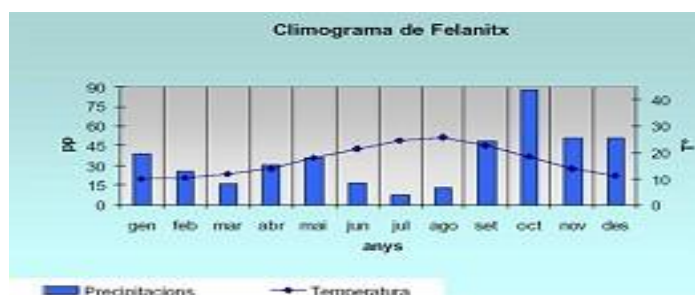

Figura 5.1.1: Climograma de Felanitx. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx (2004).

En quant a les temperatures el règim és temperat, amb estius càlids, equinoccis suaus i hiverns moderats. La temperatura mitjana anual varia segons en quina zona ens trobem, així doncs, diferenciem entre l'espai costaner (17-18 graus), la zona muntanyenca (15-16 graus) i l'àrea planera (17 graus). Emperò, al llarg de l'any el municipi es pot veure afectat per masses d'aire d'origen polar en l'estació freda i tropical a l'estiu.

Pel que fa a les precipitacions, les mitjanes anuals són moderades o escasses, amb una marcada irregularitat en el seu repartiment temporal i espacial. Tenen una significació especial els episodis amb xàfecs molt intensos, majoritàriament a la tardor. (fins a 200mm per m² en menys de 24h).

Els vents predominants són el llevant (E), el migjorn (S) i el llebeig (SO). En aquest sentit, la força del vent ha provocat eventualment i, a vegades de forma localitzada, una destrucció de proporcions considerables. Es pot destacar el fibló de l'any 1962 a la zona de Son Valls i el temporal de vent i pluja de 2001.

Durant els mesos estiuencs s'estableix un règim d'embats considerable com a conseqüència de la variació tèrmica. El vent bufa de mar a terra a les hores centrals del dia, el que afavoreix una moderació de la temperatura i determina la formació de la nuvolositat, la qual ocasionalment, pot donar lloc a tempestes i precipitacions fortes i curtes, com les del any 2002, que deixaren arrasades les platges del terme.

És interessant assenyalar que la persistència de l'embat a Mallorca ha permès la utilització de l'energia eòlica per moure els molins que extreuen aigua en els horts de les planes costaneres de l'illa.

5.2 Geomorfologia

Geològicament el terme de Felanitx comprèn tres importants àrees diferenciades, tant pels tipus de materials com per la seva composició i edat que amb el temps han condicionat l'ús del sòl:

- La **marina**, és la franja paral·lela a la costa. Té una edat que oscil·la entre els 11 i 5 milions d'anys. Està per sota dels 100 m i està configurada com una àrea força plana o amb lleuger pendent, sovint solcada de torrents que procedeixen dels puigs de les serres de Llevant. Aquesta plana està constituïda per una plataforma d'abrasió vindoboniana amb sòls prims poc aptes per a l'agricultura.

- Les **serres de Llevant** mig parteixen el municipi de Felanitx. Són terrenys geològicament més antics que l'anterior, entre 230 i 15 milions d'anys. Són plegats i replegats, és a dir, experimentaren reajustaments a través de falles transversals i longitudinals que donaren lloc a formacions amb unes altures en torn als 500m. Es troba composta per dipòsits del triàsic i del cretaci, representats per calcàries, dolomies i margues.

- L'àrea més interior, el **pla**, es caracteritza per presentar terrenys planers i relativament enclotats. Hi destaquen els sediments quaternaris de conglomerats, llims vermells i gresos calcaris. Es tracta d'una conca intramuntanyosa de materials d'origen al·luvial, procedents dels contraforts muntanyencs i transportats i dipositats per l'aigua.

Pel que fa a l'edafologia, predominen els sòls bruns calcaris desenvolupats sobre dipòsits terciaris. Els sòls terroso-calcaris i els relíctes de terra rossa són menys abundants i s'han format sobre els jaciments secundaris dels contraforts muntanyencs.

5.3 Hidrologia

La **hidrologia superficial** de les Illes Balears destaca per la seva forta estacionalitat, per tant els cursos fluvials predominants són els torrents.

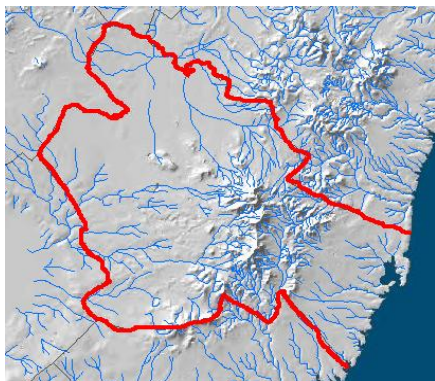

Figura 5.1.2. Torrents i afluents del municipi de Felanitx. Font: IDEIB

En el terme de Felanitx els torrents més definits són els que neixen al vessant oriental de les muntanyes i solquen la marina litoral. Aquests són de curt recorregut a causa de la proximitat de la mar. Els que neixen al vessant occidental perden la majoria del cabal al raiguer dels contraforts i desemboquen a la conca hidrogràfica de Campos una vegada recorregut el pla interior felanitxer.

En general es tracta d'una xarxa fluvial poc operativa i amb cabdals mitjans exigu, tret determinats torrents,

afluents dels de Son Proenç i Son Valls que tenen alguns trams alimentats per albellons i que corren assíduament. Cal dir que la xarxa de drenatge ha estat modificada per l'home, ja sigui per ampliar els terrenys de conreu, per regular l'escorrentia o per delimitar les parcel·les (parets i murs).

Referent a la **hidrologia subterrània**, segons el Pla Hidrològic elaborat per la Direcció General de Recursos Hídrics de la Conselleria de Medi Ambient, la major part del terme pertany a la unitat hidrogeològica *18.19 Felanitx*. La part més occidental del terme pertany a la unitat *18.21 Lluçmajor-Campos*, mentre la marina litoral pertany a la unitat *18.20 Marina de Llevant*. Finalment, una petítissima part del nord pertany a la unitat *18.18 Manacor*.

Segons es recull a López (2004), les unitats classificades presenten clarament problemes de sobreexplotació o salinització, globalment o en zones determinades, o l'explotació de les unitats és molt delicada, sia perquè no disposen de més recursos sia pel seu risc de salinització.

S'ha de fer menció també al risc de contaminació dels aquífers i de la seva vulnerabilitat. Aquesta variable està directament relacionada amb la litologia de la zona. El mapa de vulnerabilitat s'ha elaborat per a les Directrius d'Ordenació del Territori. En ell es pot observar com a la zona de la plana interior i del pla litoral són les que presenten una vulnerabilitat més alta. Una franja intermèdia que va de Son Proenç a Cas Concos passant pel nucli de Felanitx, presenta una vulnerabilitat mitjana-alta. Finalment la zona més elevada del terme (Sant Salvador, Santueri, Puig de Ses Donardes) presenta una vulnerabilitat baixa.

Així doncs, els principals problemes relacionats amb la quantitat i amb la qualitat de les aigües subterrànies de les unitats hidrogeològiques d'aquesta àrea són la sobreexplotació, la intrusió marina i la contaminació. Les causes principals d'aquesta darrera són les activitats agropecuàries per l'ús de fertilitzants i plaguicides a l'agricultura; i les activitats urbanes com a conseqüència d'una inadequada evacuació i/o ubicació dels residus.

Les serres de Llevant condicionen també l'existència d'algunes *fonts*: la font de Santa Margalida, els abeuradors del Lleó, el pou de la Vila, l'Arraval, la sínia de Pax, el pou d'en Burí a Felanitx. Cal destacar també la font de Son Proenç, Santueri, Cas Concos i les fonts d'en Tribunal (s'Horta).

5.4 Caracterització biogeogràfica

L'alt grau d'aprofitament de les terres felanitxeres ha condicionat que la vegetació natural hagi quedat relegada als indrets més inaccessibles o de menor valor agrícola. Ha quedat configurat un mosaic paisatgístic d'alt interès ecològic, sobretot a partir del progressiu abandonament de les activitats tradicionals.

Pel que fa a la **capacitat agrològica**, la major part del terme admet un conreu extensiu. Amb capacitat pel conreu intensiu sols hi ha un petit redol al nord del terme, limitant amb Manacor.

Tipus d'ocupació del territori	%
Cultius	71,24
Terrenys forestals	17,24
Terrenys no productius i superfícies no agrícoles	11,79

Taula 5.11. Tipus d'ocupació del territori del municipi de Felanitx. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

La major part de les **terres de cultiu** són de secà (96,20%): cereals, lleguminoses, ametllers, garrovers i albercoquers i figueres. El 29,39 % es dedica a cultius herbacis, el 50,13 % a cultius llenyosos i la resta correspon a terres no ocupades actualment.

Queden encara restes de producció d'arbres fruiters i oliva. Cal destacar també el cultiu de la vinya amb importants extensions localitzades als envoltants de Son Mesquida, Son Valls i Son Proenç.

L'aigua dels pous i de la font de Santa Margalida, mitjançant el disseny de complexos sistemes de conducció hídrica, han condicionat històricament la localització dels cultius de regadiu, que es concentra a prop de la vila i altres nuclis de població.

Els **terrenys forestals** es classifiquen en bosc per a fusta, bosc obert i bosc llenyós.

Tipus de terrenys forestal	%	Ha
Bosc per a fusta	35,09	1.015
Bosc obert	18,74	542
Bosc llenyós	46,16	1.133

Taula 5.1.2. Tipus de terrenys forestals. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

La **Garriga** ocupa la zona del litoral de la marina i nombrosos relleus d'altitud moderada. Hi trobem nombrosos ullastrs, pins, mates, l'aladern de fulla ampla, la ginesta borda, olivella, estepa blanca, romaní, arboceres, xiprell i gavotes entre altres.

A la regió imminentment costanera hi destaquen una sèrie d'associacions botàniques. A la primera línia de costa es troba el fonoll marí, a la segona línia hi trobem el que popularment s'anomena coixinets i sabines.

El **pi blanc** és majoritari ja que s'adapta molt bé a llocs secs i pobres. És present a tot el terme. Existeix a Felanitx una altra varietat de pi (*Pinus pinea*), molt poc freqüent però present a Son Gaià i Portocolom.

L'**alzinar** el trobem a llocs humits com és el cas de Son Terrassa i al vessant nord de sa Mola de Felanitx. Puntualment també es troba coscoll, com és el cas del Puig des Coscoll i el vessant sud, el puig de s'Envestida.

Exemplars catalogats: El Pi de sa Capelleta, consta com a Arbre Singular de la Comunitat Autònoma i està citat a l'inventari de Punts d'Interès Científic de les Balears.

Pel que fa a la **fauna**, l'existència d'ambients naturals diferenciats afavoreix una alta varietat d'espècies.

El biòtop més ric faunísticament és el corresponent a la garriga. Aquest fet és degut al mosaic de vegetació natural i zones cultivades. A l'ullastrar, les espècies animals més característiques són el conill, la llebre, la rata cellarda i la geneta entre els mamífers; la tórtora, el busqueret i els fringílids entre els ocells; el calàpet entre els amfibis i la serp de garriga i la tortuga mediterrània entre els rèptils. Entre les aus migratòries que se n'aprofiten dels fruits de la garriga destaquen el tord i l'estornell. La varietat d'invertebrats és elevada. Es pot esmentar la cigala, la cantarida i les distintes espècies de Brachyicerurs.

A les garrigues de romaní i ciprell i estepes on predomina el pi, l'espècie més característica entre els ocells és el trencapinyons. Entre els invertebrats trobem el gran escarabat, la processonària i el perforador.

Als penya-segats marins trobem ocells com els falcons, coloms, pàsseres i aus marines (gavines, corbs marins..)

Un ecosistema singular a tenir en compte és el propi de les **cavitats subterrànies**, molt abundants al terme per la seva naturalesa calcària. No hi ha vegetals degut a la manca de llum, però sí fauna invertebrada especialment adaptada i rica en endemismes degut al seu aïllament. Es pot destacar el coleòpter *Leptobythus palani* present a una de les cavitats del terme. Les coves serveixen també de refugi temporal a distintes ratapinyades.

Finalment podem recordar que a les terres de conreu trobem ocells com el capsigrany, el puput i el mussol, i que en les edificacions es reproduïxen les oronelles, les òlibes, les falzies i els teuladers.

5.5 El paisatge i la seva gestió

El paisatge de Felanitx, a l'igual que el de Mallorca, és el resultat de l'evolució natural i de la transformació d'un paisatge inicial després de milers d'anys de presència humana. Ve determinat per la relació que s'estableix entre els diferents components (relleu, roca, sòl, aigua) i elements modeladors, tant abiòtics (aigua, vent, onades) com biòtics (vegetació, fauna i home). Segons això, dins l'àmbit de l'estudi es pot destacar l'existència de diverses zones que condicionen fortament el paisatge, que són la franja litoral, les Serres de Llevant i el Pla.

- La franja litoral

S'estén des de la costa fins a la cota 100 d'alçada. Coincideix amb el límit artificial que marca la carretera de s'Horta fins a la bifurcació de Felanitx/ Portocolom.

És una planura poc fèrtil, amb un elevat grau de presència de garriga, poc poblada i considerablement parcel·lada per a l'aprofitament agrari i ramader. Els sòls possibiliten l'existència de camps de conreu de secà.

És un paisatge monòton, tan sols diversificat a la part més propera a la mar per les cales i els torrents encaixats, que configuren una costa articulada i els espadats de certa altitud.

El municipi de Felanitx té uns 15 km de longitud de costa. Del sud al nord s'identifiquen els següents entrants principals: Cala Ferrera, Cala Mitjana, Cala Sa Nau, Cala Estreta, Cala Brafí, Cala Marçal, es Port (Bassa Nova, es Rivetó, i s'Arenal Gran) i s'Algar.

La naturalesa calcària dels penya-segats han contribuït a una intensa acció càrstica que ha donat lloc a la formació de coves, però també de bufadors, tenasses, cocons i d'altres evidències geomorfològiques.

- Serres de Llevant

Es tracta d'una àrea constituïda per zones d'alternança de relleus d'entre 100 i 200 m sobre el nivell de la mar separats per diverses alineacions muntanyoses més importants (300/500m). Les més destacades, de nord a sud, són Sant Salvador (494m) el puig de Sa Comuna (432 m), el Castell de Santueri (423 m) i el puig de s'Envestida (421 m).

Es combinen extensions de pinars i cultius de fruiters amb zones on aflora la roca mare. Puntualment els fons de les valls són rics i profunds, que permeten el desenvolupament del cultiu de regadiu com en el cas del Clot des Pou (s'Horta).

Alguns dels materials que formen les serres de Llevant han condicionat el desenvolupament del subsector vinculat a la mineria i a l'explotació de pedreres.

- El Pla

La part occidental del terme pertany a aquesta subcomarca, enclotada, sedimentària interior, amb sòls profunds, sovint impermeables. Es tracta d'una comarca marcadament planera amb

turons, torrents i albellons. L'elevada qualitat del sòl, format per terres grasses i argiloses, juntament amb la morfologia oberta del terreny han permès un important aprofitament agrícola fonamentalment en el conreu de cereals i vinyes.

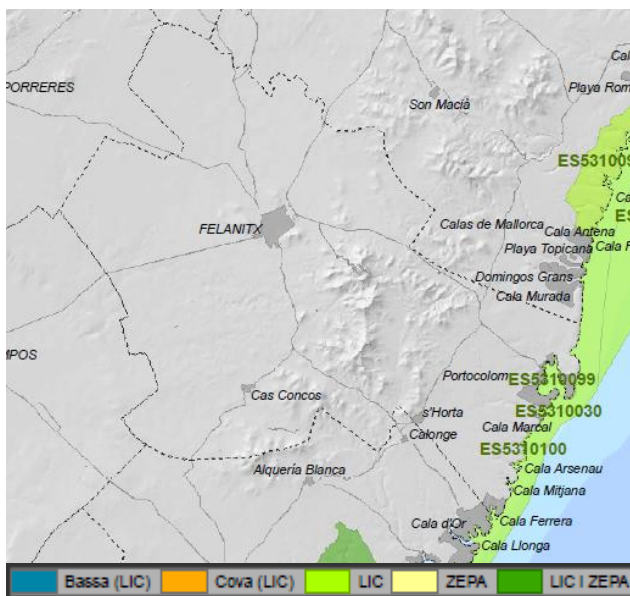
Els indrets d'Albocàsser, Son Nadal, Son Xamena, Son Valls, part de Son Mesquida, els plans de Son Cerdà, d'en Verro i Son Barceló.

Si ens centrem en la **qualitat del paisatge**, cal fer menció de l'estudi preliminar per a les DOT del qual podem extreure que les zones de major valor es concentren a la meitat oriental del terme. En efecte les zones qualificades com a excel·lents coincideixen amb les serres que connecten el puig de Sant Salvador amb el castell de Santueri per una banda i amb les marines litorals no urbanitzades per l'altra. Les zones de qualitat molt bona i bona es localitzen a l'entorn de les anteriors omplint gairebé tota la zona entre la carretera Felanitx-Santanyí i el circuit estratègic. Finalment, hi ha petits redols de qualitat bona als voltants del nucli de Felanitx (sa Mola, es Calvari).

5.6 Espais protegits i punts d'interès científic:

El municipi de Felanitx té gran part del seu territori protegit per diferents figures legals, tant autonòmiques com europees, que es superposen en el territori per els seus valors naturals, paisatgístics i culturals.

Xarxa Natura 2000:

Xarxa Natura 2000 és un intent sistemàtic i planificat de constituir a nivell europeu una xarxa de llocs on l'objectiu principal és la conservació. La Directiva 92/43/CEE, més coneguda com la Directiva Hàbitats i la 79/409/CEE, més coneguda com de protecció de les aus, componen els dos tipus d'espais Natura 2000:

- Llocs d'importància comunitària (LIC).
- Zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA).

Figura 5.1.3 Xarxa Natura 200 de Felanitx. Font: Xarxa Natura 2000 Illes Balears.

Cada govern realitza una proposta dels espais que han de ser inclosos a Natura 2000. En el cas de Felanitx, participa amb els següents indrets que es troben total o parcialment en el seu terme municipal:

ES5310030 Costa de Llevant (LIC)

Àrea: 1836.25 Latitud: 39 25 0 N Longitud: 3 2 30 E

Data designació LIC: juliol 2006 Data proposta: juliol 2000

Data actualització: Maig 2008

Característiques: Zona marina que s'estén al llarg d'uns vint quilòmetres en el litoral Est de Mallorca, des de la costa fins als 40m de profunditat.

Qualitat: Els fons de Posidònia, hàbitat de prioritat de l'annex I de la Directiva Hàbitats, són molt extensos en aquesta zona i es troben en diferents estats de conservació. En alguns punts requereixen mesures de protecció urgents.

Vulnerabilitat: El fondeig no regulat d'embarcacions d'esbarjo, juntament amb l'arrossegament i la sobrepesca són les principals amenaces per a aquest tipus d'hàbitats. A més, cal sumar l'eventual colonització per part de *Caulerpa taxifolia*, que s'ha produït ja en diverses ocasions, encara que ha pogut ser eradicada.

ES5310043 Cova dels Ases

Àrea: 1 Latitud: 39 26 0 N Longitud: 3 16 25 E

Data designació LIC: juliol 2006 Data proposta: juliol 2000

Data actualització: Maig 2008 Altitud màxima: 20

Característiques: Cavitat d'origen càrstic predominantment horitzontal amb un recorregut inferior als 300 m. i una profunditat superior als 15 m

Qualitat: Els elements més destacats de la fauna cavernícola d'aquesta localitat són *l'Anfípodo Salentinella angelieri*, i *l'Isópodo Thyphlocirolana moraguesi* (endemisme balear). L'hàbitat subterrani té una gran importància biològica en Balears en actuar com hàbitat refugi per a moltes espècies d'invertebrats troglobis. Algunes d'aquestes espècies són endemismes molt localitzats i algunes són veritables espècies relictas del Terciari, que han sobreviscut als canvis climàtics en aquest ambient on la humitat i la temperatura es mantenen gairebé constants. Per altra banda els quiròpters utilitzen moltes d'aquestes cavitats com àrees de repòs i hivernada.

Vulnerabilitat: Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. La contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

ES5310044 Cova des Coll

Àrea: 1 Latitud: 39 25 45 N Longitud: 3 11 50 E

Data designació LIC: juliol 2006 Data proposta: juliol 2000

Data actualització: Maig 2008 Altitud màxima: 11

Característiques: Cavitat d'origen càrstic parcialment submergida amb un recorregut superior als 300 m. i una profunditat superior als 15 m.

Qualitat: L'hàbitat subterrani té una gran importància biològica en Balears en actuar com hàbitat refugi per a moltes espècies d'invertebrats troglobis. Algunes d'aquestes espècies són endemismes molt localitzats i algunes són veritables espècies relictos del Terciari, que han sobreviscut als canvis climàtics en aquest ambient on la humitat i la temperatura es mantenen gairebé constants. Per altra banda els quiròpters utilitzen moltes d'aquestes cavitats com àrees de repòs i hivernada.

Vulnerabilitat: Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. La contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

ES5310045 Cova d'en Passol

Àrea: 1 Latitud: 39 23 40 N Longitud: 3 14 55 E

Data designació LIC: juliol 2006 Data proposta: juliol 2000

Data actualització: Maig 2008 Altitud màxima: 20

Característiques: Cavitat d'origen càrstic predominantment horitzontal amb un recorregut superior als 300 m.

Qualitat: L'hàbitat subterrani té una gran importància biològica en Balears en actuar com hàbitat refugi per a moltes espècies d'invertebrats troglobis. Algunes d'aquestes espècies són endemismes molt localitzats i algunes són veritables espècies relictos del Terciari, que han sobreviscut als canvis climàtics en aquest ambient on la humitat i la temperatura es mantenen gairebé constants. Per altra banda els quiròpters utilitzen moltes d'aquestes cavitats com àrees de repòs i hivernada.

Vulnerabilitat: Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. La contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

ES5310097 Àrea Marina de la Costa de Llevant (LIC)

Àrea: 1998

Data designació LIC: juliol 2006

Data proposta: abril 2004

Data actualització: Maig 2008

Qualitat: La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

Vulnerabilitat: El fondeig no regulat d'embarcacions esportives, juntament amb l'arrossegament i la sobrepesca, són les principals amenaces per a aquests tipus d'hàbitats. A més, hem de sumar-hi l'eventual colonització per part de la *Caulerpa taxifolia*, que ja s'ha produït en diverses ocasions.

ES5310099 Portocolom (LIC)

Àrea: 75.71 Latitud: 39 25 16 N Longitud: 3 15 58 E

Data designació LIC: juliol 2006 Data proposta: abril 2004

Data actualització: Maig 2008

Qualitat: La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

Vulnerabilitat: Les principals amenaces són el fondeig incontrolat i l'excessiu trànsit marítim.

ES5310100 Punta des Ras (LIC)

Àrea: 13.09 Latitud: 39 23 56 N Longitud: 3 15 15 E

Data designació LIC: juliol 2006 Data proposta: abril 2004

Data actualització: Maig 2008

Qualitat: La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

Vulnerabilitat: Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions.

Àrees naturals protegides:

Al terme pertanyen completament o en part 5 zones declarades Àrea Natural d'Especial Interès per la LEN. Es tracta dels ANEI's número 20 Sa Punta i s'Algar, 21 Punta Negra-Cala Mitjana, 34 Sant Salvador Santueri, 35 Puig de Ses Donardes i 36 Puig de Consolació.

20. Sa Punta i s'Algar:

Superfície ANEI: 348,6 ha Superfície AANP: 82,65ha

Superfície ARIP: - Altitud: 32m

Latitud: 39 25 45 N Longitud: 3 16 20 E

Característiques: Es tracta d'una franja costera amb una magnífica màquia litoral que cobreix l'illa sobre perfils escarpats amb formacions rocoses i calcàries. Destaca una frondosa vegetació arbustiva entorn la costa amb alta presència d'espècies com: *Aster marinus*, *Daucus gnidium* i *Launea cervicornis*, aquesta darrera de caràcter endèmic. A mesura que ens allunyem de la costa trobem una garriga litoral entre la que destaca el romaní, l'estepa, i més cap a l'interior l'ullastre. A més, es tracta d'una zona de gran interès biològic des del punt de vista ornitològic per la presència de coloms salvatges, gavina corsa i torlits a les zones interiors.

Figura 5.1.4: *Launea cervicornis*. Font: pròpia.

21 Punta Negra-Cala Mitjana

Superfície ANEI: 235 ha Superfície AANP: 118,59 Ha

Superfície ARIP: 90,01 ha Altitud: nivell del mar i 23m

Latitud: 39 20 00 N Longitud: 3 20 00 E

Característiques: Es tracta d'una zona costera rociosa i calcària, abrupta i elevada, sense arribar a formar penya-segats. El sòl rocós i pedregós es troba colonitzat per comunitats vegetals litorals pròpies d'aquests ambients, adaptats a la sal i el vent. El llentiscle i el romaní, mesclat en alguns punts amb la savina, formen la franja vegetal més propera al mar. Mentre ens acostem a l'interior, va adquirint importància l'ullastre, mesclant-se amb alguns rodals de pinar de pi blanc. Existeix qualche colònia de colom salvatge, gavina corsa i torlits.

34 Sant Salvador Santueri:

Superfície ANEI: 1383,85 ha. Superfície ARIP: 400 ha Superfície AANP: 221,34 ha

Altitud: cotes més altes 510m (Puig de Sant Salvador), 409m (Comuna Grossa) i 390m (Santueri).

Latitud: 39 27 19 N Longitud: 3 11 14 E

Característiques: Elevació important amb vessants cobertes de pinar i alguns alzinars, protegint un sotabosc ric en endemismes com l'estepa joana (*Hypericón balearicum*), el pa porcí (*Cyclamen balearicum*) o la violeta de penyal (*Hippocrepis balearica*). Entre els mamífers destaquen les llebres, els conills, la geneta, mostela o l'erigó comú. A més, en aquest espai s'hi troba l'important santuari de Sant Salvador i el castell de Santueri.

35 Puig de Ses Donardes:

Superfície ANEI: 193,95 ha. Superfície ARIP: 22,97 ha Superfície AANP: -

Altitud: Cotes més elevades 318m i 405m.

Latitud: 39 22 N Longitud: 3 13 E

Característiques: Zona d'elevat interès paisatgístic que es troba conformada per pujols de relleus suaus. Entre les formacions vegetals més representatives, es troben els pinars de pi blanc, que recobreixen les vessants i les zones baixes, protegint un sotabosc de garrigues termòfiles. Els ullastrs dominen els alts i la vessant sud. L'alzina està present en la vessant septentrional, on les condicions d'humitat són més favorables per al seu desenvolupament. La fauna no és especialment abundosa, ressaltant, no obstant el falcó pelegrí, xoriguer comú i ballester

36 Puig de Consolació

Superfície ANEI: 93,21 ha. Superfície ARIP: 115,87 ha Superfície AANP: -

Latitud: 39 22 N Longitud: 3 13 E

Característiques: Es tracta d'un conjunt de pujols on en la vessant meridional es troben matissars d'ullastra, llentiscle i d'estepa blanca. Al nord, creixen boscos de pi blanc protegint un sotabosc de garriga, on a la primavera hi abunden les orquídiades. La fauna una vertebrada està representada per grups com el de les aus, entre els que es possible veure ferrerets comuns, xoriguers, merles i capsigranys, o el dels mamífers, entre els que es troben conills, llebres, mostels o genetes.

A més d'aquestes zones ANEI, també existeixen altres espais protegits al municipi:

Alzinar: Superfície AANP: 23,57 Ha

Ullastrar: Superfície AANP: 68,15 Ha

Polígon 55: Superfície AAVN: 92,64 Ha Superfície APP: 59,42 Ha

Polígon 56: Superfície AAVN: 44,09 Ha Superfície APP: 46,31 Ha

D'aquesta manera, veiem com la superfície de sòl protegida per la LEN 1/1991 és de 3.081,81 Ha, mentre el planejament municipal en protegeix un total de 3.415,99 Ha (veure annex 0).

Punts d'interès científic:

Al Document Tècnic de Conservació n° 16 (Inventari de Punts d'Interès Científic de les Balears. Mallorca 1993) de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (Govern Balear) apareixen sis punts d'interès científic al municipi de Felanitx:

- *Sa Cova de na Boixa, Cova des Ares*, d'interès zoològic
- *Son Xot, Cova des Bous i Cova Calenta* d'interès zoològic i paleontològic
- *El Pi de sa Capelleta* d'interès botànic.

5.7 Riscs ambientals

Els riscos ambientals són aquells esdeveniments que potencialment poden afectar un territori, fent malbé les característiques ambientals, socials i/o econòmiques. Segons l'origen es poden classificar en:

- Naturals: hi trobem els climàtics-meteorològics (nevades, sequeres, inundacions, boires, gelades, pedregades, incendis naturals...), els geològics-geomorfològics (allaus, terratrèmols, erosió, esllavissades...), i els biològics (plagues, malalties produïdes per virus i bacteries...).
- Antròpics: es poden classificar a partir de les matèries que es manipulen (químics, bacteriològics...), per les conseqüències (explosions, contaminació, incendis,...) i segons les circumstàncies (riscos laborals, de salut, dels sistemes de transport,...).

De forma simplificada es pot estimar com la probabilitat que es doni un esdeveniment. Els factors de risc són: la *perillositat*, conjunt de característiques (intensitat i probabilitat), que fan més perillós un fenomen que causa danys; l'*exposició*, conjunt de persones i béns potencialment exposats a l'acció d'un perill; i la *vulnerabilitat*, pèrdua que pot produir un perill d'una determinada intensitat. Les estratègies de reducció de risc són l'antiperillositat, l'antiexposició i l'antivulnerabilitat, combinades de forma integrada.

Riscos ambientals d'origen natural:

- **Inundacions:**

Segons el Decret 40/2005, de 22 d'abril, pel qual s'aprova el Pla especial per fer front al risc d'inundacions, aquest és el risc natural que més s'ha produït en les Illes Balears i també el que més danys a vides humanes i béns ha originat.

Pel que fa a la zona del migjorn, i de Mallorca en general, es caracteritza pel seu caràcter torrencial i esporàdic, especialment en els mesos de tardor a causa de l'acumulació de calor a les masses d'aigua durant l'estiu, i l'arribada de gotes fredes polars. A més a més, el risc d'inundacions

augmenta quan hi ha una forta activitat tempestuosa associada a vents d'embat durant la temporada càlida.

Segons el Pla Especial de Riscos d'Inundacions (INUNBAL), aprovat en 2005, es considera necessària la realització de *plans locals d'actuació sobre inundacions al municipi de Felanitx*, degut a que s'hi han identificat una sèrie de zones de risc. Així doncs, Portocolom i Cala Marçal són considerades zones inundables, Portocolom amb risc alt. La subzona de sa Bateria amb nivell alt, sa Capella i es torrent de Ca n'Alou amb nivell normal.

- **Emergències sísmiques:**

La sismicitat a les Illes Balears està considerada com baixa o moderada, i en el cas de Mallorca s'atribueix a les falles neògenes amb orientació NE-SW. El desplaçament mitjà calculat per aquestes estructures és de 0,1mm a l'any, per tant es pot parlar d'una zona amb baixa activitat sísmica.

El Pla Especial d'Emergències Sísmiques de les Illes Balears (GEOBAL), publicat l'any 2005, defineix 11 zones sismotectòniques a les illes i el seu entorn pròxim. La zona que ocupa el municipi de Felanitx correspon al Llevant de Mallorca (zona 4), en la qual no es té constància de cap sisme en èpoques històriques ni en l'època instrumental que es localitzi en aquesta àrea. Els únics sismes que s'hi han notat provenen del nord d'Àfrica o del centre de l'illa, amb possibilitat d'ocasionar petits tsunamis a les costes del llevant amb petits danys a embarcacions. Segons aquest pla, Felanitx queda fora del llistat de municipis en els que és obligatori o s'aconsella realitzar un pla d'emergència per la poca probabilitat de ser afectat per aquests fenòmens.

- **Esllavissades i erosió:**

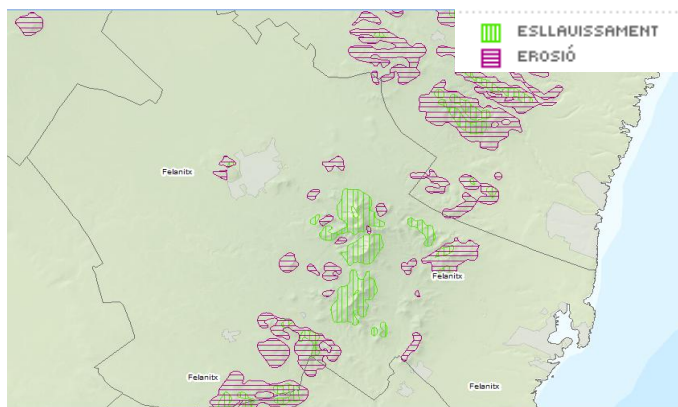

Figura 5.1.5. Mapa de zones en risc d'esllavissament i erosió. Font: IDE

Llevant, on els pendents poden arribar fins a 25-30°. El relleu es caracteritza per ser de poca alçada, i allunyat dels nuclis de població, per tant, les esllavissades que s'hi poden produir són poc importants tenint en compte l'impacte sobre la societat.

Es tracta d'una zona on hi predominen les roques calcàries, producte de la deposició d'origen marí, especialment calcarenites eculloses miocèniques i arenisques plioquaternàries (marès).

En general el municipi es caracteritza per tenir pendents menors de 10° llevat de la zona de la Serra de

Malgrat això, el Pla Territorial Insular cataloga les àrees de la Serra de Llevant com a àrees de prevenció de risc d'esllavissades, i com a àrees de prevenció de l'erosió les que es poden observar a la figura anterior.

- **Ventades i temporals.**

Les ventades generalment provoquen només danys materials de forma directa, però per desgràcia també provoquen morts i ferits de forma indirecte. Els efectes principals de les ventades solen ser caiguda d'arbres, murs i part d'edificacions (teules, uralites, etc.), a més de provocar temporals marítims. Al municipi de Felanitx cal destacar l'episodi de ventades de novembre de 2001 (vent de 150km/h) pel seu impacte a la societat, el qual es va cobrar tres víctimes mortals a més d'elevats danys materials.

A més de les ventades, també cal considerar els caps de fibló ja que Felanitx, juntament amb Santanyí, n'és un dels municipis més afectats per aquests fenòmens segons l'estudi *Tornados en el Mediterráneo Occidental* de Miquel Gayà. Són més freqüents de juny a novembre, sobretot el mes de setembre. Així doncs, cal extreure els mecanismes de predicció i protecció civil. Les construccions i instal·lacions a les zones turístiques no tenen una adequada resistència al vent.

Riscos ambientals relacionats amb activitats antròpiques:

- **Incendis:**

Tenint en compte les dades facilitades per l'Institut Balear d'Estadística, es comptabilitzaren un total de 69 incendis dins el municipi de Felanitx durant el període 1970-2000, afectant a un total de 623,20 ha. Dels quals, una part foren ocasionats per causes antròpiques, pel que es fa imprescindible una conscienciació i sensibilització a la població per tal de minvar els incendis provocats.

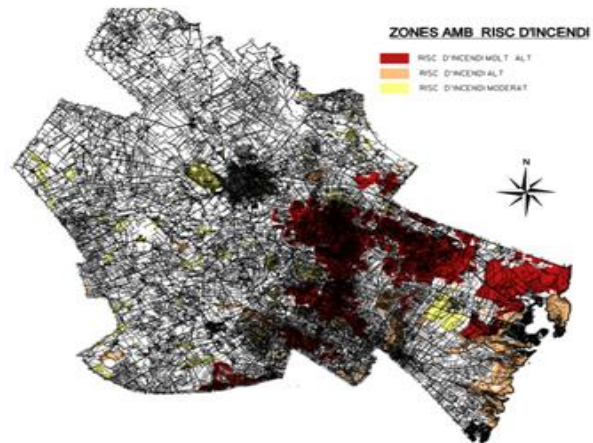

Figura 5.1.6. Mapa de zones en risc d'incendis. Font: Modificació Sòl Rústic.

Segons el Decret 41/2005, de 22 d'abril, pel que s'aprova el Pla especial per fer front al risc d'incendis forestals, Felanitx pertany al grup de municipis amb una prioritat molt alta en els plans municipals. En la taula següent es pot observar la superfície segons prioritat:

Superfície forestal (ha)	Superfície forestal per prioritats (ha)			
	Molt Alta	Alta	Mitjana	Baixa
3.388,55	2.183,03	981,16	123,51	100,84

Taula 5.1.3. Superfície forestal segons prioritats. Font: INFOBAL, Direcció General d'Emergències.

La normativa autonòmica sobre incendis forestals es concreta en el Decret 41/1996, de 28 de març, segons el qual entre els dies 1 de maig i 15 d'octubre (ambdós inclosos) es declara com època de perill d'incendis forestals. Aquestes dates poden ser modificades per ordre de la Consellera de Medi Ambient en funció de les condicions meteorològiques o d'altra índole que puguin incidir en el risc d'incendi forestal.

- **Transport de mercaderies perilloses**

Segons el Pla especial per a fer front al risc per transport de mercaderies perilloses (2005), Felanitx es troba exclòs d'haver de realitzar un pla d'actuació local al no trobar-se en una zona amb risc alt o molt alt.

6. MEDI SOCIOECONÒMIC:

6.1 Característiques demogràfiques

Felanitx presenta a gener de 2010 una població de 18.225 habitants (9.369 homes i 8.856 dones) en una superfície de 169,57 Km² i una densitat de població de 107, 5 hab/Km². Sent el quart municipi més extens de l'illa i el vuitè en quant a població, davallant una posició en aquest darrer respecte de 2003.

Evolució i estructura de la població:

- Evolució històrica i actual de la població:

Si mirem l'evolució de la població durant el període 1940-2000 (*veure taula 5.2.1*), el terme experimentà un creixement del 29,6%. En els primers anys el moviment immigratori fou protagonitzat sobretot per persones procedents de Múrcia, especialment de Mazarrón que venien a treballar a les mines de carbó de Firella. Més endavant, fou produït per l'anomenat “boom turístic”, el qual atreïa a persones sobretot procedents de Badajoz, concretament d'Orellana la Vieja per la demanda de mà d'obra en construcció.

A totes les dècades analitzades, la població va en augment menys en la dels setanta on disminueix un 3,43%, coincidint amb la relantització del moviment migratori de persones procedents de la península.

Any	Habitants	% Increment
1940	11.759	
1950	11.860	0,85
1960	11.866	0,05
1970	13.020	9,73
1981	12.573	-3,43
1991	14.165	12,66
2000	15.238	7,56

Taula 5.2.1 Evolució i increment de la població de Felanitx en el període 1940-2000. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE i del prediagnòstic AL21 Felanitx.

Pel que fa a l'evolució demogràfica dels darrers deu anys (*veure taula 5.2.2*), la població felanitxera s'ha incrementat un 19,6%. Aquesta xifra està per davall de la mitjana de les Balears la qual es situa al 30,8%.

Aquest augment es deu, majoritàriament, a l'onada migratòria provocada per l'expansió econòmica. Tot i així, és interessant senyalar tant l'any 2004 com 2010, ja que, en el primer el municipi perdé un 1'9 % de la població, majoritàriament immigrants de la península i marroquins que van tornar a la seva terra, ja que són els col·lectius més vulnerables en una situació de recessió econòmica. Mentre q a 2010 el decreixement suposà un 0,3%.

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	% Increment (00-10)
TOTAL												
Balears	1106049	1095426	1072844	1030650	1001062	983131	955045	947361	916968	878627	845630	30,8
Felanitx	18225	18270	17969	17443	16948	16566	16153	16459	16049	15533	15238	19,6
HOMES												
Balears	555204	551079	540395	517593	501899	492642	478046	474248	458349	437340	419095	32,5
Felanitx	9369	9489	9374	9021	8742	8503	8238	8376	8109	7828	7625	22,9
DONES												
Balears	550845	544347	532449	513057	499163	490489	476999	473113	458619	441287	426535	29,1
Felanitx	8856	8781	8595	8422	8206	8063	7915	8083	7940	7705	7613	16,3

Taula 5.2.2 Evolució i % d'increment de la població de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Al contrari que en d'altres municipis de l'illa, Felanitx, compta amb una gran quantitat de nuclis urbans, que acullen bona part de la població (*veure taula 5.2.3*). Cal reflectir que una part dels nuclis de Felanitx són d'interior (Felanitx, Cas Concos des Cavaller, Es Carritxó, S'Horta, Son Mesquida, Son Negre, Son Proenç i Son Valls) i l'altre de costa (Portocolom, Cala Ferrera, Cala Serena). Aquests darrers veuen incrementat la seva població en els mesos catalogats d'estiu (d'abril a octubre, és a dir, temporada turística alta).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% increment 05-10
Felanitx	9570	9637	9736	9878	9965	9812	2,53
Cas Concos des Cavaller	825	870	937	941	946	957	16,00
Carritxo	150	162	174	184	194	196	30,67
Horta	1122	1133	1189	1253	1264	1269	13,10
Portocolom	3676	3813	4031	4240	4389	4455	21,19
Son Mesquida	242	253	248	304	300	335	38,43
Son Negre	226	240	237	242	257	239	5,75
Son Proenç	290	299	301	314	317	318	9,66
Son Valls	172	182	178	188	188	187	8,72
Cala Ferrera	185	215	236	254	256	262	41,62
Cala Serena	108	144	176	171	194	195	80,56
TOTAL	16566	16948	17443	17969	18270	18225	10,01
Disseminat¹	2090	2214	2295	2445	2486	2521	20,62

Taula 5.2.3 Distribució de la població al municipi de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

El nucli urbà de Felanitx és el que concentra un major nombre d'habitants, amb 9.812 el gener de 2010, amb un increment del 2,53 % respecte de l'any 2005. Després es troba Portocolom, àrea urbana situada a la costa, que té 4.455 habitants, amb un ritme de creixement més elevat, que arriba al 16 % per al mateix període.

La resta de nuclis poblacionals del municipi presenten un pes més baix, encara que cal destacar el fort increment poblacional que han sofert en els darrers anys els nuclis costaners de Cala

¹ La població disseminada pertany als nuclis urbans de Es Carritxó, Son Mesquida, Son Negre, Son Proenç i Son Valls en la seva totalitat i en part pels nuclis de Cas Concos, S'Horta i Portocolom.

Ferrera i Cala Serena, i els d'interior de Son Mesquida i Es Carritxó entre els anys 2005 i 2010 de 80,56%, 41,62%, 38,43% i 30,67%, respectivament.

També cal comentar l'increment que s'ha produït de població disseminada augmentat en 431 habitants l'any 2005 a l'any 2010, el que suposa un increment del 20,62%.

- Estructura de la població per sexe:

A l'any 2010 a Felanitx hi residien 9.369 homes (51,41%) i 8.856 dones (48,59%).

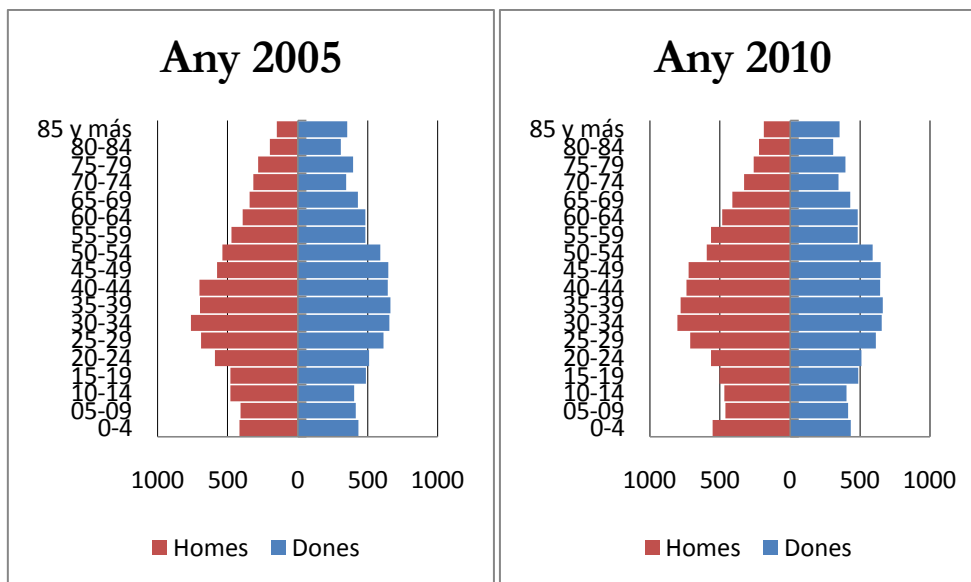
Any	Homes	% Homes	Dones	% Dones	TOTAL
2010	9369	51,41	8856	48,59	18225
2009	9489	51,94	8781	48,06	18270
2008	9374	52,17	8595	47,83	17969
2007	9021	51,72	8422	48,28	17443
2006	8742	51,58	8206	48,42	16948
2005	8503	51,33	8063	48,67	16566
2004	8238	51,00	7915	49,00	16153
2003	8376	50,89	8083	49,11	16459
2002	8109	50,53	7940	49,47	16049
2001	7828	50,40	7705	49,60	15533
2000	7625	50,04	7613	49,96	15238

Taula 5.2.4 Estructura de la població per sexes de Felanitx, període 2000-2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

A tots els anys analitzats s'observa que cada any hi ha més presència d'homes que no de dones. No obstant això, la diferència entre ells és mínima (no es superen les 780 persones de diferència entre ambdós sexes). Així i tot, és interessant assenyalar com en els darrers cinc anys s'observa una tendència a augmentar la diferència.

- Estructura de la població per edat:

L'estructura de la població ha sofert pocs canvis en termes de població en funció dels grups d'edat. Així, a l'any 2005, el 17,77% de la població de Felanitx tenia més de 65 anys, mentre que en el 2010 és pràcticament igual amb un 17,79%. És només en aquest grup d'edat on es presenta un lleuger augment del sexe femení per sobre del masculí. El grup de població de menys de 20 anys, el 2005 representava un 20,45% del total i en el 2010 un 20,44%. La base estreta de la piràmide ens indica la baixa natalitat, tot i que a 2010 ha augmentat una mica, especialment pel nombre de naixements de fills d'immigrants. El darrer grup que queda per analitzar (dels 20 als 65 anys) representa el gruix més important de població, a causa de l'arribada de població immigrant per treballar, sent un 61,78% a 2005 i 61,77% al 2010.

Taula 5.2.5 Piràmide d'edats de Felanitx a 2005 i 2010.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Si ho comparem amb les dades de les Illes Balears, s'observa que el percentatge de persones majors de 65 anys és superior a Felanitx, com també el nombre de menors de 20 anys. En canvi, el percentatge de persones entre els 20 i 65 anys és superior en el conjunt de les Illes Balears.

	Felanitx		Balears	
	Habitants	%	Habitants	%
<20 anys	3726	20,44	221419	20,02
20-65 anys	11257	61,77	730140	66,01
>65 anys	3242	17,79	154490	13,97
TOTAL	18225	100	1106049	100
Índex de dependència global		48,78		41,09
Índex d'envelliment		84,30		92,16

Taula 5.2.6 Estructura de la població per edat a Felanitx i Balears 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

■ Dinàmica de la població:

El creixement vegetatiu anual de la població de Felanitx (balanç entre naixements i defuncions) ha estat positiu en el període 05-08, mentre a 2003, 2004 i 2009 fou lleugerament negatiu. Així doncs, l'any 2009 hi hagué 182 naixements i 192 defuncions, representant un creixement vegetatiu de -10 persones. Veiem doncs com l'estructura demogràfica de Felanitx es troba envellida i el creixement vegetatiu no és suficient per explicar el fort augment demogràfic de la població que, com ja s'ha dit abans, es deu sobretot a l'arribada població de fora del municipi, tant de l'estranger com d'altres comunitats autònomes.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Naixements	160	169	179	221	201	210	182
Defuncions	174	175	155	169	177	171	192
Creixement vegetatiu	-14	-6	24	52	24	39	-10

Taula 5.2.7 Dinàmica de la població entre 2003 i 2009. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT i la fitxa municipal 2009 de Caja España.

Origen de la població i moviment migratori:

Fins els anys 60 la tendència demogràfica a Mallorca en general era la de partir cap a diferents llocs de l'illa amb més possibilitats de feina (Palma, Badia d'Alcúdia, Manacor o Santanyí) o sortir cap a altres comunitats autònomes o fins i tot cap a fora de la península. En el cas de Felanitx va passar el mateix fins que es consolidà el sector terciari o el que és el mateix amb l'arribada del turisme a l'illa el qual coincidí amb un increment espectacular de nouvinguts.

Com es pot observar a la taula 5.2.8, el saldo migratori en els darrers anys a Felanitx ha estat positiu. Aquest ha estat el principal responsable de l'augment demogràfic que ha sofert el municipi.

	2005	2006	2007	2008	2009
Immigracions	1067	1078	1231	1042	869
Nac. Espanyola	367	357	403	359	337
Nac. Estrangera	700	721	828	683	532
Emigracions	580	558	666	661	713
Nac. Espanyola	354	326	390	381	397
Nac. Estrangera	226	232	276	280	316
Saldo migratori	487	520	565	381	156

Taula 5.2.8 Immigració i emigració a Felanitx (2005-2009). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT.

No obstant, és interessant assenyalar que del 2007 al 2009 s'ha produït un descens en quant al nombre de immigracions, sobretot de nacionalitat estrangera.

Tenint en compte l'origen de la població, veiem com la major part de la població felanitxera és balear. No obstant això, en els darrers anys s'observa un increment progressiu de població procedent d'altres comunitats autònomes de l'Estat i sobretot de població estrangera tal com demostra la figura 5.2.1.

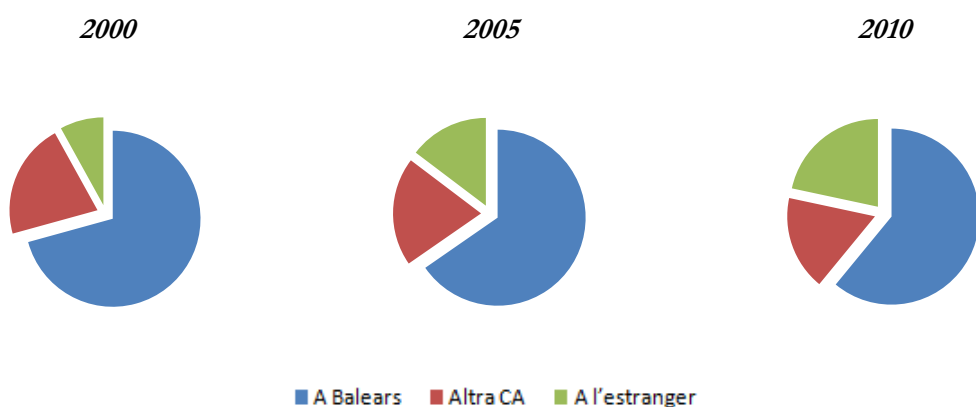

Figura 5.2.1 Origen de la població de Felanitx, any 2000, 2005 i 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT.

Al comparar les dades del 2010 amb la totalitat de les Illes Balears, veiem com a Felanitx el percentatge de nascuts a les Illes Balears (60,95%) encara té un pes bastant més significatiu que els nascuts a una altra comunitat autònoma (17,40 %) o a l'estranger (21,65 %). En canvi, al conjunt de les Illes Balears, els nascuts en aquesta comunitat autònoma són el 53,49% i l'altra meitat són nascuts a una altra comunitat o a l'estranger.

	FELANITX		BALEARS	
	Habitants	%	Habitants	%
A Balears	11.108	60,95	591.625	53,49
Altra CA	3.172	17,40	246.839	22,32
A l'estranger	3.945	21,65	267.585	24,19
TOTAL	18.225	100,00	1.106.049	100,00

Taula 5.2.9. Estructura de la població i percentatge de Felanitx i les Balears segons el lloc de naixement, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Si observem la procedència de la població estrangera resident al municipi aquesta procedeix majoritàriament de tres zones: països de la UE-15, d'Àfrica i d'Amèrica del Sud. Així doncs, l'any 2010 la població provinent de l'Europa dels 15 ascendia a 1643, la d'Àfrica a 1274 i la d'Amèrica de Sud a 528.

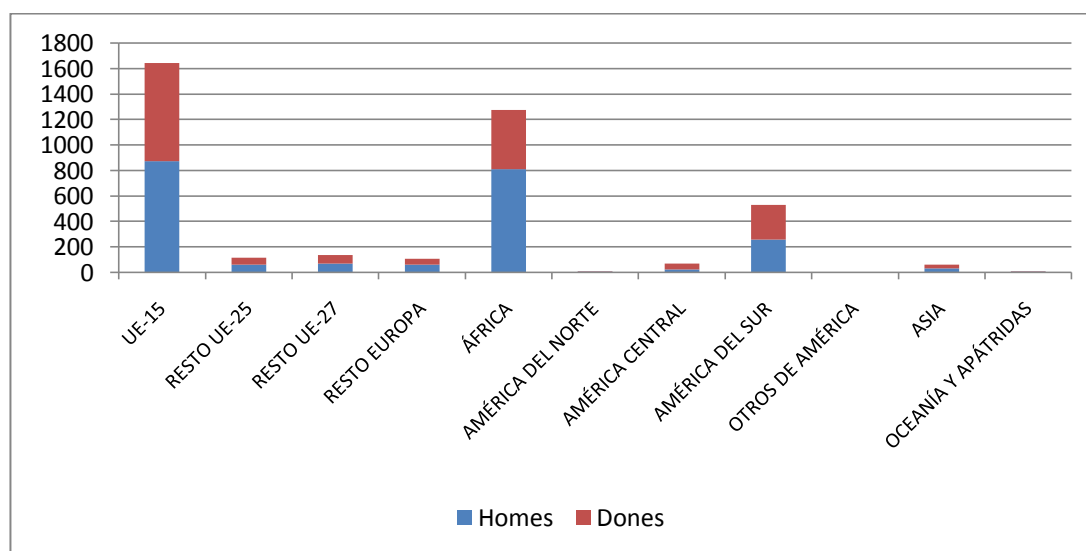

Figura 5.2.2 Població estrangera de Felanitx per nacionalitat, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT.

Si volem un estudi més exhaustiu sobre la població estrangera, veurem que dins aquests continents, les nacionalitats que més destaquen són la marroquina amb 1.516 habitants (921 homes i 595 dones), l'alemanya amb 1054 habitants (580 homes i 474 dones) i en tercer lloc la procedent del Regne Unit amb 256 habitants (120 homes i 136 dones).

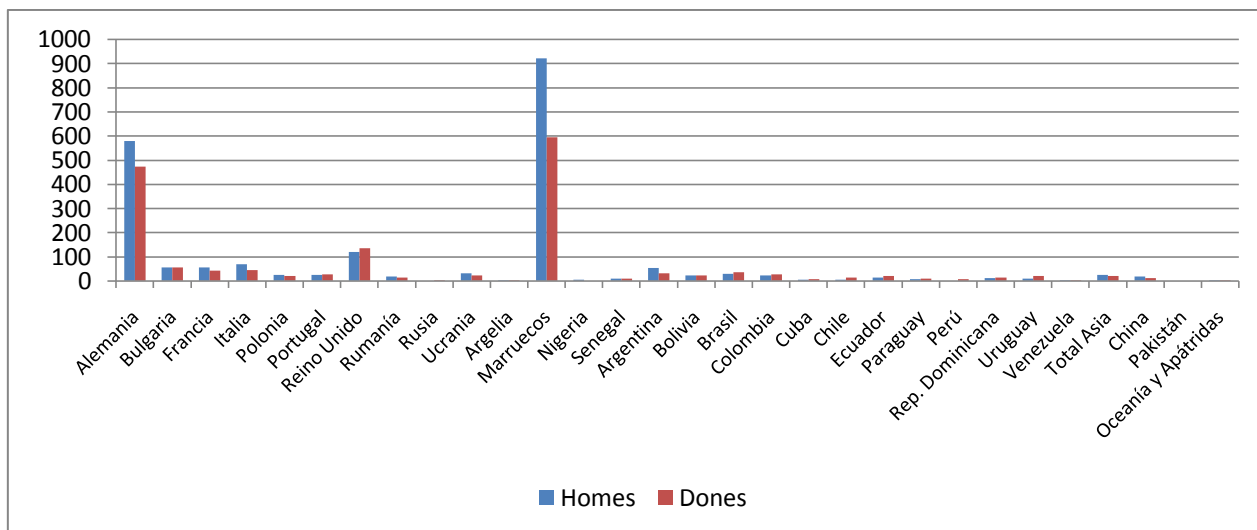

Figura 5.2.3 Població estrangera de Felanitx segons nacionalitat, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Les causes per les quals la població d'aquestes nacionalitats ha decidit establir-se a Felanitx és ben diferent. La població marroquina arriba al municipi amb l'objectiu de trobar feina, mentre que la població provinent d'Alemanya i Regne Unit ho fa majoritàriament per gaudir d'una millor qualitat de vida.

Així doncs, podríem diferenciar entre dos grups de persones immigrants:

- Immigrants que vénen al nostre municipi a la recerca de feina, procedents de l'Àfrica i dels països llatinoamericans. Solen ser persones joves, preferentment homes i d'un nivell cultural i socioeconòmic baix.
- Immigrants jubilats europeus que trien Felanitx com a lloc de residència, de descans i d'oci. Es tracta de persones majoritàriament de la tercera edat i d'un nivell socioeconòmic i cultural mig-alt, que solen ser dels països del nord d'Europa.

6.2 Parc d'habitatges

Cada deu anys es realitza un cens a nivell nacional de la població i habitatge de tots els municipis. Així doncs, és d'esperar que dintre de poc temps surti el cens del 2011. Però mentrestant, tindrem en compte les dades del *Cens de població i vivenda* 2001. A partir del qual podem fer una anàlisi exhaustiva de la situació de l'habitatge i la configuració de les llars al municipi.

Característica	Nº	%
Edifici sense habitatge	415	5,5
Edifici amb 1 habitatge	5.739	76,4
Edifici amb 2 habitatges	708	9,6
Edifici amb 3/4 habitatges	355	4,7
Edifici amb 5/9 habitatges	208	2,7
Edifici de 10/19 habitatges	63	0,8
Edifici amb mes de 20 habitatges	18	0,2
TOTAL	7.506	100

Taula 5.2.10 Edificis segons el nombre d'habitatges. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

Com es pot veure a la taula anterior, predominen els **edificis d'un sol habitatge** seguit dels de dos habitatges. Es tracta preferentment d'edificis sols i independent.

Característica	Nº
Edifici sol amb 1 habitatge	5.607
Edifici sol amb varis habitatges	1.235
Edifici sol amb habitatges i algun local	187
Habitatge col·lectiva: hotel, alberg, pensió..	0
Habitatge col·lectiva: convent, quarter , presó....	2
Habitatge col·lectiva: institució d'ensenyament	1
Habitatge col·lectiva: residència, hospital, ...	2
Edifici amb locals i algun habitatge	39
Locals	415
Allotjaments	18
TOTAL	7.506

Taula 5.2.11 Edificis segons la tipologia. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

Si mirem els **edificis segons la tipologia**, destaquen els edificis sols amb un habitatge i amb varis habitatges. No obstant, és interessant destacar el paper dels locals, els quals en total són un 849. D'aquests, 556 resten inactius, mentre 293 es troben actius i poden classificar-se segons el tipus i activitat que desenvolupen:

Activitat	Nº	Activitat	Nº
Equipaments de salut	8	Oficines	48
Equipaments educatius	6	Local industrial	15
Equipaments de benestar social	5	Local agrari	1
Equipaments culturals o esportius	13		
Locals comercials	197	Total	293

Taula 5.2.12 Locals segons la tipologia. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx.

Segons aquest cens a l'any 2001 hi havia a Felanitx un total d'11.509 habitatges, la immensa majoria dels quals són habitatges familiars i una petita minoria són habitatges col·lectius. Dels habitatges familiars, un 47,6% és utilitzat com a habitatge principal, la resta de vivendes no principals es divideix en secundàries, buides i altre tipus, segons mostra la taula 5.2.13.

Habitatges familiars	11.504
Principals	5.471
- Convencionals	5.453
- Allotjaments	18
No principals	6.033
- Secundàries	3.721
- Buides	1.206
- Altra situació	1.106
Habitatges col·lectius	5
- Convents	2
- Centre ensenyament, internat	1
- Centre assistencial	2

Taula 5.2.13 Habitatges per classes. Font: INE.

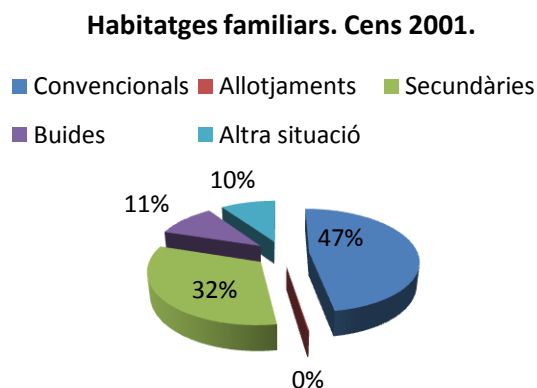

Figura 5.2.4. Distribució d'habitatges familiars per tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Segons les dades de l' Institut Nacional d'Estadística, el parc d'habitatges existent al municipi no es pot considerar nou, ja que menys d'un 10% són llars construïdes als 20 darrers anys. Tal i com s'observa a la taula a continuació, durant la dècada dels setanta i vuitanta es construïren la majoria de les edificacions del municipi.

TOTAL	Antes de 1900	1900-1920	1921-1940	1941-1950	1951-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	No és aplicable
5.471	457	315	449	465	699	498	1.195	794	541	67

Taula 5.2.14 Habitatges principals segons any de construcció. Font: INE.

No obstant, si es té en compte l'estat d'aquestes edificacions proporcionat per l'INE en el *Cens de població i vivenda, 2001*, podem veure com d'aquests 5.471 habitatges, 5.331 tenen un estat bo, seguit de 50 deficients, 5 dolent i finalment 18 de ruïnós.

El **preu de l'habitatge** a Felanitx se situava a l'any 2001 entre 1.100-1300 euros. Superior als municipis limítrofes d'interior com Porreres i Vilafranca, però inferior als costers com Santanyí, Campos i sobretot, Manacor.

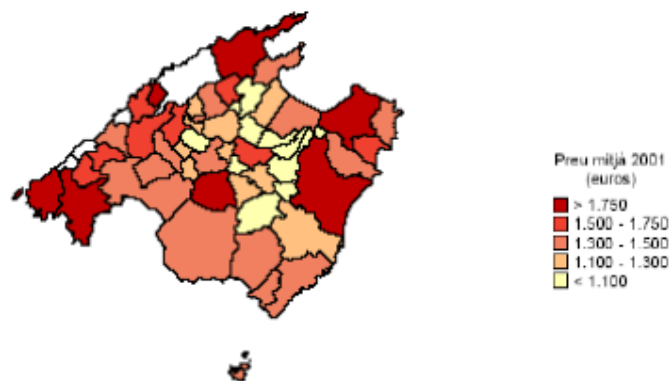

Figura 5.2.5 Mapa dels preus dels habitatges de Mallorca. Font: Prediagnòstic AL21 Campos.

En quant als règims de tinença, la situació difereix segons es tracti de **llars** en propietat (adquirits, herències, amb hipoteques, etc.), cedits per empreses o bé alguna altra manera de tinença. La següent taula mostra la situació dels habitatges d'una manera general al terme de Felanitx per a l'any 2001.

Règim	Nº	%
Propietat per compra totalment pagada	2.586	47,27
Propietat per compra amb pagaments pendents	338	6,18
Propietat per herència o donació	1.227	22,43
Lloguer	899	16,43
Cedida gratuïtament	114	2,08
Altra forma	307	5,61
TOTAL	5.471	100,00

Taula 5.2.15 Llars segons el règim de tinença de l'habitatge. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx

De les dades anteriors es pot destacar que un total de 3.813 (69,6%) de les llars són propietaris del seu habitatge, sense pagaments pendents i que sols un 16,43 % de llars està en règim de lloguer.

Les llars que disposen de segona residència són 1.196 (21,8%) i un 80% són utilitzades menys de 3 mesos a l'any.

Les llars segons la seva mida es distribueixen de la següent manera, sent majoritaris els de dues o una persona:

Nº persones	Nº llars	%	Nº persones	Nº llars	%
1 persona	1.367	24,99	7 persones	31	0,57
2 persones	1.404	25,66	8 persones	26	0,48
3 persones	1.068	19,52	9 persones	7	0,13
4 persones	1.081	19,76	10 o més persones	9	0,16
5 persones	354	6,47			
6 persones	124	2,27			
Total			5.471	100	

Taula 5.2.16 Mida de les llars del municipi de Felanitx. Font: Prediagnòstic AL21 Felanitx

Pel que fa a **les llars segons la seva estructura**, és significativa la dada relacionada amb les llars constituïdes per persones majors de 65 anys, ja que en un total de 26,3% de llars hi resideix almanco una persona de 65 o més.

Composició de la llar	Nº	% Total llars
1 dona de 65 o més anys	504	9,2
1 home de 65 o més anys	194	3,5
Dos adults, al manco 1 de 65 anys o més anys	745	13,6
Total	1443	26,3

Taula 5.2.17 Composició de la llar en relació a la població major de 65 anys. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx.

Referent a les **llars segons el nombre d'ocupats**, sorprèn que en el 38,58% no hi hagi cap ocupat i que el segueixi un 30,67% amb un ocupat.

Nombre d'ocupats	Nº llars	%
Cap	2.111	38,58
1 ocupat	1.678	30,67
2 ocupats	1.242	22,70
3 ocupats	297	5,42
4 o més	143	2,61
Total	5.471	100

Taula 5.2.18 Llars segons el nombre d'ocupats. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx.

Moltes de les llars sofreixen **problemàtiques derivades de l'habitatge**. Les principals són la poca neteja als carrers, l'existència de poques zones verdes o els renous exteriors.

Problema	% habitatges afectats
Renous exteriors	32,33
Contaminació derivada de la indústria, trànsit...	15,08
Poca neteja als carrers	52,49
Males comunicacions	20,27
Poques zones verdes	49,75
Delinqüència, vandalisme a la zona	18,04
Falta de servei o lavabo a la casa	1,28

Taula 5.2.19 Problemàtica derivades de l'habitatge. Font: Prediagnosi AL21 Felanitx.

6.3 Estructura econòmica

Introducció a la conjuntura de l'economia:

- **Mundial, Espanya i Illes Balears:**

No es pot fer una diagnosi de l'economia de Felanitx sense situar-nos en el context supramunicipal de la darrera època.

D'aquesta manera, segons la *Conjuntura econòmica de les Illes Balears, març 2011* en els últims anys hem presenciat una forta recessió en l'economia mundial. No obstant, per a l'any 2010 s'estima una taxa de creixement mundial del 5,0%, impulsat per una fase expansiva dels països emergents i en vies de desenvolupament. El petroli puja l'any 2010 més d'un 27%, i l'FMI preveu que per aquest any s'encareixi almenys un 13% més. Pel que fa a l'economia espanyola, en el conjunt del 2010 s'anota una taxa de creixement lleugerament negativa (-0,1%) i amb taxes d'atur molt elevades en comparació d'Europa.

Referent a les Illes Balears, per a l'any 2011 s'espera un creixement positiu però moderat. No obstant, es donen diferències entre illes i pel que fa a Mallorca, frena el ritme de recuperació i tanca l'any 2010 amb variacions de producció pràcticament nul·les respecte l'any anterior.

Si mirem per sectors, els que presenten taxes de creixement negatives o lleugerament negatives són: l'agropesquer, la indústria i energia, el de la construcció, el comerç (tot i que de negocis presenta una xifra positiva). I lleugerament positives: l'immobiliari (gràcies a la reducció del preu de l'habitatge) i els serveis (es mostren com el motor de l'economia balear).

Finalment, destaca el turisme, el qual mostra un balanç força positiu fins al quart trimestre del 2010. Malgrat tot, les destinacions competidores de les Illes Balears mostren una millora amb pujades significatives els darrers mesos de l'any. Així mateix, el mercat laboral balear millora en termes intermensuals per segon mes consecutiu; l'atur disminueix però es redueix el nombre de persones afiliades a la S.S.

- **Felanitx:**

En el cas del municipi de Felanitx, l'economia es basa en el desenvolupament del sector turístic. Malgrat això, coexisteixen activitats de caràcter no turístic, tot i que la major part d'aquestes es troben vinculades directament o indirectament com a activitats complementàries, com per exemple: la construcció, el comerç i altres serveis. Una visió general de la situació econòmica del municipi és la següent:

ÍNDEX	2005	2006	2007	2008	2009	% Increment (05-09)
Població	16.566	16.948	17.443	17.969	18.270	10,29%
Atur registrat en %/població total	3,0	2,6	2,7	3,8	6,2	106,67%
Quota de mercat	46	46	46	46	46	0%
Telèfons fixes	8.261	8.582	9.007	9.730	9.934	20,25%
Línies de banda ampla	-	-	-	-	4.901	-
Vehicles de motor	14.682	15.178	17.435	18.231	18.482	25,88%
Oficines bancàries	18	18	18	18	19	5,56%
Activitats comercials minoristes	354	359	348	334	319	-9,89%

Taula 5.2.20 Dades econòmiques de Felanitx: 2005-2009. Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Econòmic La Caixa, 2010.

Municipi	Població 2009	Índex industrial	Índex comercial	Índex de restauració i bars	Índex turístic	Índex activitat econòmica
Sant Josep de sa Talaia	22.171	17	38	70	553	40
Sant Antoni de Portmany	21.852	11	37	64	210	25
Alcúdia	19.071	74	27	75	607	56
Felanitx	18.270	20	23	39	104	23
Pollença	17.260	18	27	51	187	28
Sóller	13.942	9	12	30	57	15
Pobla (Sa)	12.766	11	15	20	1	12

Taula 5.2.21 Índex econòmics de Felanitx: any 2009. Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Econòmic La Caixa, 2010.

Atenent les dades de la taula 5.2.19, el més destacat és el fort increment, de més del doble, en quant a atur que ha sofert el municipi en el període 2005-2009. En canvi, la quota de mercat² s'ha mantingut totalment constant al llarg dels anys. S'ha incrementat notablement el nombre de telèfons fixes i els vehicles de motor, així com s'ha obert una oficina bancària més. En quant a les activitats comercials minoristes s'ha produït un descens del 9,89%.

Referent als altres índex, si els comparem amb altres municipis de les Balears amb una població semblant tenim valors elevats en quant a indústria. No obstant, de comerç, restauració i bars, i turístic estan lleugerament per sota. Tot plegat fa que l'índex d'activitat econòmica sigui lleugerament baix. Tot i així, es veu clarament com a nivell de Felanitx, l'activitat principal és la turística, seguida per la restauració i bars.

Segons les dades facilitades pel SOIB a l'informe anual municipal 2009 i 2010, es reafirma la idea de que s'està en un període de recessió econòmica, tot i que sembla ser que la tendència és a normalitzar-se lleugerament. Comparant dades del 2009 i del 2010, veiem com el sector de la construcció és el més rellevant, seguit del comerç al detall. Tot i així, cal esmentar que el percentatge de variació d'un any respecte l'altre tendeix a ser negatiu, com també ocorre amb el

² La quota de mercat expressa la capacitat de consum comparativa dels municipis a 1 de gener de 2008

sector de l'hosteleria i restauració i la indústria. Únicament el sector agrícola-ramader-pesquer sofreix una lleu recuperació en l'últim any, igual que la resta de serveis.

Activitat econòmica	2009	% var. 2008	2010	% var. 2009
Total comptes cotització amb personal assalariat	600	-9,6%	647	-1,9 %
% agrícola-ramader-pesquer	0,4 %	-1,8 p.p	3,4%	3,0 p.p
% indústria	10,0 %	0,8 p.p	8,7%	-1,3 p.p
% construcció	24,5 %	-2,4 p.p	20,2%	-4,6 p.p
% comerç detall	22,5%	0,0 p.p	19,8%	-2,8 p.p
% hoteleria i restauració	14,9%	0,6 p.p	12,8%	-2,0 p.p
% resta serveis	27,7%	2,8 p.p	35,2%	7,8 p.p

Taula 5.2.22 Percentatge d'activitat econòmica per sectors. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'informe anual municipal del SOIB.

Sectors econòmics:

▪ **Sector Primari:**

S'ha considerat com a sector primari les explotacions agrícoles i ramaderes, així com l'activitat d'extracció d'àrids, el qual fa referència bàsicament a pedreres.

A conseqüència principalment de l'impacte del turisme, aquest sector ha sofert una reducció importantíssima, fins al punt de ser pràcticament residual com a activitat econòmica. És el sector que ocupa menys població activa.

Segons les dades de la Tresoreria de la Seguretat Social, la població afiliada per règim agrari, el 31 de desembre de 2010 era de 71 persones, el que suposa sols un 1,82% respecte al total de persones afiliades a la Seguretat Social. La població afiliada al règim de la mar era, en la mateixa data, de 27 persones, el 0'69% respecte al total. Els contractes registrats durant l'any 2010 corresponents al sector de l'agricultura, varen suposar sols el 3,4% del total, tot i que aquesta darrera dada és superior al pes que tingueren a l'any 2009, el qual va ser d'un 0,4%.

- L'agricultura:

Segons el cens agrari de l'any 1999 (darreres dades oficials publicades) a Felanitx es comptava amb 897 explotacions, que ocupaven una superfície agrària total de 12.857 hectàrees. D'aquestes, 10.348ha eren terres llaurades i 510ha es dedicaven a terres per a pastures permanents.

A la següent taula es pot observar la classificació dels aprofitaments de les terres de Felanitx segons dades del 2010 publicades a les fitxes municipals de Caja Espanya.

Aprofitament de la terra (ha)	2010	%
Herbacis	8.249	48,60
Llenyosos	2.747	16,20
Fruiters	875	5,15
Oliverar	12	0,07
Vinya	210	1,23

Altres	1.649	9,71
Prats	2.993	17,63
Espècies arbòries forestals	1.494	8,08
Altres espais no agrícoles	1.489	8,78
Superfície total del municipi	16.972	100

Taula 5.2.23 Aprofitament de les terres de Felanitx. Font: Fitxa municipal Caja España 2011.

La superfície agrícola utilitzada és un 84,45% del total de superfície agrícola. Pel que fa al règim de tinença el 69,93% de la superfície agrícola utilitzada és propietat del que l'explota, un 25,53% estan arrendades i un 4,25% estan cedides temporalment pel propietari a canvi d'un tant per cent del producte obtingut o l'equivalent en efectiu. La resta s'agrupen segons altres règims de tinença.

Règim de tinença	Superfície total (ha)	Superfície agrícola utilitzada (ha)
En propietat	8.958	7.593
En arrendament	3.137	2.772
En parceria	709	461
Altres règims de tinença	52	31
TOTS ELS RÈGIMS	12.857	10.858

Taula 5.2.24 Superfície agrícola segons règim de tinença. Font: Cens agrari 1999.

La figura 5.2.6 mostra les dimensions de les explotacions agrícoles a l'any 1999, segons la qual predominen les petites explotacions i són poques les explotacions majors de 70 ha. De fet el 97% de les explotacions tenen menys de 70ha.

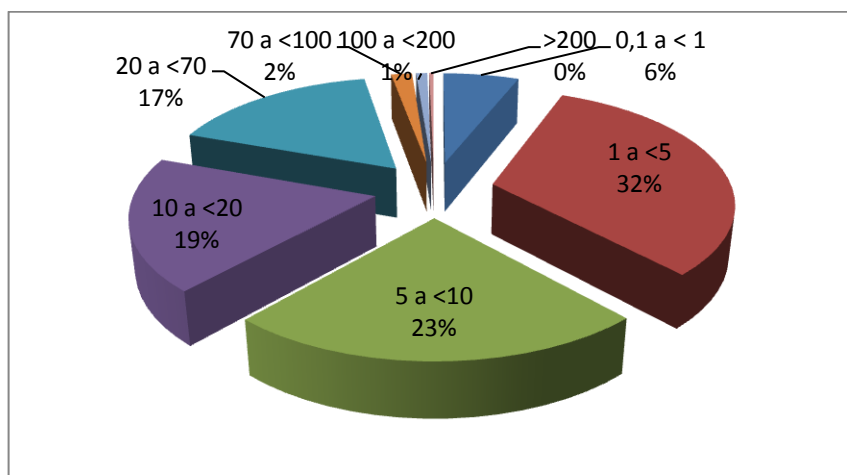

Figura 5.2.6 Nombre d'explotacions amb terres, segons superfície total (ha). Font: Cens agrari, 1999

- La ramaderia:

Pel que fa a la ramaderia, per al conjunt de Mallorca sempre ha tingut un paper secundari. La ramaderia extensiva és complementària a l'agricultura i la seva implicació territorial i paisatgística és menor. A més, el desenvolupament urbà i turístic ha fet augmentar la demanda de carn de ramats que es crien a granges intensives, sense tenir cap incidència al territori (porcí, aviram, conills).

Aquest model és aplicable a Felanitx on el ramat està compost per un total de 79.786 unitats ramaderes. La tipologia més important és l'oví amb 18.328 caps i un 68% del total, és el tipus de ramat més estès a tota Mallorca i tradicionalment ha estat el més important a la major part dels sectors ramaders dels municipis, però, actualment es troba estancat i guanyen importància altres com el porcí. El porcí amb un 21% és el segon en importància, seguit del boví el qual representa un 6% del total. La resta de ramats presents no tenen molta importància com es pot observar al gràfic. Dins l'anàlisi gràfica no s'ha inclòs l'aviram, perquè les xifres de caps d'aquest ramat distorsionen la resta, ja que aquest es produeix a granges de forma intensiva i el seu nombre és molt elevat, 52.936 caps.

Taula 5.2.25 Nombre de caps de ramat segons tipologia. Font: Cens Agrari, 1999.

Ramat	Caps
Bovins	1.639
Ovins	18.328
Cabrum	842
Porcins	5.678
Equins	135
Aviram	52.936
Conilles mares	117
Rusc	111
TOTAL	79.786

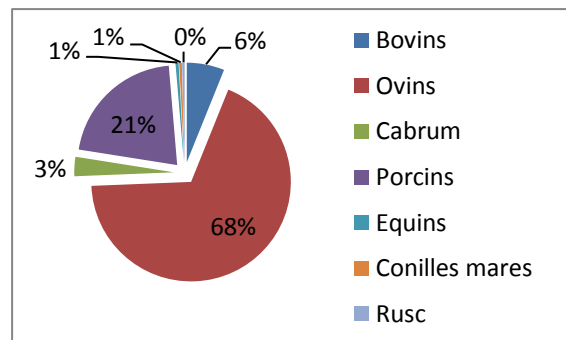

Figura 5.2.7 Percentatge de caps de ramat segons tipologia. Font: Cens Agrari, 1999.

- Activitat extractiva:

Durant les darreres dècades, l'augment del sector de la construcció a l'illa, ha repercutit en un increment de l'activitat extractiva insular en general, i Felanitx no ha estat cap excepció. La riquesa minera del terme no és nombrosa però sí important, tenint en compte l'existència dels següents jaciments:

- Pedra de marès (Son Gaià)
- Argila (camí de Son Negre)
- Graveres (Ca n'Alou, Can Sentes i Can Xot)

Com a conclusió del sector primari es pot dir que actualment són activitats que es compaginen amb altres. L'activitat agrícola es manté, però cada vegada més, per l'autoconsum, comercialitzant l'excedent d'alguns productes.

Pel que fa a la pesca, Portocolom només compta amb una barca de bou i un parell de llaüts de pesca dels quals tan sols en dos casos es mantenen com a única activitat.

▪ **Sector Secundari:**

Si mirem el nombre de persones ocupades en els diferents sectors a l'any 2010, trobam que un 13,3% està ocupat en la indústria i un 26,5% en la construcció.

Segons el SOIB, el nombre de contractes registrats durant aquest any per sectors econòmics, corresponien amb un 30,9% al sector secundari, sent el 4,2% per a la indústria i el 26,7% per a la construcció. Si comparem aquestes dades amb les del 2003, veiem com hi ha hagut un decreixement en el percentatge sobretot de la construcció, el qual a 2003 representava el 35,3% dels contractes.

Activitat	Nº	%
Activitats totals (indústria i construcció)	508	100
Indústria	152	29,92
Energia i aigua	7	1,38
Extracció i transformació minerals, energia i derivats. Indústries químiques	28	5,51
Transformació de metalls, mecànica de precisió	34	6,69
Indústries manufactureres	83	16,34
Construcció	356	70,08
Variació 04-09		-7,4

Taula 5.2.26 Activitats industrials segons tipologia. Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari econòmic La Caixa, 2010.

A la taula anterior es mostra el pes del sector de la construcció del municipi, amb 356 llicències autoritzades per a l'any 2009 (70,08% del total), mentre que el segon subsector en importància és el de les indústries manufactureres amb un 16,34%.

Tot i així és interessant assenyalar com ha baixat un 7,4% en el període 2004-2009. El qual va en consonància a l'època de recessió que pateix el conjunt del país. Sobretot pel que fa a la construcció, la qual ha passat de 408 llicències al 2002 a 356 a 2009.

D'aquesta manera veiem com el sector secundari ha tingut èpoques molt canviants. Mentre fa uns anys Felanitx destacava per les seves fàbriques d'embotits, de perles i la tradició vinícola. Ara queden només tres empreses de fabricació d'embotits, cap de perles i després d'uns anys es ressorgeix una petita activitat vinícola, que quantitativament encara és molt poc significativa.

Els Ramaders Agrupats, una de les empreses càrniques i d'embotits, agrupa els ramaders de la zona amb l'objectiu de facilitar la comercialització de la carn que produeixen els seus ramats. També és important l'activitat relacionada amb la fusta.

La construcció, com ja hem vist, ocupa una part important de la població masculina. El creixement d'aquesta activitat i les bones perspectives han estat motiu d'arribades importants de *fluxos* de població immigrant procedent de la península i altres països extracomunitaris. La desacceleració que s'observa aquests dos darrers anys és també motiu de moviments migratoris inversos.

▪ **Sector Terciari:**

El sector de serveis és el que presenta una activitat econòmica més rellevant en el municipi de Felanitx, atès que representa el major índex de població ocupada (60% a data 2010). També el nombre de contractes enregistrats durant l'any 2010 es concentren en el sector serveis, suposant un 65,81% del total. És el principal motor de l'economia del municipi.

- El comerç:

Per tipologia trobem al municipi 319 unitats de comerç del detall i 46 de l'engròs. Es distribueixen de la següent manera:

Tipus de comerç	Nº
Matèries primeres agràries, alimentació, begudes i tabac	25
Tèxtil, confecció, calçat i articles de cuir	4
Productes farmacèutics, perfumeria i de neteja de la llar	1
Articles de consum durador	5
Comerç interindustrial	9
Altres no especificat	2
TOTAL	46

Taula 5.2.27 Comerç a l'engròs. Font: Anuari econòmic La Caixa 2010

L'activitat comercial majorista ha disminuït entre l'any 2004 i 2009 un 2,1%, mentre que l'activitat de comerç minorista ha sofert una davallada del 8,3% en el mateix període de temps, segons dades de l'anuari econòmic 2010 de la Caixa.

Tipus de comerç	Nº
Alimentació	52
Tradicional	44
Supermercats	8
Tradicional de no alimentació	252
Vestit i calçat	45
Articles de la llar	75
Altres de no alimentació	132
Comerços mixtos i altres	15
Grans magatzems	0
Hipermercats	1
Magatzems populars	0
Comerç ambulant	4
Altres	10
TOTAL	319

Taula 5.2.28 Comerç minorista. Font: Anuari econòmic La Caixa 2010

- Transport i altres serveis de comunicació:

Al municipi hi ha actualment 21 llicència de taxi, 7 empreses de lloguers de cotxes i dues empreses d'autobusos.

- Bars i restaurants:

El tipus d'activitat predominant al municipi de Felanitx fa que el nombre d'establiments dedicats a bar i restaurants sigui considerable. El nombre de llicències concedides segons el *Informe Econòmic 2010 de La Caixa*, era de 159 (dades 2009). Si es comparen a les dades de 2004 s'observa un increment del 7,5 % en aquests 5 anys, mentre que a la resta de Balears s'ha incrementat un 9,6%.

Els nuclis en els que es concentren més establiments d'aquests tipus és a la Vila i Portocolom. El qual té molt repartit el tipus d'establiment i pràcticament en parts iguals trobam pubs, restaurants i bars.

A Felanitx trobam majoritàriament bars i bars/restaurants. Actualment hi ha 9 establiments que es dediquen sols a la restauració i un pub.

Cas concos té un restaurant i dos bars, es Carritxó un bar i s'Horta 3 bars. Existeixen també els *xiringuitos* de platja a Cala Sa Nau, cala Marçal, s'Arenal i Cala Ferrera, els bars dels centres socials, esportius, el mercat, el parc...i els bars-restaurants agregats als hotels.

- Turisme i oferta turística:

Tipus d'establiment	Nº establiments	Nº places
Apartaments	27	2.105
Apartament 1 clau	11	330
Apartament 2 claus	13	1.226
Apartament 3 claus	3	549
Hotel rural	3	83
Agroturisme	9	121
Hotels	12	3.251
Hotel 1*	1	48
Hotel 2*	2	152
Hotel 3*	5	1.612
Hotel 4*	3	1.419
Hotel 5*	1	20
Hotel-apartament 4*	1	606
Hostals 1*	1	35
Hostal residència 1*	2	75
TOTAL	55	6.276

Taula 5.2.29 Establiments turístico-residencials a Felanitx. Font: *Annari 2010*

Turisme a les Illes Balears.

L'activitat turística de temporada és una de les principals activitats del municipi, així com els serveis complementaris d'oci que hi van lligats (excursions, activitats nàutiques, oferta d'oci nocturn...).

Les localitzacions turístiques del municipi de Felanitx pertanyen al sector de Llevant i la zona compresa entre Cala Barca (Santanyi) i Portocolom.

S'han comptabilitzat un total de 55 establiments turístics amb un total de 6.276 places. Els hotels i apartaments són els més presents de l'oferta

turístico-residencial. Predomina l'oferta de places en hotels de 3 i 4 estrelles, seguit de l'oferta d'apartament de dues claus. Les places ofertades en establiments de turisme rural o agroturisme, respecte al total, no són gens significatives ja que suposen sols el 3,25% del total.

S'ha de tenir en compte la forta estacionalització d'aquesta activitat durant els mesos de temporada d'estiu (maig - octubre). Mentre a Portocolom es dona una baixada en picat del nombre de turistes a partir de finals d'agost i principis de setembre, a Cala Serena, malgrat que també s'inicia un descens en l'ocupació, aquesta és més progressiva, arribant a finals d'octubre amb un 65% enfront del 40% del Port.

Pel que fa a l'índex d'estrès turístic, segons dades del 2003, a Cala Ferrera és especialment significatiu. Observem que durant tota la temporada turística, l'ocupació suposa entre 5 i 10 vegades la població resident.

A Portocolom, el nombre de turistes que pernocten a establiments hotelers, no arriba, en cap moment, a superar la població resident. Hem de considerar que Portocolom en temporada d'estiu no sols compta amb aquest turisme, sinó que té també un gran nombre de segones residències que, més de la meitat, pertanyen a persones residents al municipi. Portocolom té totes les característiques de les poblacions costaneres d'estiueig familiar. És considerable la activitat de lloguer de les cases en temporada d'estiu, la majoria d'elles a persones que tradicionalment trien aquest indret per passar les vacances.

De cara a la millora dels serveis públics, seria important tenir una anàlisi exhaustiva de la dinàmica econòmica, demogràfica i turística de Portocolom en temporada alta.

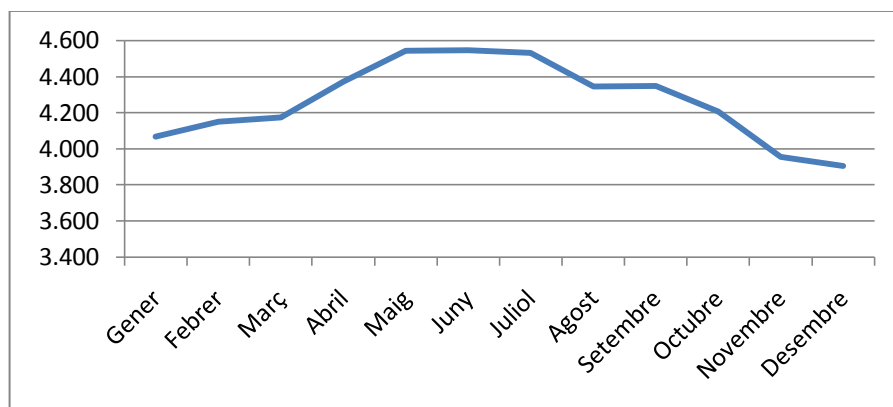
El mercat laboral:

▪ Ocupació:

La població activa està constituïda per aquelles persones que generen o que potencialment duen a terme activitats productives. Aquest grup es pot dividir bàsicament en població ocupada (persones que produeixen béns o serveis) i població aturada (persones disponibles i que cerquen una ocupació).

La població total a Felanitx en el 2010 era de 18.225 habitants dels quals 2.733 tenien de 0 a 16 anys i 3.242 més de 65 anys. Això implica que la població activa era de 12.250 habitants, és a dir el 67,22% de la població. Per tant la taxa d'activitat és força elevada. Per una altra banda, el percentatge de població afiliada a la Seguretat Social respecte al global de població en edat de treballar (població activa) a Felanitx és del 39,1 % ja que durant tot l'any hi havia tan sols una mitjana de 4.263 persones afiliades.

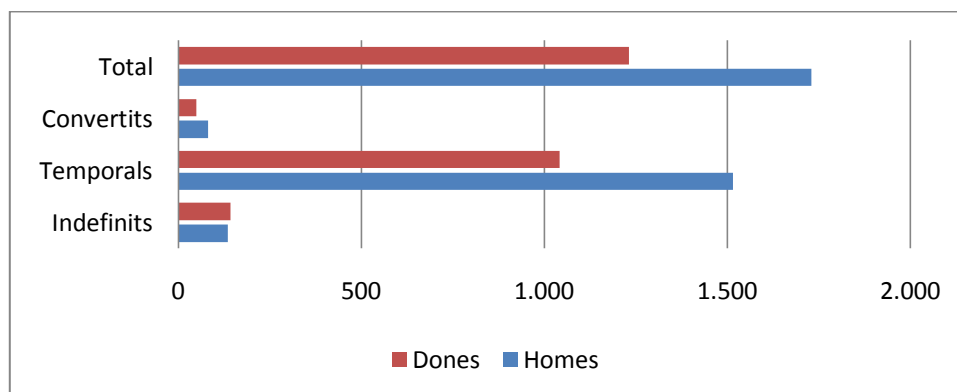
La gràfic següent mostra com el nombre d'afiliats varia molts entre els mesos de juliol i desembre, fet que confirma l'alta incidència de l'activitat turística dins del municipi.

Taula 5.2.30 Població afiliada a la S.S a Felanitx segons mes, any 2010. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Es repeteix la mateixa situació si analitzem el nombre d'empreses donades d'alta al règim general, les quals són màximes durant els mesos de temporada alta, mentre en els de baixa tendeixen a disminuir.

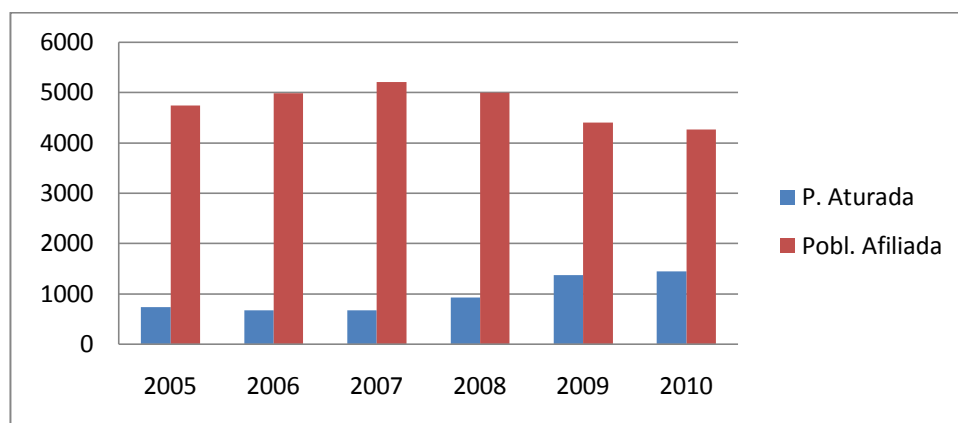
Com a conseqüència d'una economia basada en el sector serveis i de l'estacionalitat, la majoria de contractes són de tipus temporal. També es pot observar com el nombre de contractes que es varen realitzar durant el 2010 va ésser major en el grup d'homes, sobretot els de caràcter temporal.

Taula 5.2.31 Tipologia de contractes per tipus i sexe (2010). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

▪ **L'atur:**

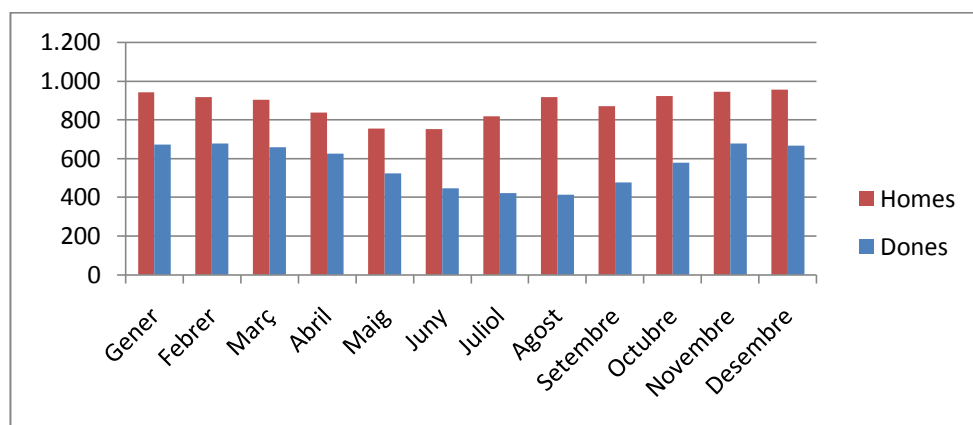
La següent gràfica reflecteix les dades de la població ocupada i aturada mitjana del període entre l'any 2005 i 2010 corresponents al municipi de Felanitx.

Taula 5.2.32 Evolució de la població afiliada i aturada per al període 05/10. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

En aquest període, s'observa un increment en la població aturada de 713 persones mentre que el nombre d'ocupats ha minvat en 478 persones. Aquesta xifra, contrasta si la comparem amb l'augment poblacional corresponent a la població activa de 1.096 persones.

D'aquesta manera, es confirma una vegada més el període de recessió que estem vivint.

Taula 5.2.33 Població aturada per mesos i sexe (2010). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

Aquesta gràfica anterior reflecteix la dinàmica de l'atur a l'any 2010 per mesos diferenciada per sexes. Podem veure que l'estacionalitat del mercat laboral afecta els dos sexes, però no al mateix temps. Aquestes xifres mostren la realitat que hi ha a la majoria dels municipis afectats per l'estacionalitat de l'activitat turística; les dones fan feina de temporada, d'abril a setembre/octubre, la majoria d'elles a l'hoteleria o a establiments directament o indirectament relacionats amb el sector serveis. Els homes es veuen afectats per l'estacionalitat, però la temporada comença abans al sector de la construcció i subministraments relacionats amb el turisme (mesos d'abril a juliol).

Si mirem l'atur per sectors veiem com lògicament el sector serveis es qui més aturats té, ja que es el sector que més ma d'obra fa servir, seguit de la construcció. En quant aquest darrer sector es pot preveure una davallada de la producció i per tant un augment de l'atur, pel que caldria cercar alternatives.

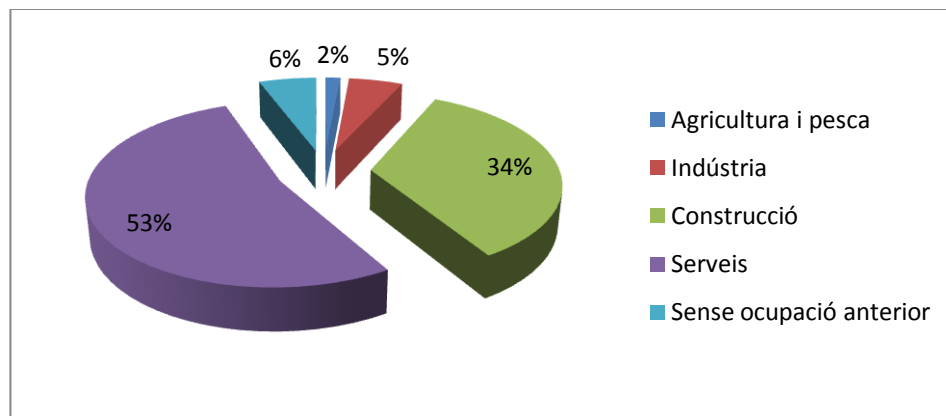

Figura 5.2.8 Tipologia d'atur per sectors (2010). Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SOIB.

7. CONTEXT TERRITORIAL

7.1 Planejament supramunicipal

L'ordenació del territori de les Illes Balears es regeix per la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'Ordenació Territorial (LOT). Desenvolupa la competència que en matèria d'ordenació del territori té atribuïda la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i estableix els objectius, instruments i procediments per al seu exercici efectiu. A partir d'aquí la legislació autonòmica vigent crea tres instruments d'ordenació: Directrius d'Ordenació Territorial (DOT), Plans Territorials Insulars (PTI) i Plans Directors Sectorials (PDS):

Figura 6.1.1 Instruments legislatius d'ordenació territorial. Font: Diagnosi ambiental de municipi de Manacor..

Les Directrius d'Ordenació Territorial (DOT), aprovades pel Parlament de la Comunitat Autònoma, són actualment l'instrument superior i bàsic de l'ordenació del territori a les Illes Balears. Tenen caràcter originari, necessari i gaudeixen de jerarquia superior, pel fet que són aprovades per llei.

Els Plans Territorials Insulars (PTI) i els Plans Directors Sectorials (PDS) són plans de desenvolupament de les DOT. Els PTI i els PDS compten amb la mateixa eficàcia que les DOT (tot i que siguin de rang inferior en la jerarquia de competència en ordenació del territori), excepte els PDS prevists a l'article 59 de les DOT per a la redacció dels quals es seguiran els criteris i les determinacions que disposen, amb caràcter general, les DOT i a la LOT. Cal dir, que els PDS elaborats pel Govern de les Illes Balears presenten un rang superior als PDS aprovats pel Consell Insular de Mallorca.

Tots aquests instruments són vinculants per als instruments de planejament urbanístic municipal, en els terminis que s'estableixin.

També preveu l'elaboració de Normes Territorials Cautelars quan s'iniciï la formulació, revisió o modificació d'un d'aquests instruments, que regirà fins a l'entrada en vigor de l'instrument d'ordenació que correspongui.

a. Llei 6/99 de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries (DOT)

Les DOT tenen com a funció definir el model territorial per a les Illes Balears, per la qual cosa promouen: 1) Un desenvolupament equilibrat entre els diferents àmbits territorials i sectorials de les Illes Balears i una millora de la qualitat de vida dels seus habitants. 2) Una utilització sostenible en termes ambientals del sòl i dels recursos. 3) Una protecció de la qualitat ambiental, el paisatge, la biodiversitat i el patrimoni històric.

Elements bàsics		Instruments d'ordenació	Normativa que ho regula	Determinacions i objectius
Àrees homogènies de caràcter supramunicipal		Plans territorials parcials PTP	Llei 6/99 de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial	Desenvolupament social i cultural. Desenvolupament econòmic. Desenvolupament mediambiental. Actuacions mancomunades i de cooperació insular.
Àrees sotrestes al desenvolupament urbà	Sòl rústic protegit	Àrea natural d'especial interès d'alt nivell de protecció AANP	Llei 1/1991 de 30 de gener d'espais naturals i règim urbanístic Llei 4/1989, de 27 de març de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres	Promoure conservació, investigació i millora dels recursos naturals.
		Àrees naturals d'especial interès ANEI	Llei 1/1991 de 30 de gener d'espais naturals i de règim urbanístic	Promoure activitats tradicionals i aquelles altres que generin recursos necessaris per a la conservació.
		Àrees rurals d'interès paisatgístic ARIP	Llei 1/1991 de 30 de gener d'espais naturals i de règim urbanístic	Conservació i millora dels recursos paisatgístics.
		Àrees de prevenció de riscos APR d'esllavissaments, erosió, incendis o inundació		Condicions i limitacions d'usos i activitats. Accions de protecció i previsió d'infraestructures. Promoure accions que evitin riscos.
		Àrees de protecció territorial APT		Protegir les àrees properes a la costa Protegir àrees properes a infraestructures (de 8 a 25 m. de la carretera, depenent dels carrils). Funció de corredor biològic i per la connexió d'àrees protegides.
	Sòl rústic comú	Àrees d'interès agrari AIA	Plans territorials parcials	Mesures de protecció del potencial productiu del sòl, i arbrat. Incentius per les activitats agràries i millorar rendes rurals.
		Àrees de transició AT	Plans territorials parcials	Mínim de 100 m i màxim de 500 a partir del sòl urbà o urbanitzable. Previsió del futur creixement urbà.
		Sòl rústic general SRG	Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries	La resta de sòl rústic comú.
Àrees de desenvolupament urbà	Sòl urbà	Plans territorials parcials PTP	Llei 6/99 de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial Llei 6/1998 de 13 d'Abril sobre règim del sòl i valoracions	Àrea de transició. Interconnexió de sistemes viaris. No tots els espais intermedis poden estar classificats com rústic.
	Sòl urbanitzable			
Sistema d'infraestructures i equipaments		SGIEQ	Llei 6/99 de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial, PDS	Integra la resta d'elements. Promou el desenvolupament en tots els àmbits.
Àrees de reconversió territorial (ART)		Pla de reconversió territorial PRT (en sòl urbà)		Operacions d'esponjament, implantació o millora d'equipaments, infraestructures i dotacions de serveis
		Projecte de millora territorial (PMT)		Millora del paisatge urbà o rural

Taula 6.1.1 Elements bàsics d'ordenació territorial. Font: Diagnosi ambiental de municipi de Santanyi

La taula 6.1.1 mostra els elements bàsics d'ordenació territorial de les DOT. Així doncs, estableix els Plans Territorials Parciais (PTP) per les àrees homogènies de caràcter supramunicipal que corresponen a les illes de Mallorca, Menorca i Pitiüses. Aquests determinen l'ordenació tant de

les àrees de desenvolupament urbà com de tota la resta, fent especial èmfasi en l'agricultura i les àrees protegides, que poden ser ordenades pels plans d'ordenació del medi natural (ANEI, ARIP,...). En les àrees de desenvolupament urbà, cadascun dels PTP ha de fixar límits per a cada municipi, i és aquí on apareix la figura de sòl urbanitzable excedent que s'haurà de reclassificar a sòl rústic o a sòl urbà.

Defineix les regles per la distribució més racional i equilibrada d'equipaments i serveis, fent especial menció al sector turístic. Es creen les Àrees de Reconversió Territorial (ART), per a una major eficiència de l'ús del sòl, que seran regulades pels Plans de Reconversió Territorial (PRT) i els Projectes de Millora Territorial (PMT). També preveu l'adaptació dels Plans Directors Sectorials i els instruments de planejament general.

Les limitacions imposades en sòl rústic per a usos residencials es pal·lien amb determinats beneficis fiscals, com per exemple una deducció del 25% de les despeses de conservació i millora realitzades en una finca situada en sòl rústic protegit.

b. Pla Territorial Insular de Mallorca (PTM)

El Pla Territorial Insular de Mallorca fou aprovat dia 31 de desembre de 2004 pel Consell de Mallorca. Constitueix un dels instruments d'ordenació territorial que la LOT (art.3) preveu per al “desenvolupament de les polítiques territorials a les Illes Balears”, que correspon, a les determinacions de les Directrius d'Ordenació Territorial.

Les bases del Model Territorial de Mallorca pretenen servir d'esquema general de referència i d'ordenació, i també de punt de partida per dur a terme actuacions concretes en el territori que permetin reduir i mitigar els problemes que s'hi han detectat.

L'objectiu principal del present model és articular físicament l'espai insular i aconseguir una major qualitat de vida, la igualtat d'accés als béns i serveis, i un desenvolupament socioeconòmic sostenible. Per dur a terme aquest objectiu global i també el que s'estableix a les Directrius d'Ordenació Territorial com el document sobre “Model i Estratègies territorials” que aprovà el Consell Insular el 23 de desembre de 1998, es proposen cinc pilars bàsics del model, que deriven en objectius més concrets i específics que s'han de dur a terme a través d'unes actuacions determinades com són:

Pilar 1. Distribució coherent del creixement

Pilar 2. Un espai protegit. Mallorca com a territori únic.

Pilar 3. Reenfocament del desenvolupament

Pilar 4. Connexió amable entre tots els punts de l'illa.

Pilar 5. Vers una nova economia.

A més dels cinc pilars bàsics, es proposen una sèrie d'elements de suport i complementarietat territorial com són els equipaments territorials (sanitaris, assistencials, esportius, camps de golf, culturals, educatius, recreatius), la gestió ambiental del territori (residus i qualitat ambiental) i les grans xarxes territorials (l'energia, les infraestructures hídriques i les telecomunicacions).

L'actual PGOU de Felanitx, aprovat al 1969, no s'adapta en gran part a les determinacions del Pla Territorial Insular. Una de les modificacions més importants a què s'haurà de sotmetre és la fixació d'un límit de creixement del sòl urbanitzable o apte per a la urbanització destinat a ús residencial, turístic o mixt, sense deixar de banda l'objectiu primordial del control de l'ocupació de sòl rústic.

El percentatge màxim de creixement per al conjunt de l'illa de Mallorca és d'un 10% i en concret per al municipi de Felanitx s'estableixen **7,13 Ha de ART/R-D³** i **24,03 Ha de CNV⁴**. A la taula següent poden observar-se les hectàrees i % que suposa el sòl urbà i urbanitzable tinguts en compte alhora d'establir el límit de creixement.

Tipus de sòl	Mallorca		Felanitx	
	(Ha)	(%)	(Ha)	(%)
Urbà	15.580	78,2	325,55	66,2
Urbanitzable ordenat	2.956	14,9	66,31	13,5
Urbanitzable no ordenat	1.377	6,9	99,69	20,3
Total de sòl classificat	19.913		491,55	
Base de càlcul DOT	18.941		391,86	
Sòl vacant (2000)	3.635,77		61,10	

Taula 6.1.2 Distribució del sòl urbà o urbanitzable (2003). Font: Memòria del Pla Territorial Insular de Mallorca.

DENOMINACIO	REF	CLASSIF.	APROV. P.P.	APROV. P.U.	SUPERFICI DEL SECTOR Ha	ÀREA DE SÒL VACANT (m2)	PLACES EN SÒL VACANT	VIVENDES EN SÒL VACANT	DENSITAT PLACES/ Ha SÒL VACANT	% VACANT SOBRE SÒL CLASSIFICAT
FELANITX										
CAS CORSO	POLIGON 7	SAU ORD	12/04/1976	04/10/1993	24,70	43.754	553	186,19	126,38	
CALA MARÇAL	POLIGON-16 A	SAU NORD			13,35	114.729	0	0,00	0,00	
SA PUNTA	POLIGON-22	SAU ORD	13/06/1966	09/06/1982	15,18	37.788	449	151,15	118,80	
CALA FERRERA	POLIGON-31	SAU ORD	17/09/1986	02/12/1997	3,31	18.480	220	73,92	118,80	
SANTA MARIA	POLIGON-8	SAU ORD	12/04/1976	04/10/1993	4,48	10.118	128	43,06	126,38	
CALA FERRERA	CALA FERRERA	URBÀ			37,18	23.490	279	93,96	118,80	
CALA MARÇAL	CALA MARÇAL	URBÀ	27/05/1987	07/11/1988	12,96	13.985	153	51,46	109,30	
CAS CONCOS	CAS CONCOS	URBÀ			14,58	33.981	1.364	459,20		
ES CARRITXÓ	ES CARRITXÓ	URBÀ			2,18	3.219	27	8,93		
FELANITX (NUCLI)	FELANITX	URBÀ			119,53	115.610	7.034	2368,27		
PORTOCOLOM	PORTOCOLOM	URBÀ			137,80	174.663	3.526	875,22	201,85	
S'HORTA	S'HORTA	URBÀ			10,16	21.174	629	211,74	297,00	

Taula 6.1.3 Distribució del sòl urbà o urbanitzable per sectors (2003). Font: Memòria del Pla Territorial Insular de Mallorca.

El PTM obliga als planejaments municipals a la reclassificació de determinats sectors per motius supramunicipals d'índole territorial i ambiental, derivats del model que es proposa.

³ Ha ART/R-D: Hectàrees per a sòl de reserva i dotacional per a actuacions en execució del POOT i per a nous creixements lligats a les Àrees de Reconversió Territorial.

⁴ Ha CNV: Hectàrees per a creixement no vinculat a actuacions en execució del POOT, ni lligats a les Àrees de Reconversió Territorial.

En el cas del municipi de Felanitx, es pot observar el PTM al següent plànol o bé per a més detall veure mapa 1:

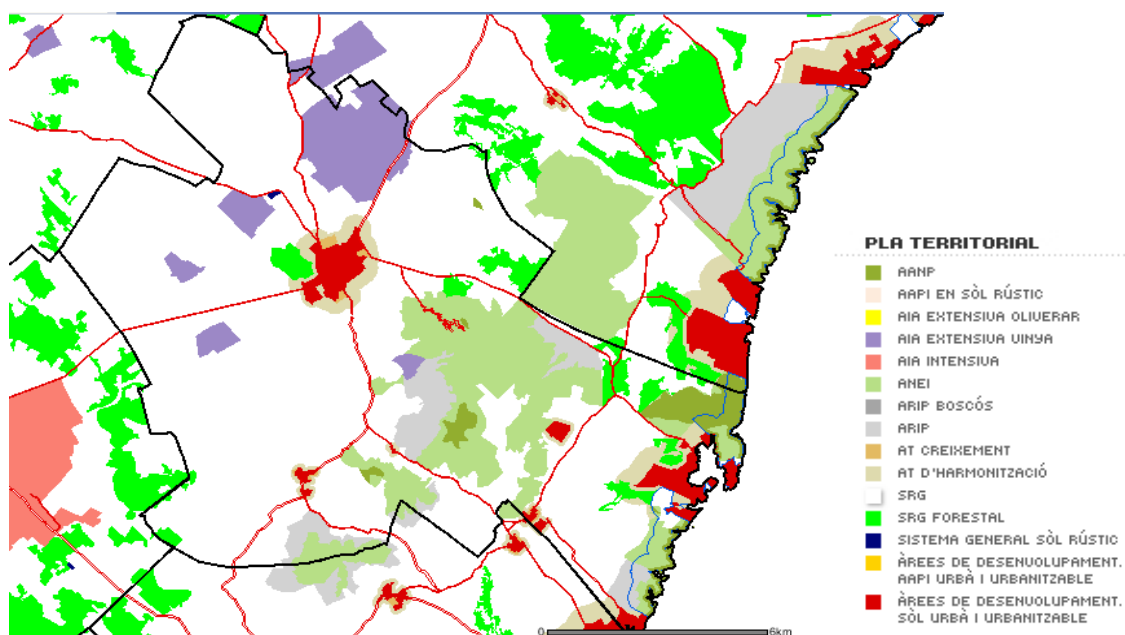

Figura 6.1.2 Plànol del PTM per al municipi de Felanitx. Font: Visor del PTM del Consell de Mallorca.

Mentre el planejament municipal no s'adapti al PTM queden permeses les següents modificacions de planejament municipal:

- Disminució de coeficients d'edificabilitat o de percentatges d'ocupació de les edificacions.
- Disminució de l'alçària màxima de les edificacions.
- Modificacions de planejament urbanístic per canvi d'usos plurifamiliars a unifamiliars.
- Augment de la superfície de parcel·la mínima per poder construir o implantar un ús urbanístic.
- Modificacions per a la implantació d'usos industrials o de serveis.
- Classificació de sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització amb la finalitat de reconvertir-los en sòl rústic.
- Modificacions de planejament urbanístic per implementar o estendre mesures de protecció del medi ambient, del sòl rústic o dels béns integrants del patrimoni històric.

És important assenyalar que en els últims anys s'han produït dues modificacions puntuals sobre el PTM de 2004 aprovades pel Consell Insular de Mallorca. Així doncs, la primera, aprovada el 3 de juny de 2010, té per objectiu l'addició de "Es Guix" com a sòl rústic.

La segona, aprovada dia 13 de gener de 2011, té per objecte:

1. Eliminar 19 àrees de reconversió territorial (ART) amb creixement associat i reduir-ne el sostre de creixement previst en més de 460 hectàrees. En aquest apartat, el municipi de Felanitx es veu afectat per la eliminació de la ART 8.11.

L'eliminació d'aquestes àrees de reconversió territorial suposa, alhora, reduir les hectàrees de creixement assignades a cada municipi vinculades a la reconversió. En concret al municipi felanitxer i a la totalitat de la illa:

MUNICIPI	PTM 2004	PTM 2010	Diferència
Felanitx	7,13 Ha	2,14 Ha	4,99 Ha
Total Mallorca	650,63 Ha	185,37 Ha	465.26 Ha

Taula 6.1.4. Superfície assignada amb i sense modificació. Font: Modificació puntual PTM

2. Creació i desenvolupament de la figura del Àmbits d'Integració Paisatgística (AIP) en zones on es fa necessària una intervenció per millorar el paisatge. No se'n crea cap per a Felanitx.
3. Altres aspectes són: nous paràmetres per al desenvolupament de la zona turística del nucli de sa Rapita, al TM de Campos; millores de caràcter tècnic i finalment correccions d'errades materials del PTM 2004.

D'aquesta manera, la modificació del PTM preveu un règim transitori que permeti que els ajuntaments que ja s'han adaptat al Pla Territorial no s'hi hagin de tornar a adaptar, i suposa eliminar definitivament l'autovia Inca- Manacor i el segon cinturó de Palma, recollint les propostes ja formulades dins el Pla de Carreteres aprovat a finals de l'any 2009, i apostant per una mobilitat més sostenible i segura.

c. Plans Directors Sectorials:

Per sota les determinacions previstes en el PTI de Mallorca, s'estableixen els Plans Directors Sectorials (PDS), instruments d'ordenació que es centren en una matèria concreta per poder-la ordenar i regular de forma específica. Una part dels PDS són competència del Govern Balear, mentre que una altra pertany al Consell de Mallorca, tal i com indica la taula següent:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS	<i>Pla Director Sectorial de Residus Perillosos i Líquids no Perillosos</i> <i>Pla Director Sectorial d'Energia</i> <i>Pla Director Sectorial de Transport</i> <i>Pla Director Sectorial de Telecomunicacions</i> <i>Pla Director Sectorial de Ports Esportius</i>
CONSELL DE MALLORCA	Pla Director Sectorial de Pedreres Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística (POOT) Pla Director Sectorial de Camps de Golf Pla Director Sectorial de Carreteres Pla Director Sectorial d'Equipaments Comercials Pla Director Sectorial de Residus Sòlids No Perillosos Pla Director Sectorial per a la Gestió dels Residus de Construcció, Demolició, Voluminosos i Pneumàtics fora d'Ús

Taula 6.1.5 PDS competència del Govern Balear i del Consell de Mallorca. Font: Pla Territorial de Mallorca..

Els PDS competència del Govern de les Illes Balears que afecten al municipi són:

- **Pla Director Sectorial de Residus Perillosos i Líquids no Perillosos:** Aquest Pla es troba pendent de redacció. La planificació de residus perillosos i altres residus líquids no perillosos és competència de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears. Aquest Pla s'hauria d'adaptar a les disposicions de la matriu d'usos del Pla Territorial de Mallorca en relació amb les zones on s'instal·lin les infraestructures per emmagatzemar, valoritzar o eliminar aquests residus.
- **Pla Director Sectorial d'Energia:** La revisió d'aquest Pla de les Illes Balears, aprovada definitivament pel Decret 96/2005, de 23 de setembre, té com a objectiu establir les condicions d'indole territorial i ambiental que permetin assegurar el proveïment energètic en les condicions ambientals i econòmiques al més avantatjoses possible, tenint en compte consideracions relacionades amb la millora de l'eficiència energètica, la potenciació de recursos energètics autòctons, de les energies renovables i del l'estalvi energètic, la diversificació de les fonts d'abastament, la comptabilització del desenvolupament econòmic i social amb la preservació del medi ambient i la planificació de les instal·lacions de producció i de recepció d'energia, de les interconnexions energètiques amb les xarxes peninsulars i de les interconnexions interinsulars de transport d'energia.
- **Pla Director Sectorial de Transport:** aquest Pla, aprovat mitjançant el Decret 1/2006, de 28 d'abril, es planteja com a objectiu bàsic l'ordenació coordinada de les diferents infraestructures del transport a fi de garantir la mobilitat de tots els ciutadans, així com fomentar l'ús del transport públic per aconseguir una utilització més racional del vehicle privat. El PDS de Transport fa un diagnòstic general del transport a les Illes Balears referit a transport terrestre, transport interinsular i a la infraestructura de transport terrestre. A la vegada, el PDS de Transport contempla fins a quatre plans sectorials: el Pla de Transport Regular de Viatgers per Carretera, el Pla de Transport Ferroviari, el Pla de Transport Interinsular i el Pla d'Intermodalitat.
- **Pla Director Sectorial de Telecomunicacions:** aquest Pla, aprovat definitivament mitjançant el Decret 22/2006, de 10 de març, té per objecte l'ordenació de les infraestructures i equipaments de telecomunicacions en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma i la promoció de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació. Amb aquesta finalitat, el PDS de Telecomunicacions defineix els aspectes següents: 1) La regulació dels sistemes telemàtics de les administracions públiques i les normes per al foment de les tecnologies de la informació i la comunicació. 2) Una anàlisi de la situació de les infraestructures i serveis de telecomunicacions i un diagnòstic sobre les necessitats en la matèria.
- **Pla Director Sectorial de Ports Esportius:** Aquest Pla està pendent de redacció. El propòsit és ordenar l'oferta nàutica esportiva i d'oci de les zones turístiques. El Pla Territorial de Mallorca estableix que els ports esportius són un tipus d'equipament vinculat a l'oferta turística i a l'oci de la població resident i, per tant, són un element important en la política turística i recreativa de les Illes Balears. El desenvolupament de nous ports esportius o l'ampliació dels existents s'ha de realitzar en

el marc d'un pla que els reguli i ordeni des d'una perspectiva general, i que doni resposta a la necessitat de millorar la qualitat de l'oferta turística que poden representar aquestes instal·lacions si es desenvolupen de forma adient i respectuosa amb l'entorn.

Els PDS competència del Consell de Mallorca que afecten al municipi són:

- **Pla Director Sectorial de Pedreres:** la revisió d'aquest Pla de les Illes Balears aprovada definitivament mitjançant el Decret 61/1999, de 28 de maig, té per objecte regular el planejament, la gestió i la restauració de les pedreres en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears, de manera que ocasionin el menor impacte mediambiental possible. Per això, en defineix i regula les àrees d'ubicació d'acord amb el principi d'autoaprofitament prioritari de cada una de les illes i, en la mesura que sigui possible a Mallorca, de les diferents zones, partint d'uns criteris de protecció del medi ambient. A més, estableix el control mediambiental dels plans de restauració de les pedreres, de la seva reexplotació o dels projectes de reutilització. El Pla fa un catàleg de pedreres constituït pels annexos següents:

- Annex 1. Pedreres actives
- Annex 2. Pedreres incorporades al Pla
- Annex 3. Pedreres en tramitació per a la seva adaptació al Pla
- Annex 4. Pedreres que no han tramitat la seva adaptació al Pla
- Annex 5. Pedreres inactives
- Annex 6. Pedreres d'interès etnològic

Segons aquest document, a Felanitx hi trobem 2 pedreres actives: Can Xot (fora de l'Àrea d'Especial Protecció), i Can Gallet (dintre de l'A.E.P.); 11 pedreres dintre de l'annex 3; 4 dintre de l'annex 4; 39 pedreres inactives; i 1 pedrera d'interès etnològic (C. de Cala Sa Nau [Es Ras]).

Revisions posteriors del Pla, indiquen que a partir del 2003, les pedreres Can Picó, San Isidro, Pedro Jaime, Mayol II, Son Cerdà II, Can Gayà mitjançant acord s'inclouen a l'annex 2 del catàleg de pedreres. Mentre la de Es Camp Roig, ho fa dintre de l'annex 1.

D'altra banda, cal destacar l'informe anomenat ***Els conflictes ambientals i territorials a Mallorca*** presentat pel GOB a data de juny 2009 on afirma que:

“És clar que un dels sectors que més al marge està de la regulació i del compliment de la legalitat és el sector de les pedreres. Les denúncies normalment no es materialitzen amb el preceptiu tancament de les pedreres que incompleixen la legalitat. És més, a banda del greu impacte territorial d'aquesta activitat, el que és més greu encara, és la impunitat gairebé absoluta d'un sector que durant massa

anys ha funcionat al marge de la llei, per falta, massa cops intencionada, d'un vertader mecanisme de control i inspecció de les activitats que desenvolupen i l'execució efectiva de les corresponents sancions"

El mateix informe denuncia dintre del terme municipal de Felanitx l'existència de dues pedreres amb activitat il·legal:

Can Centes: unitat d'explotació minera que ha propiciat la denúncia del GOB per funcionar sense disposar de totes les llicències municipals i haver posat en marxa una planta de formigó il·legal. Arrel de la denúncia interposada pel grup ecologista, el passat 15 d'abril de 2010, l'ajuntament va ordenar, com a mesura cautelar, la clausura de la planta i la paralització de l'activitat de fabricació de formigó. No obstant, dies després de l'ordre la mateixa agrupació comprovà que encara continuava funcionant, amb la qual cosa podrien entrar en responsabilitat penal, tal com s'afirma al propi decret, i tal com assenyala la pròpia llei.

Can Xorret: Pedrera dins ANEI que ha iniciat la seva activitat amb un núm. d'autorització errònia i sense les llicències municipals. Ha estat denunciada pel GOB però consta que segueix la seva activitat.

A més, sorprèn també una recent notícia publicada a la web www.efeverde.com on es denuncia la utilització per part del Consell de material de canteres procedent de dues pedreres felanitxeres (Can Gallet i Can Centes-Can Alou) suposadament il·legals per a la construcció de la Via Connectora.

- **Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística (POOT):** aquest Pla, aprovat per Decret 54/95, de 6 d'abril, i modificat en dues ocasions (Decret 98/98 i Decret 14/2000), regula les característiques bàsiques a les quals haurà d'ajustar-se l'oferta d'allotjament turístic en tot el seu àmbit territorial d'aplicació i a les zones del litoral de l'illa que es defineixen al Pla com a Zones Turístiques. Els punts més destacats sobre els quals incideix el POOT, fan referència a l'ordenació de l'entorn de les zones turístiques i de les diferents àrees de protecció entorn a aquestes; la regulació dels usos; la densitat com a paràmetre bàsic que s'ha de controlar; estàndards d'equipaments en cada zona, ràtio turística, alçada, edificabilitat, ocupació, etc.; operacions d'intercanvi d'aprofitament i de reconversió; àrees de reconversió preferent; i gestió del Pla. En la norma 60 del PTI de Mallorca es recullen les Directrius a incloure en aquest PDS.

Aquest Pla ordena gran part del terme municipal de Felanitx al identificar com a zones turístiques:

- Zona 27: Porto Colom – Cala Marçal
- Zona 28.1: Cala Ferrera
- Zona 28.2: Cala Serena- Cala Esmeralda- Cala d'Or – Cala Llonga – Cala Gran.

A més, cal assenyalar que la Zona 28 (tant 28.1 com 28.2) es troba dins les anomenades Àrees de Reconversió Preferent (ARP).

- **Pla Director Sectorial de Camps de Golf:** Es troba pendent de redacció. Els camps de golf es troben dins l'oferta complementària del turisme. L'existència d'un camp de golf en una àrea suposa una revalorització per als establiments turístics d'aquesta àrea. És, per tant, fonamental que l'oferta es reparteixi equilibradament en tot el territori. A partir de la norma 18 del PTM de Mallorca i sense perjudici d'aquelles normes més restrictives que pugui establir el planejament municipal, per a la creació de nous camps de golf s'han de complir algunes condicions com el fet que tots els moviments de terres i la col·locació d'estructures, tant de forma temporal com definitiva, s'han de fer únicament dins l'àmbit esportiu del camp de golf. En tot cas, les construccions vinculades o no a l'esport del golf únicament podran ser les que siguin autoritzables per la normativa específica de camps de golf. El camp de golf no ha d'ocupar AANP, ANEI, ARIP-B, AIA ni SRG-F. L'aigua per regar-los ha de procedir de la depuradora d'aigües residuals o d'altres mitjans expressament admesos per la normativa específica de camps de golf. També es realitzarà un Estudi d'Impacte Ambiental tant del propi camp com de les seves obres de construcció.

A l'illa de Mallorca hi ha divuit camps de golf en funcionament, mentre en el municipi de Felanitx, el camp de golf Vall d'Or es troba en execució.

No obstant, cal assenyalar que l'existència d'aquest camp de golf no ha quedat absolt de queixes. Així doncs, des de l'informe ***Els camps de golf a Mallorca*** del GOB (juny 2008) es destaquen certes irregularitats com:

“• Modificació de la llei d'Espais Naturals per permetre la construcció de camps de golf, o per legalitzar obres il·legals de camps de golf: Vall d'Or (Felanitx), Son Muntaner (Palma), Gaieta Gran (Sa Pobla).

- Rec amb aigua de pous de forma irregular (infrint la seva autorització) són els casos dels camps de golf de Vall d'Or (Felanitx), Pula (Son Servera.), que motivà diversos expedients per part de la Junta d'Aigües.

- Obres il·legals (sense llicència o vulnerant les condicions de la llicència): són els casos de Can Porquer (té un expedient), Vall d'Or (té diversos expedients), Can Guílló (golf construït sense llicència), Gork Park (té un expedient).”

- **Pla Director Sectorial de Carreteres:** Inicialment, el present Pla era competència del Govern, però mitjançant la Llei 16/2001 es van transferir les competències al Consell de Mallorca, el qual dugué a terme una modificació del PDS el desembre de 2009. Aquesta es va fer tenint en compte la norma 52 del PTM que proposa la millora de la capacitat viària, variants de carreteres, proposta de vies parc i un segon cinturó de Palma.

Pel municipi de Felanitx, es preveuen les següents actuacions:

- Fase 1 (2009-2016): Condicionament de la Ma-14 compresa entre Felanitx-Santanyí. Condicionament de la Ma-5100 compresa entre Porreres-Felanitx
- La Variant de Felanitx Tram I esta prevista en la Fase 2 (2016-2024), tot i que cal recordar que aquesta fase és orientativa i pot estar subjecte a canvis en la propera revisió del PDSCM prevista pel 2012.
- La prolongació de l'autopista de llevant Campos-Felanitx (Ma-5120), de Felanitx Manacor (Ma-14) i de la variant de Felanitx actuacions no realitzades del Pla del 98, no són previstes en la present revisió del Pla.

• **Pla Director Sectorial d'Equipaments Comercials:** Aquest Pla fou aprovat pel Decret 217/1996, de 12 de desembre i es va transferir als Consells Insulars la competència de la seva modificació i revisió mitjançant la Llei 2/2001. Actualment es troba derogat per la Llei 8/2009 de modificació de la Llei 11/2001 de Comerç.

d. Normativa sobre els espais naturals:

A més de tots els Plans Directors Sectorials, també és important fer una especial menció a la normativa vigent sobre els espais naturals, la qual pretén protegir i preservar el territori.

Normativa europea:

A nivell europeu, la **Directiva 92/43/CEE del consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres, i posteriors modificacions de la mateixa**, té com a principal objectiu assegurar la biodiversitat a partir de la conservació dels hàbitats naturals, així com la fauna i la flora silvestre en el territori europeu dels Estats Membres mitjançant un front comú per als paisatges de gran valor ecològic d'interès comunitari. La també anomenada directiva hàbitats té dos grans objectius; la creació de la Xarxa Natura 2000, per a la conservació dels hàbitats naturals i dels hàbitats de les espècies i el sistema de protecció global de les espècies.

Cal dir que actualment al terme de Felanitx els espais que formen part de l'anomenada Xarxa Natura 2000 resten encara qualificats en la seva totalitat com a Lloc d'Importància Comunitària (LIC). Les quals es defineixen com aquelles àrees territorials que contenen hàbitats i espècies representatives de la regió biogeogràfica on s'inclouen, i que s'han de protegir, preservar, recuperar i restaurar.

Cal esperar doncs, que en un futur no molt llunyà, d'acord amb l'apartat 4 de l'article 4 de la present Directiva, es designin aquests llocs com a Zona Especial de Conservació (ZEC), els quals compten amb una normativa i mesures de gestió per a garantir la conservació, manteniment i restauració dels hàbitats i espècies d'interès comunitari.

També cal esmentar la **Directiva 79/409/CEE del Consell, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres**, la qual pretén la conservació a llarg termini de totes les espècies d'aus silvestres de la UE mitjançant la designació de Zones de Protecció Especial (ZEPA). En aquest aspecte, dintre el municipi de Felanitx no n'hi ha cap.

Normativa estatal:

La **Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat**, té per objectiu establir el règim jurídic bàsic de la conservació, ús sostenible, millora i restauració del patrimoni natural i de la biodiversitat espanyola. Aquesta, disposa en el títol I una sèrie d'instruments per a aconseguir l'objectiu principal com són: *l'Inventari del patrimoni natural i de la biodiversitat*, el *Pla estratègic estatal del patrimoni natural i de la biodiversitat*, així com els *Plans d'ordenació dels recursos naturals* i les directrius per a l'ordenació dels recursos naturals (creats a la Llei 4/1989, de 27 de març).

En el títol II, es centra en el règim especial per a la protecció dels espais naturals, partint de la Llei 4/1989, de 27 de març, però amb la incorporació específica de les àrees marines protegides. A més, el tercer capítol d'aquest títol es centra en la Xarxa Natura 2000, on es determina que aquestes zones han de tenir la consideració d'espais protegits, amb l'abast i les limitacions que les comunitats autònomes estableixin en la seva legislació i en els instruments de planificació corresponents. A més, s'estableixen una sèrie de mesures cautelars per tal d'assegurar la preservació dels valors. Així mateix, consta d'altres 3 títols més, disposicions addicionals i annexos.

Normativa autonòmica:

A nivell de les Illes Balears podem diferenciar dues lleis principals en quant als espais naturals.

La primera, la **Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)**, amb les pertinents modificacions de 2009, pretén cobrir les mancances de regulació en matèria de protecció d'espais de rellevància ambiental de les Illes Balears i complir amb les exigències comunitàries de protecció de la Xarxa Natura 2000. D'aquesta manera, l'objecte d'aquesta mateixa és establir el règim jurídic general per a la declaració, protecció, conservació, restauració, millora i adequada gestió dels espais de rellevància ambiental, entenent com a tals els espais naturals protegits i els llocs de la XN2000.

Tenint en compte les característiques del municipi de Felanitx, els títols més rellevants són el IV, de la xarxa ecològica europea Natura 2000. D'acord amb l'article 36, apartat 2 correspon al Consell de Govern, mitjançant acord, la declaració com a ZEC dels LIC que hagin estat

seleccionats i designats per la Comissió Europea. En quant a les mesures de conservació, l'article 38 estableix:

“1. El Govern de les Illes Balears fixarà les mesures de conservació necessàries que implicaran, si n'és el cas, plans de gestió adequats, específics o integrats en altres instruments de planificació, i les apropiades mesures reglamentàries, executives o contractuals, que responguin a les exigències ecològiques dels tipus d'hàbitats i de les espècies d'interès comunitari presents a les zones que formin part de la xarxa ecològica europea Natura 2000”

A més, seguint la normativa estatal, dedica un article a l'avaluació de repercussions, pel qual, abans de l'execució de qualsevol pla o projecte que pugui afectar algun lloc de la xarxa, és necessària la realització d'aquest informe així com un apartat de mesures correctores. No obstant, dintre el mateix s'assenyala que en el cas de que l'informe sigui negatiu, el Consell de Govern pot donar-hi el vistiplau sempre i quan sigui per raons imperioses d'interès públic de primer ordre, incloses les d'índole social o econòmica.

Malauradament, com ja s'ha dit en l'apartat de la normativa europea, a dia d'avui els espais de la Xarxa Natura 2000 inscrits dintre del terme municipal de Felanitx resten en la seva totalitat com a Llocs d'Interès Comunitari, sent inexistent la reconversió per part del Govern Balear cap a Zones d'Especial Protecció, amb el que no es disposa de cap pla de gestió ni de mesures reglamentàries.

En referència a la **Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les Àrees d'Especial Protecció de les Illes Balears (LEN)**, té per objecte establir el règim urbanístic de les àrees que pels seus valors naturals i paisatgístics d'interès per a la Comunitat Autònoma han de ser objecte de protecció especial. La LEN consta de dos títols que la desenvolupen. El títol I desenvolupa les àrees d'especial protecció d'interès per a la Comunitat Autònoma. Aquestes es classifiquen en dues categories: àrees naturals d'especial interès (ANEI) i àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP). Es crea així mateix la figura d'àrea d'assentament dins paisatge d'interès, que permet un tractament global de les àrees complexes de la Serra de Tramuntana de Mallorca i dels Amunts d'Eivissa. Es relacionen i es delimiten gràficament en un annex cartogràfic les àrees d'especial protecció de cada una de les illes. Es regula el contingut urbanístic de cada una de les categories, així com l'instrument d'ordenació territorial o urbanístic que s'ha d'aplicar a cada espai.

El títol II fa el desplegament legislatiu per a les Illes Balears d'algunes determinacions de la Llei de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestre, com és atribuir la competència per a la declaració d'espais naturals protegits, quan correspongui a la Comunitat Autònoma i establir que l'acció per exigir el compliment d'aquesta Llei serà pública i subvencionada. Les disposicions addicionals i transitòries estableixen els espais que hauran de ser objecte d'expedient de declaració d'espai natural protegit, el règim urbanístic transitori fins a l'aprovació del planejament territorial o

urbanístic exigit, el caràcter de la Llei de proteccions mínimes que no anul·la les disposicions vigents, que suposen major protecció, així com la situació detallada dels sòls urbanitzables no afectats per les delimitacions.

En aquest sentit, cal assenyalar 20 denúncies de construccions il·legals dins Àrees Naturals d'Especial Interès (ANEI) del terme municipal de Felanitx posades pel Grup Ornitològic Balear (GOB). Segons aquest grup, es tracta d'infraccions greus dins espais totalment protegits degut al seu gran valor ecològic i paisatgístic. La majoria s'ubiquen als voltants de Es Carritxó, s'Horta i Cas Concos. Es tracta de xalets sense cap tipus de llicència, ampliacions d'habitatges, construcció de piscines, pistes forestals, etc.

7.2 Planejament municipal

Actualment, en el terme municipal de Felanitx regeix el Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) aprovat definitivament per la Comissió Provincial d'Urbanisme de Balears l'any 1969, emparant-se en la Llei del Sòl de 1956.

Si mirem la història urbanística d'aquest municipi, es notori el gran ventall d'iniciatives sorgides per tal d'adaptar el PGOU a la normativa tan estatal com autonòmica en matèria urbanística. Malauradament, tot i l'aprovació d'alguns plans i modificacions, a dia d'avui no s'ha aprovat definitivament cap instrument de planejament general urbanístic de conformitat amb la realitat i necessitats actuals del municipi. D'aquesta manera, el planejament municipal vigent és:

- Pla General d'Ordenació Urbana de Felanitx (1969)
- Projecte de Delimitació de Sol Urbà (1995)
- Norma Complementària del PGO de Felanitx sobre Regulació de Capacitat de població (1996)
- Modificació de la Norma Complementària del PGO de Felanitx sobre Regulació de Capacitat de Població (2005)
- Modificació puntual del Pla General en l'àmbit de Sòl Rústic (2002)
- A més del planejament anteriorment assenyalat, hi ha altres figures de planejament i modificacions de caràcter puntual i d'afecció parcial.

Cal esmentar emperò, l'aprovació provisional a l'any 2007 de les Normes Subsidiàries de Planejament de Felanitx. No obstant, si es té en compte l'evolució de la història urbanística a la qual s'ha referit en paràgrafs anteriors, és ben possible que aquestes no obtinguin l'aprovació definitiva.

- **Planejament municipal vigent:**

Tal com s'ha dit en els paràgrafs anteriors, el planejament urbanístic actualment vigent al municipi de Felanitx és un compendi de documents els quals tenen per objecte l'ordenació, gestió i regulació del territori del terme municipal. D'aquesta manera, per tal de fer comprensible tot l'entramat urbanístic es procedirà a analitzar la classificació i qualificació del sòl actual i per altre banda l'evolució de les capacitats de població.

Cal dir que el PGOU del 69 diferencia clarament tres zones del municipi: el nucli urbà de Felanitx, Cas Concos i s'Horta; la zona costera, d'interès turístic; i per últim la resta de sòl, el sòl rústic. Aquesta diferència és bàsica alhora del desenvolupament de Plans parcials, el règim del sòl i l'execució de les obres d'urbanització, sent comú en els tres casos la principal missió de que en tot moment la urbanització precedeixi a l'edificació.

Classificació del sòl:

La classificació del sòl ve determinada per les classes definides en la legislació urbanística vigent a Balears: Sòl urbà (SU), Sòl urbanitzable (SAU) i Sòl no urbanitzable (SNU).

A cada classe de sòl li corresponen un conjunt de drets i obligacions específiques establertes per la legislació, els quals configuren el contingut bàsic de l'estatut de la propietat (Carceller i Pérez, 1994).

SU: té els serveis i elements bàsics d'urbanització (vials, subministrament d'aigua, electricitat, clavegueram, etc.).

SAUP: la seva urbanització ve determinada pel programa d'actuació de la normativa de planejament, a diferència del no programat.

SAUNP: l'execució no és prevista a curt o mitjà termini, de forma que esdevé un sòl de reserva en el marc del model territorial de la normativa de planejament.

SNU: són espais reservats per al sistema urbà.

En la classificació del sòl municipal (veure figura 6.2.1) pot distingir-se entre sòl urbà, sòl urbanitzable i sòl rústic, amb unes superfícies de 525,5 Ha (1,5% del terme municipal), 833,38 Ha (4,9%) i 16.080,12 Ha (93,6%) respectivament. És interessant assenyalar que segons aquest PGOU la superfície total del terme és de 17.167,00 Ha, lleugerament superior a la dada oficial extreta de l'IBESTAT (16.957,00 Ha).

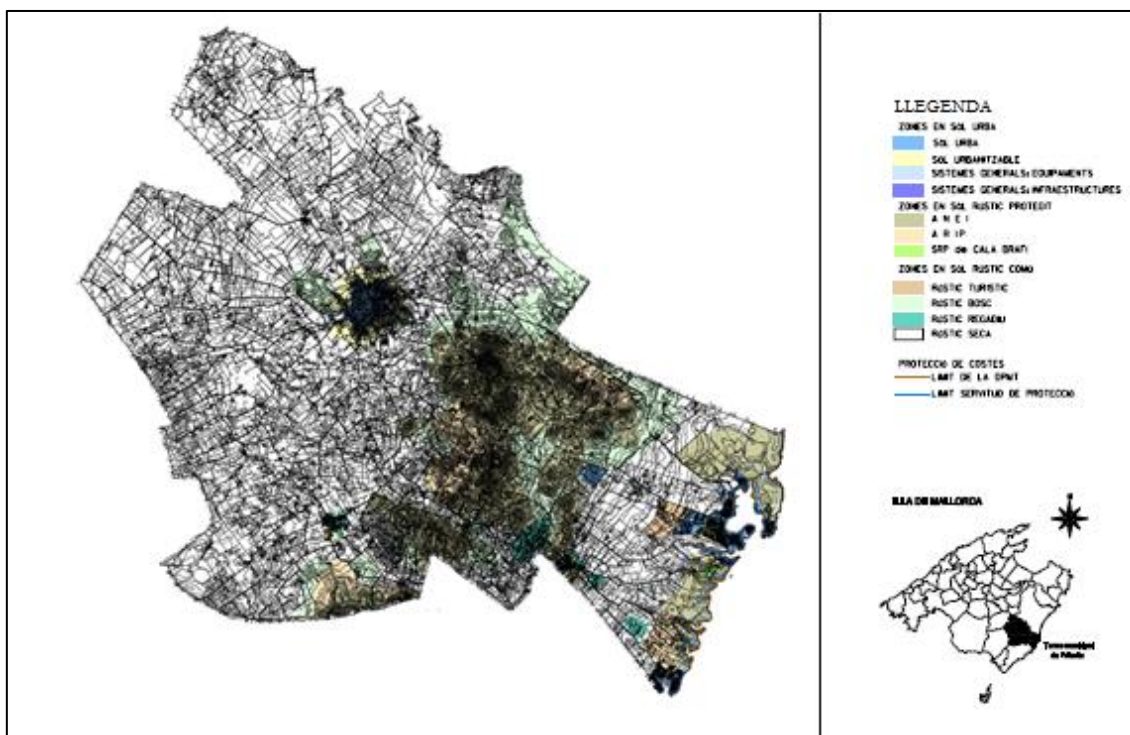

Figura 6.2.1 Classificació del sòl del terme municipal de Felanitx. Font: Ajuntament de Felanitx.

Qualificació del sòl:

La qualificació té com a objecte assignar a cada part del territori usos i, si és el cas, intensitats i/o condicions d'edificació, tot desenvolupant i precisant els drets i deures genèrics establerts mitjançant la classificació del sòl (Carceller i Pérez 1994).

De manera simplificada els models de zonificació poden basar-se en la separació dels usos en àrees funcionals (esport, indústria, comerç, estudi, residència), o la diversificació d'usos i grups socials.

Referent a la qualificació del municipi, cal tenir presents el PGOU del 69 per al sòl urbà i urbanitzable i la modificació del sòl rústic de l'any 2002. Així doncs, es diferencia entre zones en les quals se'ls hi assignen diversos usos que poden estar destinats a zones residencials intensives i extensives (amb diferent classificació en ordre al seu major i menor grau de densitat i condicions volumètriques), hotelera, industrial (intensiva i extensiva), rústica rural i agrícola (de secà i regadiu), rústica de bosc i rústica d'usos turístics. A més, també es diferencia entre el paisatge protegit, el verd i protecció de vies, el parc urbà, el parc esportiu, el centre urbà representatiu, els edificis públics, el cementiri i la zona portuària.

Sòl urbà i urbanitzable:

Tenint en compte l'actual delimitació de sòl urbà aprovada al *Projecte de delimitació del sòl urbà* (1995), es considera sòl urbà, d'acord amb el Reial Decret Legislatiu 1/1992, de 26 de juny,

“aquells terrenys que tenen els serveis urbanístics necessaris per suportar l'edificació així com, els terrenys en els quals l'edificació existent ocupa les dues tercers parts dels espais aptes per a això”.

Aquest document emperò només modifica la delimitació del sòl urbà i els seus polígons, restant vigent la normativa del PGOU 69, la qual queda resumida en la taula següent:

SIMBOLOGIA	ZONAS	TIPO DE OPERACION	PARCELA										VOLUMEN EDIFICACION										CONDICIONES DE USO										COMPOSICION ESTETICA	OBSERVACIONES	Solares y parcelas																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
			USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO				USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO	USO

Taula 6.2.1 Quadre sinòptic de la normes reguladores del PGOU 69. Font: Ajuntament de Felanitx.

Al comparar aquesta normativa amb altres de municipis semblants, com Santanyí, sobta la gran permissivitat en quant a situació i volum edificatori. Per exemple si es mira l'ocupació màxima del solar en les plantes inferiors, la normativa felanitxera permet una ocupació total mentre la de Santanyí té un màxim del 60%, i així en molts altres aspectes.

Sòl rústic:

En un principi, el PGOU del 69 establia diferents categories per a sòl rústic. Així doncs, existia el sòl rústic rural i agrícola (tant de secà com de regadiu), el bosc i d'usos turístics. Tots ells amb diferent normativa d'ordenació, d'edificació i de regulació d'usos.

Però veient el transcurs dels principis urbanístics en aquests quaranta anys, completament distants als que inspiraren l'actual PGOU i l'enorme quantitat de normes urbanístiques

supramunicipals que s'han donat en aquests anys, es va aprovar la *Modificació puntual del Pla General en l'àmbit de Sòl Rústic* (2002)⁵. Per la qual es distingeix entre: Sòl Rústic Protegit i Comú.

SÒL RÚSTIC PROTEGIT	Categories de sòl rústic		Edificació							
			Superf. Mín. Parcelles (m²)		Paràmetres edificatoris					
			Nou habitatge unifamiliar	Nou d'ús agrícola	Super. Màx. Construïble (m²)	Volum màx. Edificable (m³)	Ocupació màxima (m²)	Nombre plantes màx.	Alçada màx. (m)	Enrajolat (m)
	Àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP)		No permès	No permès	-	-	-	-	-	-
	Àrees naturals d'especial interès (ANEI)		No permès	60.000	300	900	500	1	4 / 5	1,20
	Àrees d'alt valor natural (AAVN)		No permès	60.000	300	900	500	1	4 / 5	1,20
	Àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP)		30.000	30.000	300	900	500	2	7 / 8	1,20
	Àrees de preservació del paisatge (APP)		30.000	30.000	300	900	500	2	7 / 8	1,20
	Zones de prevenció de riscos (ZPR)									
	Àrees de protecció territorial (APT)									
SÒL RÚSTIC COMÚ	Àrea d'interès agrari (AIA)	AIA Secà	15.000	15.000	3%	1.500	4%	2	7 / 8	0,90
		AIA Regadiu	14.000	14.000	3%	1.500	4%	2	7 / 8	0,90
	Àrees de transició (AT)		15.000	15.000						
	Sòl rústic de règim general (SRG)	SRG Bosc	15.000	15.000	3%	1.500	4%	2	7 / 8	1,20
		SRG Secà	15.000	15.000	3%	1.500	4%	2	7 / 8	0,90

Taula 6.2.2 Categories de sòl rústic i normativa edificatòria. Font: Elaboració pròpia a partir de la Memòria puntual del Pla General en l'àmbit de Sòl Rústic (2002).

Tal com mostra la taula anterior, s'ha zonificat el sòl segons les diferents categories imposades per les DOT i s'han definit les condicions de les noves edificacions segons la Llei 6/97. A més, les actuacions i usos venen regulats per la matriu d'ordenació del sòl rústic, seguint el model de les DOT (veure annex III).

Cal destacar que en comparació al PGOU 69, un dels objectius de la present modificació és la protecció del territori. Per aquest motiu, a Sòl Rústic Protegit es pretén controlar les noves edificacions, admetent-les únicament en aquells lloc on no suposi un fort impacte visual i de manera molt més restrictiva que el PGOU 69. Referent a les edificacions existents es limita el seu creixement i les condicions estètiques del mateix. Mentre per al Sòl Rústic Comú, tot i que els paràmetres edificatoris no variïn substancialment respecte als del 69, són més restrictives les condicions de posició i d'implantació.

⁵ La present modificació adapta al planejament municipal la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del Sòl Rústic de les Illes Balears, la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'Espais Naturals i de Règim Urbanístic de les Àrees d'Especial Protecció de les Illes Balears i la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries.

D'acord amb la figura 6.2.1, es presenta la taula 6.2.2 com a resum de les superfícies de classificació del sòl rústic. Es pot observar com la gran part de sòl del municipi pertany a la categoria d'Àrea d'Interès Agrari de Secà, la qual sigui dit, té una qualitat de paisatge majoritàriament baixa.

Sòl rústic protegit	Hectàrees	Sòl rústic comú	Hectàrees
AANP	527	AT	296
ANEI	2.030	AIA Secà	7.952
AAVN	136	AIA Regadiu	106
ARIP	629	SRG Secà	1.053
APP	106	SRG Bosc	3.256
ZPR	-		
APT	496		

Taula 6.2.3 Resum de les superfícies classificades com a sòl rústic. Font: Ajuntament de Felanitx.

Capacitat de població:

En un primer moment, per al càlcul de la capacitat de població del PGOU 69 es va tenir en compte la densitat assignada a les diferents zones aplicant-li de mitja una ocupació de 4 persones per família obtenint una població màxima de 156.202 habitants i mínima de 80.811, resultant una població previsible dels voltants dels 100.000 habitants, dels que podrien considerar-se residents aproximadament la meitat.

Però, la falta de congruències no només en la metodologia utilitzada, sinó també derivada d'errors en el càlcul de superfícies, tant del sòl urbà com la referent als solars, posaren en evidència el desencert de la capacitat de població. D'aquesta manera es redactaren les modificacions pertinents, primer la del 1996 i l'actualment vigent del 2005.

En ambdues destaca la forta tendència a minvar l'esmentada capacitat de població global ja que ha demostrat ser excessivament elevada en relació a la tipologia, teixit urbà i infraestructures existents. A mode de resum, es presenta la taula següent:

	1996 (derogada) (Habitants)	2005 (vigent) (Habitants)
FELANITX	55.892	38.805
PORTOCOLOM	19.205	15.003
CALA FERRERA	2.275	2.091
S'HORTA	1.683	2.142
CAS CONCOS	2.954	3.306
ES CARRITXÓ	163	159
ES TURÓ	350	350
TOTAL	85.522	61.856

Taula 6.2.4 Capacitat de població del TM de Felanitx. Font: Modificació de la Norma Complementària del PGO de Felanitx sobre Regulació de Capacitat de Població (2005).

Clarament es demostra la tendència esmentada abans a la disminució en tots els nuclis urbans menys en el cas de s'Horta i Cas Concos, fruit de la correcció dels errors descrits abans en la superfície de sòl urbà i dels solars.

Per altra part, cal ressaltar que a banda del notable reducció protagonitzada, actualment té assignada una capacitat de població de 61.856 habitants, la qual és clarament molt superior a l'actual població de 18.225 habitants.

- **Normes Subsidiàries proposades (2007):**

En la Memòria de les Normes Subsidiàries de Felanitx. Aprovació provisional (2007) es considera idònia la figura d'aquestes ja que és un document amb capacitat per establir una nova estructura general del territori, les àrees de creixement urbà i adaptar la normativa vigent a la legislació, les necessitats i els objectius actuals de protecció del territori i del patrimoni històric. Així doncs, les presents es troben adaptades al planejament de caràcter supramunicipal.

Objectius de les normes subsidiàries proposades:

- Objectius d'estructura del territori: es pretén solucionar els problemes greus en l'estructura viària, tant a nivell rodat com de vianants, la millora dels centres dels nuclis mitjançant places petites o parcs de mida mitjana i reservar sòl suficient per a futurs equipaments.
- Objectius de creixement urbà: plantejar les àrees de creixement en funció exclusivament de les necessitats de reestructuració urbana, completant buits, creant infraestructures col·lectives i en general permetre creixement residencial sempre que aquests aportin valors afegits a la resta de la ciutat, mai com un fi en si mateixos. Seguint aquesta línia es pretén canalitzar la demanda interna d'habitatges cap als nuclis urbans existents d'acord amb la idea de ciutat compacta, mentre per als usos industrials i de serveis el criteri és completament diferent.
- Objectius d'ordenació de l'espai privat urbà: el primer objectiu és la creació d'una normativa de protecció dels centres històrics i de la resta de la població en coherència entre les edificabilitats i les densitats d'habitatge. Per altra part, es pretén consolidar els ambients segons tipologies d'habitatges i es planteja que les qualificacions siguin homogènies.
- Objectius d'ordenació de l'espai privat rústic: serà primordial la conservació del sòl rústic, tant el protegit com el no protegit, intentant frenar la utilització residencial sistemàtica del mateix.
-

Règim urbanístic:

Es defineix el règim urbanístic del sòl a través de la classificació i qualificació del sòl. La primera diferència entre urbà, apte per a urbanitzar i rústic. Mentre la qualificació té per objecte, mitjançant la definició de zones i sistemes, assignar usos per a cada part del territori i, en el seu cas, intensitats i condicions d'edificació.

Per tal de desenvolupar les determinacions de les normes, s'elaboraran Plans parcials, Plans especials, Estudis de detall i Projectes d'urbanització, segons la taula següent. Tots ells ajustats a les disposicions previstes a la Normativa Urbanística de les Normes Subsidiàries.

Sòl urbà	Aplicació directa o mitjançant Unitats d'Actuació.	
	Plans especials	Per millorar aspectes concrets del planejament d'un sector
	Estudis de detall	Per fixar o reajustar alineacions i rasants.
Sòl apte per a urbanitzar	Plans parcials	Per objecte han de tindre l'ordenació del sector.
Sòl rústic	Aplicació directa i immediata	
	Plans parcials	Per objecte han de tindre la protecció del paisatge, de les vies de comunicació, espais forestals i millora del medi rural.

Taula 6.2.5 Classificació del sòl i instrument de desplegament de les Normes Subsidiàries. Font: Elaboració pròpia a partir de la Normativa Urbanística de les Normes Subsidiàries de Felanitx d'aprovació provisional (2007).

Delimitació del creixement:

Tenint en compte el segon objectiu, en aquest capítol es diferencien dos apartats, un per a criteris de delimitació del sòl urbà i un segon per al sòl urbanitzable. D'aquesta manera s'han determinat els límits de sòl urbà i urbanitzable, el qual queda resumit en la taula següent:

Codi	Descripció	Superfície	%
FELANITX			
SU1	Sòl urbà	1.286.116	
SAU1	Sòl apte per urbanitzar	596.147	
TOTAL FELANITX		1.882.263	1.11%
PORTO COLOM			
SU2	Sòl urbà	1.782.221	
SAU2	Sòl apte per urbanitzar	152.595	
TOTAL PORTO COLOM		1.934.816	1.14%
CAS CONCOS			
SU3	Sòl urbà	183.067	
SAU3	Sòl apte per urbanitzar	0	
TOTAL CAS CONCOS		183.067	0.11%

ES CARRITXÓ			
SU4	Sòl urbà	19.528	
SAU3	Sòl apte per urbanitzar	0	
TOTAL ES CARRITXÓ		19.528	0.01%
S'HORTA			
SU5	Sòl urbà	135.240	
SAU5	Sòl apte per urbanitzar	0	
TOTAL S'HORTA		135.240	0.08%
CALA FERRERA			
SU6	Sòl urbà	433.391	
SAU6	Sòl apte per urbanitzar	119.112	
TOTAL CALA FERRERA		552.503	0.33%
GOLF			
SU6	Sòl urbà	252.597	
SAU6	Sòl apte per urbanitzar	0	
TOTAL GOLF		252.597	0.15%
TERME MUNICIPAL			
	Sòl urbà	4.092.161	2.41%
	Sòl apte per urbanitzar	867.853	0.51%
	Sòl rústic	164.667.550	97.08%
TOTAL TERME MUNICIPAL		169.627.564	100.00%

Taula 6.2.6 Taula resum de classificació del sòl. Font: NNSS Felanitx. Aprovació provisional 2007

⇒ Índex de saturació I i II:

Els índexs de saturació (I.S.) del sòl permeten avaluar l'ús del sòl en un pla urbanístic. L'I.S.1 determina la relació entre el total de sòl d'un municipi i el seu potencial urbà (realitzat i previst). L'I.S.2 en canvi, avalua la disponibilitat de sòl al municipi i, en certa manera, la vigència i la necessitat de renovació del pla urbanístic.

$$I.S. 1 = [(sòl urbà + sòl urbanitzable) / sòl total del terme] * 100 = 2,92\%$$

$$I.S. 2 = [sòl urbà / (sòl urbà + sòl urbanitzable)] * 100 = 82,50\%$$

El valor de l'IS 1 baix denota com el percentatge de sòl ocupable que plantegen les normes és molt baix en comparació a la superfície total del municipi. Així doncs, es manifesta l'essència pràcticament rústica. Mentre que l'IS 2 dóna la visió de futur de creixement que té aquest municipi, l'elevat valor ens indica que només resta un 17,5% de superfície per créixer.

Ordenació de l'espai públic:

- **Sistema viari:**

En un primer apartat es fa referència al sistema viari, el qual en un primer moment parla sobre la xarxa de carreteres, on en termes generals es manté el descrit al Pla Director Sectorial de Carreteres, amb les excepcions dels entorns d'alguns nuclis com:

- Felanitx. Es reprèn la variant prevista pel Pla General de Carreteres, ajustant el primer tram a la zona industrial.
- Cas concos. Es preveu una ronda pel sud de la població.
- S'Horta. Es preveu una variant per donar accés a la carretera de Cala Ferrera, sense passar pel benmig de la població.
- Portocolom. Es fa una reserva per connectar el camí de Cala Marçal a s'Horta.

Seguidament es parla de la xarxa de carrers, la qual modifica per als nuclis de Felanitx i Porto Colom la xarxa rodada, la xarxa de vianants i proposa una sèrie d'aparcaments. Així com modificacions en els nuclis de Cas Concos, s'Horta i Cala Ferrera.

Per últim, es fa referència a la xarxa de camins per tal de permetre un accés digne a tot el terme, mantenint el seu caràcter rural i de passeig. En darrera lloc, es proposa l'obertura d'un recorregut costaner de caràcter exclusivament peatonal o de bicicletes que enllaci Cala Ferrera amb Porto Colom i d'aquí cap a Cala Murada.

- **Sistema hidrogràfic:**

S'han identificat el màxim possible de cursos d'aigua temporals, s'han establert els àmbits de protecció ordenats per les DOT i s'han inclòs les àrees inundables del PTM.

- **Sistema costaner:**

S'ha grafat com a sistema costaner les proteccions establertes per la llei de costes (20m en sòl urbà i 100 en sòl rústic) i per la Llei 6/99 DOT (500m), a més s'ha classificat tot aquest àmbit com a sistema marítim i terrestre, per la qual cosa, no es pot utilitzar per cap altre ús que el lleure i els serveis costaners.

- **Sistema d'espais lliures i zones verdes:**

El caràcter rural del terme municipal de Felanitx, i l'existència de la costa i de la Serra de Llevant com a llocs propers d'esbarjo fan desaconsellable la creació de grans parcs urbans, per altra banda difícils de mantenir. La línia seguida és la proposta de remodelar els centres a fi d'aconseguir el màxim d'espais peatonalitzats i la creació de places i parcs de mida mitjana i petita.

Cal assenyalar com la tendència en tots els nuclis és a pujar la ràtio de metres quadrats de verd per habitant, pujant-la en el seu conjunt de 5,45 a 7m²/habitant ponderat.

- **Sistema d'equipaments i serveis tècnics:**

En general, es tracta de reservar una quantitat de sòl suficient i adequadament situat per resoldre les necessitats globals del municipi.

A més, s'ha considerat adequat mantenir els 8 m² /habitant (equivalents a 24 m²/vivenda) destinats a equipaments a tots els nuclis. D'aquesta manera, s'ha augmentat la superfície per habitant a Porto Colom i Cas Concos, mantenint els altres nuclis aproximats.

Ordenació de l'espai privat:

- **Qualificació del sòl urbà:**

D'acord amb el tercer objectiu de les presents NNSS, es creen diferents zones en sòl urbà.

La taula següent mostra les diferents tipologies per nuclis. En el cas del nucli de Felanitx veiem com predomina la zona del cas antic, seguida de l'eixample de baixa densitat. En canvi, a Porto Colom majoritàriament hi troben l'edificació unifamiliar aïllada (200m² i 400m² per parcel·la mínima de 400m² i 800m², respectivament). A Cas Concos, més de la meitat correspon a l'eixample de baixa densitat. Al Carritxó hi predomina el cas antic, però cal assenyalar que a diferència dels altres nuclis, la superfície ocupada per sistemes és gairebé del 50%, i dintre d'aquest el que té major presència és el d'equipaments. Per a s'Horta, l'eixample de baixa densitat i la densa són les majoritàries, sent rellevant el sistema viàri de xarxa rodada urbana. En el cas de Cala Ferrera, predominen les edificacions unifamiliars aïllades i els serveis hotelers, ja que es troba a la costa, també és rellevant el sistema d'espais verds del que gaudeix. Finalment, tenim el Golf, on les zones urbanes només representen un 14,76% del total de sòl urbà, mentre la predominança la té lògicament el sistema de golf.

CODI	QUALIFICACIÓ	SUPERFICIE	%
FELANITX			
1a	Casc Antic.	366.274	28,48%
2	Eixample dens	172.180	13,39%
3	Eixample de baixa densitat	324.398	25,22%
4	Eixample Industrial Compatible	1.394	0,11%
5a	Edificació Tradicional Aïllada	22.856	1,78%
5b	Edificació Tradicional Aïllada	17.514	1,36%
9c	Serveis. Terciari	18.601	1,45%
10	Verd Privat	9.298	0,72%
TOTAL ZONES		932.518	72,51%
C21	Viari. Xarxa Bàsica Urbana	62.283	4,84%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	163.511	12,71%
C23	Viari. Xarxa Preferència Peatonal	66.177	5,15%
E1	Equipament.	32.342	2,51%
E3	Equipament a l'aire lliure	4.847	0,38%
T	Serveis Tècnics	544	0,04%
V	Espais Verds	23.895	1,86%
TOTAL SISTEMES		353.600	27,49%
TOTAL SÒL URBÀ		1.286.116	100%
PORTO COLOM			
1c	Casc Antic.	76.772	4,31%
2	Eixample dens	45.574	2,56%
3	Eixample de baixa densitat	65.578	3,68%
6a	Edificació Plurifamiliar Aïllada (400)	138.613	7,78%
6c	Edificació Plurifamiliar Aïllada (800)	49.778	2,79%
6d	Edificació Plurifamiliar Aïllada (1000)	2.187	0,12%
7a	Edificació Unifamiliar Aïllada (400)	203.711	11,43%
7b	Edificació Unifamiliar Aïllada (800)	275.727	15,47%
7c	Edificació Unifamiliar Aïllada (800)	14.968	0,84%
7d	Edificació Unifamiliar Aïllada (1000)	146.071	8,20%
9a	Serveis. Hoteler	48.676	2,62%
9b	Serveis. Hoteler	22.255	1,25%
9c	Serveis. Terciari	11.430	0,64%
10	Verd Privat	6.821	0,38%
TOTAL ZONES		1.108.161	62,07%
C21	Viari. Xarxa Bàsica Urbana	76.950	4,32%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	355.100	19,92%
C23	Viari. Xarxa Preferència Peatonal	7.871	0,44%
E1	Equipament.	3.704	0,21%
E2	Equipament de Baixa Densitat	50.082	2,81%
E3	Equipament a l'aire lliure	2.807	0,16%
M3	Sistema Marítim Terrestre	1.468	0,08%
T	Serveis Tècnics	1.953	0,11%
V	Espais Verds	176.127	9,88%
TOTAL SISTEMES		676.060	37,93%
TOTAL SÒL URBÀ		1.782.221	100%
GOLF			
10	Verd Privat	8.910	3,53%
6e	Edificació Plurifamiliar Aïllada (Golf)	28.373	11,23%
TOTAL ZONES		37.282	14,76%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	11.948	4,73%
C23	Viari. Xarxa Preferència Peatonal	793	0,31%
E2	Equipament de Baixa Densitat	8.546	3,38%
E4	Golf	159.915	63,31%
T	Serveis Tècnics	99	0,04%
V	Espais Verds	34.013	13,47%
TOTAL SISTEMES		215.315	85,24%
TOTAL SÒL URBÀ		252.597	100%

CAS CONCOS			
1b	Casc Antic.	25.568	13,97%
3	Eixample de baixa densitat	95.371	52,10%
10	Verd Privat	5.880	3,21%
TOTAL ZONES		126.820	69,28%
C21	Viari. Xarxa Bàsica Urbana	16.901	9,23%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	30.180	16,49%
C23	Viari. Xarxa Preferència Peatonal	931	0,51%
E1	Equipament.	2.978	1,63%
V	Espais Verds	5.257	28,92%
TOTAL SISTEMES		56.247	30,72%
TOTAL SÒL URBÀ		183.067	100%

ES CARRITXÓ			
1b	Casc Antic.	7.774	39,81%
5b	Edificació Tradicional Aïllada	2.118	10,85%
TOTAL ZONES		9.892	50,65%
C21	Viari. Xarxa Bàsica Urbana	2.908	14,89%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	1.144	5,88%
E1	Equipament.	4.667	23,90%
V	Espais Verds	917	0,68%
TOTAL SISTEMES		9.636	49,35%
TOTAL SÒL URBÀ		19.528	100%

S'HORTA			
1b	Casc Antic.	2.021	1,49%
2	Eixample dens	33.807	25,00%
3	Eixample de baixa densitat	44.284	32,74%
5b	Edificació Tradicional Aïllada	9.100	6,73%
TOTAL ZONES		89.212	65,97%
C21	Viari. Xarxa Bàsica Urbana	5.006	3,70%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	21.887	16,18%
C23	Viari. Xarxa Preferència Peatonal	4.102	3,03%
E1	Equipament.	11.119	8,22%
V	Espais Verds	3.915	2,90%
TOTAL SISTEMES		46.029	34,03%
TOTAL SÒL URBÀ		135.240	100%

CALA FERRERA			
10	Verd Privat	1.633	0,38%
6a	Edificació Plurifamiliar Aïllada (400)	15.584	3,60%
6b	Edificació Plurifamiliar Aïllada (800)	43.159	9,96%
6d	Edificació Plurifamiliar Aïllada (1000)	31.712	7,32%
7c	Edificació Unifamiliar Aïllada (800)	93.383	21,55%
9b	Serveis. Hoteler	86.710	20,01%
9c	Serveis. Terciari	430	0,10%
TOTAL ZONES		272.611	62,90%
C21	Viari. Xarxa Bàsica Urbana	7.959	1,84%
C22	Viari. Xarxa Rodada Urbana	52.216	12,05%
C23	Viari. Xarxa Preferència Peatonal	3.133	0,72%
E1	Equipament.	6.377	1,47%
E2	Equipament de Baixa Densitat	9.131	2,11%
E3	Equipament a l'aire lliure	31.095	12,31%
V	Espais Verds	50.869	20,14%
TOTAL SISTEMES		160.780	37,10%
TOTAL SÒL URBÀ		433.391	100%

Taula 6.2.7 Qualificació de sòl urbà per nucli de població. Font: NNSS de Felanitx. Aprovació provisional, 2007.

- Qualificació del sòl rústic:

D'acord amb el darrer objectiu descrit anteriorment, es creen diferents zones de sòl rústic, amb la seva correspondència amb els nivells de protecció de la legislació establerta i els criteris de delimitació. Cal assenyalar l'existència de sòl rústic protegit i no protegit, tal com mostra la taula següent:

CODI	QUALIFICACIÓ	DOT	SUPERFICIE	%
11	NUCLIS RURALS		507.762	0,31%
12	RÚSTEC DE TRANSICIÓ		3.837.403	2,33%
13	ZONA AGRÍCOLA I RAMADERA		103.654.044	62,95%
14	VINYES		9.480.971	5,76%
15	REGADIS		637.642	0,39%
16	FORESTAL, BOSCOS I TURONS		10.385.721	6,31%
TOTAL RÚSTIC COMÚ			128.503.543	78,04%
ARIP	ÀREA RÚSTICA D'INTERÈS PAISATGÍSTIC		6.098.147	3,70%
ANEI	ÀREA NATURAL D'ESPECIAL INTERÈS		19.648.049	11,93%
AANPa	ÀREA D'ALT NIVELL DE PROTECCIÓ	Carenes	803.883	0,49%
AANPb	ÀREA D'ALT NIVELL DE PROTECCIÓ	Interès biològic	2.212.562	1,34%
AANPc	ÀREA D'ALT NIVELL DE PROTECCIÓ	Àmbit costaner	875.956	0,53%
TOTAL RÚSTIC PROTEGIT			29.638.597	18,00%
C11	XARXA VIÀRIA PRIMÀRIA		968.301	0,59%
C12	XARXA VIÀRIA SECUNDÀRIA		756.694	0,46%
C13	XARXA VIÀRIA LOCAL		290.462	0,18%
C31	XARXA BÀSICA DE CAMINS		641.189	0,39%
C32	CAMINS PÚBLICS		1.629.564	0,99%
C33	CAMINS PEATONALS		37.972	0,02%
E2	EQUIPAMENTS		293.981	0,18%
E3	EQUIPAMENTS A L'AIRE LLIURE		145.818	0,09%
H	SISTEMA HIDROGRÀFIC		1.303.560	0,79%
M1	SISTEMA MARÍTIM TERRESTRE		327.212	0,20%
M2	SISTEMA MARÍTIM TERRESTRE, PORT		40.880	0,02%
T	SERVEIS TÈCNICS		89.777	0,05%
TOTAL SISTEMES			6.525.410	3,96%
TOTAL SNU			164.667.550	100,00%

Taula 6.2.8 Qualificació de sòl rústic per nucli de població. Font: NNSS de Felanitx. Aprovació provisional, 2007.

Desenvolupament urbanístic:

Com s'ha explicat a l'apartat de delimitació del creixement, el sòl del terme municipal es divideix en sòl urbà, sòl apte per a urbanitzar (o urbanitzable) i sòl rústic. Aquest apartat tracta dels sectors de desenvolupament urbanístic, d'entre els qual podem diferenciar:

SECTORS EN SÒL APTE PER A URBANITZAR:

- PPr: Plans Parciais amb ús residencial, tot i que poden compartir-lo amb altres usos, com industrial compatible o de serveis.
- PPI: Plans Parcial Industrials, compartit amb serveis i amb l'ús residencial prohibit.
- PPs: Plans Parciais de serveis terciaris. Sense usos industrials.

SECTORS EN SÒL URBÀ:

- UEr: Unitats d'Execució amb ús residencial, tot i que poden compartir-lo amb altres usos, com industrial compatible o de serveis.
- UEs: Unitats d'Execució de serveis terciaris. Sense usos industrials.
- UEm: Unitats d'execució de remodelació urbana que pràcticament no aporten ocupació nova de sòl.

Clau	Descripció	Superfície	%	Sostre	Edific.	viv
PPr	Plans Parcial residencials					
	Felanitx	305.608	35,21%	199.260	0,6520	1.257
	Porto Colom	79.248	9,13%	15.239	0,1923	134
	Total PP residencials	384.855	44,35%	214.499	0,5574	1.391
PPi	Plans Parcial Industrials					
	Felanitx	290.540	33,48%	232.432	0,8000	0
	Total PP industrials	290.540	33,48%	232.432	0,8000	0
PPs	Plans Parcial de serveis					
	Porto Colom	73.347	8,45%	38.673	0,5000	0
	Cala Ferrera	119.112	13,72%	59.558	0,5000	0
	Total PP de serveis	192.458	22,18%	96.229	0,5000	0
TOTAL SÒL APTÉ PER URBANITZAR		867.853		543.160	0,6259	1.391
UEr	Unitats d'Execució residencials					
	Felanitx	5.844	2,25%	8.997	1,5396	64
	Porto Colom	35.315	13,61%	31.570	0,8940	313
	Cas Concos	40.325	15,54%	38.092	0,9448	270
	S'Horta	31.808	12,26%	29.756	0,9355	209
	Total UE residencials	113.291	43,66%	108.414	0,9570	856
UEs	Unitats d'Execució de serveis					
	Felanitx	14.995	5,78%	8.368	0,5579	0
	Cala Ferrera	42.168	18,25%	1.555	0,0369	0
	Total UE de serveis	57.163	22,03%	9.921	0,1736	0
UEm	Unitats d'Execució de remodelació					
	Felanitx	28.310	10,91%	44.562	1,5741	367
	Porto Colom	48.650	18,75%	14.530	0,2987	98
	Cas Concos	2.837	1,09%	3.868	1,3634	27
	S'Horta	9.240	3,56%	14.511	1,5705	145
	Total UE de remodelació	89.037	34,31%	77.471	0,8701	635
TOTAL SECTORS EN SÒL URBA		259.491		195.806	0,7546	1.491

Taula 6.2.9 Resum de superfícies en sectors de desenvolupament. Font: NNSS Felanitx. Aprovació provisional 2007.

Protecció del patrimoni cultural:

L'instrument urbanístic de protecció de patrimoni és el Catàleg del patrimoni històric, cultural i arquitectònic de Felanitx, que inclou el llistat d'àmbits, construccions i elements d'interès.

• Anàlisi del futur planejament amb especial incidència ambiental:

Abans de tot, cal dir que no existeix una Avaluació d'Impacte Ambiental de les Normes Subsidiàries aprovades provisionalment al 2007, sinó que es considerarà l'AIA realitzada per a la proposta de les NNSS presentades al 2002 com a vàlida per a les de 2007.

No obstant, cal assenyalar les grans modificacions (fruit en gran part de les al·legacions presentades al 2002) que aquestes presenten tant a la memòria, normativa com plànols. Es recullen a continuació les de màxima rellevància:

- Modificació de la delimitació a escala 1/5000 de les àrees d'alzinars protegits.

- Augment de l'edificabilitats dels equipaments per l'ús esportiu passant de 0,5 a 3,5 m²st/m²sòl.
- S'accepta l'ús comercial en la zona E4 d'equipaments del Golf.
- La parcel·la mínima edificable es redueix a dues quarterades.
- Ampliació i/o reducció del nucli rural de s'Horta.
- Inclusió dintre del catàleg de nous elements.

Accions impactants:

Algunes de les accions concretes contingudes a les NNSS són susceptibles de generar impactes.

ACCIONS	OBSERVACIONS
Derivades de la regulació d'usos	
Mesures que afecten l'ús industrial, als habitatges, magatzems, usos ramaders...encaminades a millorar la qualitat de vida	Poden Millorar la qualitat de vida dels habitants i visitants pel que fa als sorolls, olors...
Derivades de la regulació i desenvolupament de sistemes	
Variant de Felanitx	La competència de l'execució no és municipal
Ronda Nord de Felanitx	Constituirà l'eix bàsic d'aquesta banda de la vila
Completar Ronda de Porto Colom	Tram que enllaça Carrer Salvador i Vapor Santuari
Variant de Cas Concos	Recorre el sud del nucli
Variant Sud de S'Horta	Passa per dins del nucli de població
Creació d'una xarxa de camins locals	Per a usos agrícoles i passeig
Definició de zona de protecció a banda i banda de carreteres i camins	Reben el nom d'Àrees de Protecció Territorial
Zona de Protecció de 50 metres a banda i banda de torrents	Se li dona protecció urbanística
Zona de protecció de 500 metres de la costa	Reben el nom d'APT
Derivades de la classificació i qualificació del sòl	
Increment de 238.117 m ² de sòl urbà i urbanitzable residencial	L'increment és molt important a Felanitx, Cas Concos i s'Horta
Urbans i urbanitzables previstos destinats a usos no residencials	Es disminueix la superfície respecte al plantejament vigent en 209.816,72 m ²
Condicions per a la construcció en sòl rústic	No es podrà edificar en zones de més del 20% de pendent. Les construccions s'hauran de fer el més prop al camí fet.
Obligatorietat de realitzar estudi d'impacte ambiental per instal·lacions en sòl rústic	
Delimitació de Zones de prevenció de Riscos	Restriccions i prohibicions per la construcció en zones d'inundació, incendi, esllavissament.
Mesures relacionades amb la construcció d'instal·lacions ramaderes	
Qualificació com a nucli rural	Es permet un habitatge familiar per parcel·la existent superior a 2000 m ²

Qualificació com a rústic de transició	Parcel·la mínima 14.000 m2
Qualificació com a zona agrícola ramadera	Parcel·la mínima 14.000 m2
Qualificació com a vinyes	Parcel·la mínima 28.000 m2
Qualificació com a regadius	Parcel·la mínima 14.000 m2
Qualificació com a vessants agrícoles	Parcel·la mínima 14.000 m2
Qualificació com a forestal, turons i boscos	Parcel·la mínima 50.000 m2
Qualificació com AANP	Prohibit edificar
Capacitat de població 56.215 h.	Suposa que es pot ubicar 18.738 nous habitatges
Derivades de la regulació del patrimoni cultural	
Millora i conservació del patrimoni històric, artístic i arqueològic	Se defineix un precatàleg, instrument per la protecció de l'àrea BIC (Bé d'Interès Cultural)

Taula 6.2.10: Accions impactants derivades de les NNSS de Felanitx. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les normes subsidiàries

Factors ambientals afectats:

A la següent taula es recullen els factors ambientals afectats. S'ha seguit la metodologia proposada per la Conselleria de Medi Ambient. Sols es recullen els valors afectats per les Normes Subsidiàries.

SUBSISTEMA	MEDI	FACTOR	SUBFACTOR
FÍSICO - NATURAL	Inert	Aire	Olors
		Terra/sòl	Relleu i caràcter topogràfic
			Capacitat agrològica
		Aigua	Quantitat de recursos
		Processos	Incendis
			Inundacions
	Biòtic	Vegetació	Erosió
			Vegetació natural
		Fauna	Cultius
			Espècies i població en general
Processos	Mobilitat d'espècies		
PERCEPTUAL	Medi preceptual	Paisatge intrínsec	Qualitat del passatge
		Recursos científics-culturals	Llocs o monuments historicoartístics
			Jaciments arqueològics
			Estructures i edificacions tradicionals
POBLACIÓ I POBLAMENT'	Usos del sòl rural	Productiu	Us agrícola
		Conservació de la natura	Espais protegits
	Viari rural	Camins i vies pecuàries	
	Estructura urbana	Planejament urbanístic	Planejament urbanístic
SOCIOECONÒMIC	Població	Dinàmica poblacional	Densitat de població
	Economia	Renda	Renda per càpita i activitats econòmiques
		Activitats i relacions econòmiques	Activitats econòmiques afectades
NUCLIS I INFRAESTRUCTURES	Infraestructures i serveis	Infraestructura viària	Infraestructura viària

Taula 6.2.11 Factors ambientals directes i indirectes afectats. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les NNSS de Felanitx

Valoració de l'impacte:

A partir de les accions i els factors ambientals directes i indirectes es crea la matriu d'importància per a la valoració de l'impacte. L'escala d'aquesta va des de -6 a 6, essent el -6 l'impacte més negatiu i el 6 el més positiu.

Taula 6.2.12 Matriu d'importància dels impactes. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les NNSS de Felanitx.

MATRIU D'IMPORTÀNCIA

MATRIU D'IMPORTÀNCIA			ACCIONS																												
			Regulació d'ús	Regulació i desenvolupament de Sistemes										Classificació i qualificació del sòl																	Regulació naturalment
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
FACTORS DIRECTES	SUBSISTEMA	FACTOR	SUBFACTOR																												
	SUBSISTEMA FÍSICO-NATURAL	Aire	Olor	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2	0	2	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
		terra-sòl	Relleu i caràcter topogràfic	0	-2	-1	-1	-1	-1	0	0	0	0	-1	-1	3	1	0	0	-1	-1	-1	1	-1	-1	1	3	0	0		
			Capacitat agrològica del sòl	0	-2	0	-1	-1	-1	0	0	0	0	-2	-2	0	1	0	0	-1	-1	-1	2	-1	-1	1	3	0	0		
		aigua	Quantitat del recurs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-4	-4	0	2	0	0	-2	-2	-2	-2	-2	-2	2	6	-6	0		
			processos	Incendis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				Inundacions	0	0	0	-2	0	0	0	0	6	2	0	-2	0	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Erosió	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
		vegetació	Vegetació natural	0	-1	0	0	0	0	0	2	2	2	-1	-2	0	1	0	0	-1	-2	-2	0	0	-2	3	3	0	0		
			Cultius	0	-1	0	-1	-1	-1	0	2	0	0	-2	-2	0	1	0	0	-1	-1	-1	1	-1	-1	2	2	0	0		
		fauna	Espècies i poblacions en general	0	-2	0	-2	-2	0	0	4	4	4	-2	-2	0	2	0	0	-2	-2	-2	2	-2	-2	4	6	0	0		
		Processos	Mobilitat d'espècies	0	-4	-2	-2	-2	-2	0	4	4	4	-4	-4	0	2	0	0	-2	-2	-2	4	-2	-2	6	6	0	0		
	SUBSISTEMA PERCEPTUAL	Paisatge intrínsec	Qualitat del paisatge	4	-4	0	-2	-2	-2	0	4	4	4	-4	-4	4	2	0	0	-2	-2	-2	4	-2	-2	6	6	0	0		
		recursos científicoculturals	Llocs o monuments històric-artístics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3		
			Jadments arqueològics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3		
			Estructures i edificacions tradicionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3		
	SUBSISTEMA POBLACIÓ I POLIÀMBIC	productiu	Ús agrícola	0	-2	0	-1	-1	-1	0	2	0	0	-2	-2	0	1	0	0	-1	-1	-1	2	-1	-1	2	2	0	0		
		Conservació de la naturalesa	Espais protegits	0	0	0	0	0	0	4	2	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0		
		Viarí rural	Camins, vies pecuàries	0	-1	0	-1	-1	0	3	3	0	0	-1	-1	1	1	0	0	-1	-1	-1	1	-1	-1	1	3	0	0		
Planejament urbanístic		Planejament urbanístic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	0	0			
FACTORS INDIRECTES	SUBSISTEMA SOCIO-ECONÒMIC	Dinàmica poblacional	Densitat de població	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2	-2	0	0	0	0	-2	0	0	0	0	0	0	-4	0			
		Renda	Renda per càpita	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	6	0	0	0	0	2	2	2	4	2	2	2	0	4	0		
		Activitats i relacions econòmiques	Activitats econòmiques afectades	0	4	2	2	2	2	0	0	0	0	6	6	0	0	2	0	2	2	2	4	2	2	2	0	4	0		
	NUCLI I INFRAESTRUCTURA	Infraestructura viària	Densitat de la xarxa viària	0	6	4	4	4	4	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	-2	0			

ACCIONS

- Mesures encaminades a millorar la qualitat de vida
- Variante de Felanitx
- Ronda Nord de Felanitx
- Ronda de Portocolom
- Variante de Cas Concos
- Variante de S'Horta
- Creació d'una xarxa de camins locals
- Protecció de carreteres i camins
- Protecció de torrents
- Protecció de costa

- Increment de sòl urba i urbanitzable residencial
- Urbanitzables d'usos no residencials
- Condició edificacions a Sòl Rústic
- Estudis d'Impacte ambiental per Instal·lacions a SR
- Delimitació de Zones de Prevenció de Riscos d'Inundació, Incendi, esllaviss
- Mesures per a Instal·lacions ramaderes
- Qualificació Nucli Rural
- Qualificació Rústic de Transició
- Qualificació Zona Agrícola-Ramadera
- Qualificació com vinyes

- Qualificació Regadiu
- Qualificació Vessants Agrícoles
- Qualificació Forestal, Turons i Boscos
- Qualificació AANP
- Capacitat de població :56.215 hab.
- Mesures conservació del patrimoni

Impactes més rellevants

POSITIUS	NEGATIUS
Derivades de la regulació d'usos	
Millora de la qualitat de vida, fruit de la regulació dels usos molestos (4)	
Derivades de la regulació i desenvolupament de sistemes	
Prevenició del risc d'inundació (6)	Pèrdua de qualitat paisatgística on es construiran les variants (-2)
Conservació i millora de la qualitat del paisatge (4)	Dificultat de mobilitat de les espècies (-4)
Millora del trànsit a l'interior dels nuclis (6 o 4)	Pèrdua de l'ús agrícola com a resultat de la construcció de les variants (-2)
Derivades de la classificació i qualificació del sòl	
Conservació de la qualitat del paisatge (4)	Increment de la pressió en el consum de recursos naturals com l'aigua, consum energètic, producció residus sòlids... (-6)
Protecció de la vegetació natural (3)	Pèrdua i degradació de la qualitat paisatgística natural a aquelles zones on s'ubicaran els nus urbans i urbanitzables (-4)
Conservació de l'ús agrícola (4)	Pèrdua d'espais destinats a l'agricultura per l'ocupació de nous urbans i urbanitzables (-2)
Potenciació de certes activitats econòmiques (6)	Es dificulta la mobilitat de les espècies (-4)
	Pèrdua de la qualitat de vida per un increment de la densitat de població (-4)
Derivades de la regulació del patrimoni cultural	
Conservació del patrimoni històric-arquitectònic (3)	

Taula 6.2.13 Principals impactes, tant positius com negatius, derivats de les accions de les NNSS de Felanitx. Font: Avaluació d'impacte ambiental de les normes subsidiàries

Conclusions de l'Avaluació d'Impacte Ambiental de les NNSS

De l'avaluació d'impacte ambiental de les NNSS se'n desprèn una impressió lleugerament positiva, ja que incrementa la protecció d'aquelles zones amb un alt valor ecològic i s'introdueixen mesures per tal de millorar la qualitat ambiental de la qualitat de vida de la població. Però també es detecten impactes negatius fruit de l'increment d'urbans i urbanitzables i fruit d'una capacitat de població moderadament elevada.

Al final, es fa una sèrie de suggeriments i recomanacions tals com:

1. S'haurien de proposar mesures, a les normes, que afavorissin l'estalvi d'aigua o d'energia elèctrica a les noves edificacions. Per exemple, l'obligatorietat de què les noves construccions disposin d'un aljub d'aigües pluvials.
2. S'hauria de preveure que les noves edificacions s'adaptessin per a la recollida selectiva de residus.
3. Per tal de reduir els impactes fruit d'una capacitat de població seria necessari disminuir bé sòl urbà o SAU, o bé disminuir l'edificabilitat d'aquestes zones. En tot cas, seria necessari que s'elaborés un estudi detallat, sobre les conseqüències que comportaria una població de més 56.000 habitants a Felanitx, pel que fa consum de recursos naturals i el seu subministrament a la població.
4. S'ha de procurar que el sòl apte per urbanitzar no abarqui la vegetació més valuosa, adaptant els Plans Parciais corresponents.
5. Incloure les mesures adients per reduir el risc d'inundació a la variant de Porto Colom i al SAU de serveis previst en el mateix nucli.

8. SÍNTESI DE LA DIAGNOSI

8.1 Anàlisi integrat de problemes

L'existència de diversos nuclis urbans dintre del terme de Felanitx, tot i conferir-li un caràcter únic i un encant especial molt aprofitable per al desenvolupament i oferta de l'activitat econòmica (sobretot turística), en dificulta la planificació de serveis i estructures per a tot el municipi així com la comunicació intramunicipal. En aquest aspecte, cal destacar tot un conjunt de carreteres de petita amplada que comuniquen els nuclis més petits, la majoria de les quals es troben en mal estat.

Les característiques hidrogeològiques, juntament amb la climatologia de Felanitx posen en evidència que l'aigua com a recurs natural és limitat. Demostrant per una part la impossibilitat de mantenir grans extensions de cultius de regadiu, els quals només es localitzen a prop dels nuclis de població. I per l'altra, la necessitat de controlar el consum i les demandes d'aigua, fortament marcades per la temporada turística (sobretot a les zones de costa). A més a més, s'han detectat problemes de sobreexplotació, d'intrusió marina i de contaminació en la majoria dels aqüífers del terme.

La geomorfologia de les serres de Llevant possibiliten la localització d'activitats mineres, les quals suposen un gran impacte ambiental i en molts de casos són abandonades sense complir amb el pla de restauració de pedreres, emmarcat dintre del Pla Sectorial de Pedreres.

L'alt aprofitament agrícola i ramader dels terrenys felanitxers, ha propiciat que quedin només petits redutes de la vegetació natural. I tot i tenir un 20% de la superfície total amb alguna figura de protecció, calen esforços per tal de garantir l'autèntica protecció d'aquests i evitar-ne l'estesa d'activitats i/o usos il·legals. D'aquesta manera és important assenyalar la proliferació d'abocadors il·legals en l'espai rústic.

Cal afegir que tot i aquest percentatge de sòl protegit, a Felanitx hi ha diverses àrees (zones agrícoles o bé zones mixtes entre agricultura i forest) que presenten força interès, tant per sí mateixes com per la seva funció paisatgística i de connexió biològica del territori, resultant important incrementar la quantitat de territori que està protegit. A més, hi ha altres espais a protegir com les basses de Son Navata, el Pla de sa Sínia, les cales verges del litoral, els voltants de Cala Sanau, Sa Mola, etc.

Pel que fa als riscos ambientals, existeix un alt risc d'inundació sobretot a la part nord i a Portocolom i Cala Marçal. El risc d'incendi també és considerable en una gran part del territori, sobretot a la part de les serres de Llevant i la zona costera. El risc d'esllavissades i d'erosió es troba sobretot a les serres de Llevant, i en un petit reducte vora la vila de Felanitx i al sud de Cas Concos (fregant Santanyí). Aquestes zones de risc, es troben integrades dintre del PTM i també dintre de la modificació de sòl rústic i la proposta de NNSS 2007, tot i que cal esmentar que no coincideixen al 100% les àrees de risc en els tres casos.

Demogràficament s'ha experimentat un augment progressiu de la població, sent molt significatiu durant el darrer quinquenni a les zones costeres i la població disseminada. Sorgint nous nuclis urbans difusos no tinguts en compte en el planejament urbanístic vigent. No obstant, les NNSS 2007 sí que els afegeixen i regulen.

A més, no es pot oblidar que es tracta d'una població notablement envellida i amb un alt índex de dependència global, característiques que no s'espera que millorin en els pròxims anys, sinó que es preveu un lleuger augment degut a l'elevada esperança de vida, al baix creixement vegetatiu i al minvament del saldo migratori – disminueix el nombre d'immigracions mentre augmenten les emigracions- provocat en gran part per el període de recessió econòmica actual. Seguint aquesta línia l'origen dels immigrants esdevé clau, ja que cal diferenciar entre els “jubilats europeus”, els fluxos dels quals s'espera es mantinguin o augmentin lleugerament tot apujant l'índex d'envelliment; i els “treballadors africans i sud-americans” en els quals sí s'espera una minora, i amb ella una reducció dels recursos humans disponibles per al desenvolupament de Felanitx.

Un total de 7.506 edificis dels quals se'n desprenen 11.509 habitatges familiars conformen el parc d'habitatges municipal. Tot i que cal assenyalar que la data procedeix del cens 2001, motiu pel qual i sabent l'elevada activitat de la construcció dels darrers deu anys, cal esperar que la xifra actual sigui superior a la presentada. Assenyalar també l'alt nombre de locals inactius (556) i d'habitatges buits (11% dels habitatges familiars), així com l'existència de segones residències (21,8%) utilitzades només durant una mitjana de tres mesos, els quals amb una política adequada restarien com a conjunt aprofitable evitant l'ocupació de sòls lliures amb la construcció de nous edificis. Destacar també les dificultats per a les persones que vénen de fora amb pocs recursos econòmics i les parelles joves no descendents del municipi per a trobar un habitatge a causa d'una baixa oferta i la que hi ha cara i de mala qualitat.

A més, referent a l'estructura de les llars es veu com un 50,65% són habitades només per una o dues persones, el qual contrasta amb la suposició d'aplicar una mitjana de 4 persones per habitatge en el càlcul de capacitat de població i densitat del planejament vigent.

Un altre aspecte a considerar és el fet que en un 26,3% de les llars hi resideixi almanco una persona de 65 anys o més, pel que convindria un estudi de les característiques i evolució d'aquest grup d'edat per saber les seves necessitats actuals i futures i així incidir en un creixement de serveis especialitzats i d'atenció en el cas que fos requerit.

Si es mira la conjuntura econòmica Balear actual es veu clarament com es desmarca de l'època popularment titlada de bonança -caracteritzada per un fort creixement econòmic-, donant pas a una època de creixement moderat.

En quant a Felanitx, l'activitat econòmica es troba gairebé monopolitzada pel sector turístic, coexistint altres varietats vinculades directa o indirectament amb aquesta. Conseqüentment es troba en una situació vulnerable i amb poques possibilitats d'èxit si en algun moment es canvia aquesta estructura productiva (sobretot a partir de factors externs). Tenint en compte aquesta línia, cal destacar el declivi protagonitzat en la majoria de sectors (i subsectors), sobretot el de la construcció, del comerç al detall i de l'hosteleria i restauració derivats en part pel període recessiu que s'està vivint. A més, també cal tenir en compte que l'activitat econòmica del municipi es troba fortament marcada pel factor de l'estacionalitat i per l'elevat nombre de contractes temporals existents.

També cal tenir en compte la reducció del sector primari en la darrera dècada, propiciat en gran part per l'auge del turisme i l'elevat envelliment de la població dedicada exclusivament a aquest sector. No obstant, cal destacar el lleuger augment sofert en aquesta activitat en els darrers dos anys. La rellevància d'aquest sector no només escau en el rendiment econòmic que se'n pot extreure sinó també esdevé un element clau en la conservació del medi i del paisatge, ja que es presenta com una bona alternativa de gestió –sempre que es dugui a terme sota criteris ambientals- per tal de no tenir terres abandonades, la qual cosa disminueix alhora el risc d'erosió i d'incendis.

Per tot plegat, calen mesures orientades a una major diversificació de l'activitat econòmica per tal d'abaixar la dependència del turisme i aconseguir una major autosuficiència alhora que s'ha d'apostar per un enfortiment de l'activitat primària sota directrius de sostenibilitat. A més, el municipi hauria d'anar incorporant projectes per a la promoció de turisme alternatiu i cultural que oferís activitats dirigides a conèixer el patrimoni cultural i ambiental, etc.

Pel que fa a l'ordenació del territori, des de la Comunitat Autònoma es desplega tot un seguit de directrius, plans i altres elements de planejament. No obstant, cal destacar l'elevada generalitat d'aquests i el retràs en l'aplicació de diverses mesures derivades com la redacció de diversos PDS rellevants en quant a la protecció i ús del territori. Serveixi d'exemple el PDS de Residus Peril·losos i Líquids no Peril·losos, de Ports Esportius o el de Camps de Golf, en aquest darrer cal assenyalar la denúncia de certes irregularitats al camp de golf de Vall d'Or de Felanitx.

A més, de la lectura de la normativa sobre els espais naturals es desprèn la idea d'una normativa laxa en quant a la protecció, ja que dona peu a múltiples interpretacions possibilitant un ús i ocupació inadequat. Per exemple, la llei LECO dona massa facilitats de no tenir en compte al 100% l'avaluació de repercussions alhora de l'execució d'algun pla o projecte susceptible d'afectar algun lloc de la XN2000.

També s'han detectat algunes anomalies en quant al compliment del planejament supramunicipal pel qual es veu necessari un major control d'aquest.. Com a il·lustració es presenten les diverses irregularitats en quant a pedreres o les construccions il·legals dintre d'espais catalogats com a zones ANEI de Felanitx (sobretot al voltant de Es Carritxó, s'Horta i Cas Concos).

A nivell municipal, comptar amb un PGOU vigent aprovat l'any 1969 i amb moltíssimes modificacions proposades fan molt difícil una interpretació àgil i possibiliten el sorgiment de diverses problemàtiques alhora de la seva aplicabilitat i en l'adequació del planejament a les diverses normatives de caràcter supramunicipal que van sorgint.

En sòl urbà cal assenyalar que encara a dia d'avui la normativa vigent és l'aprovada al 1969, quedant amb molts casos obsoleta i amb possibilitats de millora tenint en compte la literatura més recent en aquests temes. A més, tant pel que fa a SU com SAU, es troba força lligat a la conjuntura urbanística i econòmica dels anys 70, la qual tenia com a objectiu primordial un elevat creixement com a resposta a la demanda d'habitatges i de places turístiques obviant en la majoria dels casos temes com la sostenibilitat. Amb tot, hauria d'adequar-se una mica més a la realitat municipal actual, permetent un creixement residencial sempre que aquests aportin valors afegits a la resta de la ciutat i mai com un fi en si mateixos, evitant al màxim el deteriorament irreversible del territori.

En quant a sòl rústic, cal dir que compta amb un planejament més vigent gràcies a la *Modificació puntual*. No obstant, tot i que compleix amb la normativa de caràcter supramunicipal és una mica massa general i en molts aspectes millorable. Per altra part, calen esforços dirigits a la supervisió del compliment del dictaminat a la modificació ja que en molts casos proliferen les construccions il·legals, sobretot en espai protegit. A més, gran part del territori té una qualitat del paisatge baixa, sobretot en les zones qualificades d'Àrees d'Interès Agrari de Secà, caldria revisar els usos permesos i un major control de si es compleixen o no.

Parlant de capacitat de població es veu com al llarg del temps s'ha anat baixant aquesta. Tot i així, actualment es troba en 61.856 habitants el qual tenint en compte una població de 18.225 habitants és més del triple. En les NNSS de 2007 (pendents d'aprovació definitiva) aquest paràmetre s'abaixa notablement fins als 56.215 habitants, no obstant la dotació en qüestió d'equipaments i altres serveis no es correspon amb un augment tant notable de la població. Amb aquesta línia cal recordar el suggeriment fet a l'AIA de les NNSS 2007 on es veu necessari un estudi de detall sobre les conseqüències que comportaria aquest fort augment poblacional pel que fa a consum de recursos naturals i el seu subministrament. Per aquest motiu es proposa la revisió tant de l'actual normativa reguladora com en la proposta de NNSS 2007.

Per acabar, les ja citades Normes Subsidiàries que es troben pendents d'aprovació definitiva, tot i ser un instrument de rellevància i en definitiva de gran urgència en qüestió d'ordenació del planejament municipal, no es troba exclòs de millores.

La primera de totes i de vital importància és la manca d'una vertadera Avaluació d'Impacte Ambiental. Cal recordar que es dona per vàlida l'AIA realitzada a l'anterior proposta de NNSS de 2002, les quals comparades amb les de 2007 es troben bastant modificades. A més, caldria avaluar impactes no tinguts en compte en la del 2002 com la connectivitat biològica i els impactes de les modificacions als processos erosius (sobretot en la zona de muntanya i en les zones costeres).

També seria necessari introduir un apartat de mesures correctores i un programa de vigilància ambiental bastant més detallat ja que en l'actual AIA ambdós queden com un apartat residual continguts en les conclusions.

A més, només un 18% del sòl rústic està catalogat com a protegit tot i l'existència de nombroses zones dignes per a estar-ho com per exemple es Caló d'en Marçal o la zona dels Closos de Can Gaià. Així mateix, bona part del SNU en règim rústic comú s'hi dona un ús i estat de conservació no del tot adient. Seria interessant que les normes subsidiàries fossin una mica més restrictives en els usos permesos per tal de no deteriorar el territori.

Finalment, cal fer una crítica global tant del PGOU 69 com de les NNSS 2007 ja que és interessant plantejar a veure si realment és necessari un creixement tan elevat. Evidentment és vital que dintre el planejament municipal hi sigui implícit un cert grau d'ordenació de l'economia municipal, i que aquesta es faci amb l'objectiu que sigui una economia forta que aportï riquesa monetària al municipi. No obstant, caldria una reflexió quantitat *versus* qualitat. Per exemple, si es considera el motor econòmic el turisme, caldrien esforços dirigits a atreure no només l'anomenat turisme de sol i platja sinó també rural, cultural i paisatgístic. Una altra il·lustració seria augmentar la qualitat dels productes agrícoles, incloent en la qualificació de AIA una clàusula per tal de facilitar per exemple una agricultura i ramaderia ecològica o en defecte una més respectuosa amb el medi ambient.

8.2 Anàlisi integrat de potencialitats

L'existència d'una gran riquesa paisatgística, cultural i ambiental doten al municipi d'un atractiu important no només per a l'assentament poblacional sinó també per al desenvolupament de nombroses activitats econòmiques i de lleure.

Referent al medi natural posseeix un mosaic paisatgístic d'alt valor ecològic, amb una gran varietat de flora i fauna dotant el territori d'una gran riquesa i de la oportunitat de gaudir d'exemplars catalogats com el Pi de sa Capelleta així com un gran ventall de zones i punts d'interès científic i cultural capaces de cobrir una gran varietat de sensibilitats. Cal fer especial menció a les cavitats subterrànies, les quals consten com a ecosistemes singulars pel que fa sobretot a la fauna invertebrada en molts casos de caràcter endèmic. Sense deixar de banda els 7 llocs catalogats com a LICs i 5 com a zones ANEI, a més d'altres espais protegits com les AANP, AAVN o APP⁶.

Cal afegir que un gran percentatge de sòl es troba classificat com a no urbanitzable, i d'aquest el 71% s'utilitza per a cultiu -majoritàriament de secà-, el qual si es dona baix directrius de sostenibilitat i respecte amb el medi ambient és bo no només per l'aprofitament agrícola, amb la

⁶ LIC: Lloc d'Importància Comunitària. ANEI: Àrees Naturals d'Especial Interès. AANP: Àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció. AAVN: Àrees d'alt valor natural. APP: Àrees de preservació del paisatge.

finalitat econòmica i de producció local que se'n desprèn, sinó també com a eina de gestió territorial per tal d'evitar l'abandonament de la terra i alhora disminuir el risc d'incendi.

De l'avaluació de la demografia felanitxera s'extreu la idea d'estar davant un focus creixent i atraient de població, ja que mirant-ne l'evolució -sobretot la dels últims deu anys- aquesta no para d'incrementar-se. Tot i que en el darrer any la població resident ha experimentat un lleu decreixement del 0,2%. No obstant, és necessari estudiar-ho segons nuclis poblacionals ja que mentre el nucli urbà de Felanitx es troba front una possible estabilització de la població al voltant dels 9.900 habitants, altres nuclis costers com Cala Ferrera i es Caló de ses Dones (Cala Serena), altres d'interiors com Son Mesquida i Es Carritxó i la disseminada protagonitzen una molt forta pujada en el nombre d'habitants. Així doncs, mentre de la primera situació se'n desprèn la positiva lectura de poder fer un planejament més adequat a les necessitats reals, de la segona es suposa que es disposa d'un nombre major de recursos humans per al desenvolupament municipal.

Tenint en compte el darrer paràmetre citat és important fer referència a l'estructura poblacional. D'aquesta manera, el grup majoritari d'edat són el comprès entre els 20-34 anys (22,8%) i els de 35-65 anys (39,0%) els quals són els aptes per a treballar. Si es mira l'origen dels ciutadans, la majoria són balears, permetent d'aquesta manera mantenir l'essència felanitxera, no obstant, hi ha un percentatge prou important d'immigrants el qual podria aportar una gran riquesa d'intercanvi cultural. En aquest sentit serien interessants iniciatives d'integració social i cultural per tal que aquesta riquesa fos vista de manera positiva facilitant el coneixement i la convivència de totes les cultures alhora que es minven els potencials casos de confrontació i conflictes.

Cal assenyalar que dintre els immigrants n'existeixen dues classes clarament diferenciades. Per una part hi ha els anomenats "jubilats europeus" atrets per l'oci i el descans, mentre per l'altra banda hi ha els "africans i sud-americans" atrets per l'oferta laboral. Tot i que en els últims anys, aquesta oferta s'hagi reduït notablement i que per ara no sigui previsible una millora. Conseqüentment és esperable que el fluxe immigrant d'aquest tipus segueixi baixant en els propers anys, i amb ell una pèrdua de mà d'obra potencial.

Centrant-se en el parc d'habitatges la potencialitat més destacable és l'existència de 1.206 habitatges buits i 293 locals actualment inactius de diversa tipologia que resten susceptibles de ser utilitzats en fi tant privat com públic. A més, la majoria dels habitatges es troben en bon estat, tot i que no es pot oblidar que es tracta de dades del 2001 motiu pel qual caldria una revisió. També és interessant assenyalar que comparant els preus dels habitatges amb altres municipis mallorquins, aquest no és escandalosament elevat, sinó que es troba dintre de la segona categoria més baixa.

Econòmicament, caldria destacar l'ampli ventall de possibilitats que ofereix el municipi al comptar, com s'ha dit al primer paràgraf d'aquest apartat, d'un mosaic bastant gran d'ambients. Així doncs, la plana interior és bastant apte per al desenvolupament de l'agricultura i ramaderia, així

com l'assentament de diverses activitats econòmiques, no només per la seva planícia, sinó sobretot a la situació estratègica en quant a comunicacions. A més, gaudir d'uns quants quilòmetres de costa ha permès l'existència d'un turisme consolidat de sol i platja, motor a dia d'avui de l'economia felanitxera. No obstant, com ja s'ha assenyalat anteriorment aquest podria diversificar l'oferta, estenent-se a altres àmbits com el rural o cultural, apostant així per un turisme de major qualitat i en definitiva creant un producte distintiu davant el gran auge de nous focus de turisme litoral de masses.

Referent al sector primari és rellevant la petita recuperació vinícola de l'última dècada, la qual cosa possiblement hagi estat la causa del lleuger augment del nombre de contractes registrats en el darrer any en aquest sector –tot i que hauria d'estudiar-se més a fons aquesta relació. En la ramaderia existeix una activitat prou important en quant a producció d'aviram, oví, porcí i en menor quantitat boví. En aquest aspecte cal destacar l'existència dels Ramaders Agrupats, gràcies als quals a dia d'avui continua tenint un cert pes aquesta activitat. No obstant, el sector serveis és el més valuós atès que representa un elevat tant per cent de la població, destacant l'elevada oferta de bars i restauració i establiments turístics (realçant l'existència de 9 agroturismes i 3 hotels rurals).

Dintre del context territorial resulta primordial l'existència d'un planejament supramunicipal com les DOT, el PTM i els PDS que marquen unes pautes a seguir a tot el territori balear, determinant el règim urbanístic de les àrees a ordenar i els seus instruments d'ordenació així com la fixació dels límits de creixement i el control sobre l'ocupació de sòl rústic. A més, no es pot oblidar l'existència de figures de protecció especial sobre aquelles àrees amb valors naturals i paisatgístics.

A nivell municipal es veu com la capacitat d'urbanització dels nuclis encara està per desenvolupar, ja que encara queda una superfície important de sòl vacant municipal, concretament 61,10 Ha, la qual es troba repartida entre els diferents nuclis urbans del municipi, sent prou significatiu a Cala Marçal (85% vacant sobre sòl classificat) i Cala Ferrera (55%). És important que en cas de realitzar nova construcció en aquest sòl, es faci seguint criteris de sostenibilitat.

La Modificació puntual del Pla General en l'àmbit de Sòl Rústic esdevé vital alhora d'adequar el planejament municipal a les normes d'índole supramunicipal. D'aquesta manera es classifica aquest sòl segons les categories de sòl rústic establertes a les DOT.

No es pot oblidar la proposta de Normes Subsidiàries d'aprovació provisional (2007), les quals si arriben a aprovar-se definitivament aportaran una milloria indiscutible al municipi, ja que no només s'adaptaran al planejament supramunicipal, sinó que a sobre recolliran en un únic document tota la informació urbanística fent més senzilla la seva lectura, evitant errors d'interpretació i execució.

8.3 Matriu DAFO

	DEBILITATS	FORTALESES
Variables internes	1. Existència d'un planejament vigent obsolet i amb moltes modificacions. 2. Planejament urbanístic vigent basat en una perspectiva d'elevat creixement. 3. Predominança d'explotacions agrícoles de petites dimensions de propietat privada. 4. Abandonament del sector primari. 5. Poca participació ciutadana. 6. Dependència de la població respecte la mobilitat en transport privat. 7. Envel·liment de la població. 8. Cens d'habitatge i vivenda a data 2001. Molt desfasat actualment.	1. Gran percentatge de sòl catalogat com a no urbanitzable. 2. Capacitat agrològica per a conreu extensiu en la major part del municipi, sobretot a la plana interior. 3. Qualitat del paisatge natural molt bona i excel·lent a la costa no urbanitzada i a la zona de muntanya. 4. Riquesa de Patrimoni Històric i Cultural al medi natural.
	AMENACES	OPORTUNITATS
Variables externes	1. Forta dependència del turisme com a motor de l'economia autonòmica i municipal. 2. Vulnerabilitat d'aqüífers alta en la majoria del territori. 3. Alt risc d'inundació a la zona de Portocolom i Cala Marçal.	1. Gran mosaic d'ambients diferents que permeten un ús del territori diferenciat per tal d'enriquir l'economia. 2. Foment d'activitats didàctiques en el medi natural. 3. Potencialització de rutes per paratges naturals. 4. Introducció de sistemes ecològics en cultiu i ramaderia.

PART III. PROPOSTES DE MILLORA

9. PRONÒSTIC

Al parlar de Normes Subsidiàries, o qualsevol altre instrument de planejament urbanístic, esdevé intrínseca la consideració del curt i llarg termini, ja que una de les finalitats d'aquest hauria de ser avançar-se a les necessitats futures del territori en qüestió, considerant les previsions d'evolució de les principals variables que intervindran en la seva configuració futura.

És per això que esdevé indispensable una reflexió sobre les situacions venidores. Més ara en els temps que transcorren, on tal i com afirma el prestigiós sociòleg Zygmunt Bauman en la seva obra *Temps líquids*, estam presenciant “el pas d’una fase «sòlida» a una fase «líquida»”; és a dir, ens trobem davant de l’època dels canvis, uns canvis que es produeixen a totes les esferes -natural, social, econòmica, política, etc.- a una velocitat, en la majoria dels casos, supersònica.

Amb l’objectiu exposat en els paràgrafs anteriors, es desenvolupen en aquest apartat tres escenaris hipotètics de futur per a l’horitzó 2025 al terme de Felanitx. El primer és el tendencial, aquell previst si es segueix mantenint l’evolució de la població com fins ara. A continuació, trobarem l’escenari T+, en el qual es dona un creixement alt de la població. I en darrer lloc, el T-, on es produeix un decreixement. Això es durà a terme tant per al període 2000-2010 com el 2004-2010 per tal de veure millor els canvis que pateix la societat en els últims anys.

Per a l’elaboració dels escenaris s’han tingut en compte els factors principals que es consideren determinants per al futur del municipi:

- Creixement poblacional: es pretén mostrar el nombre d’habitants que assoliria Felanitx al 2025 d’acord amb l’objectiu dels tres escenaris hipotètics. Per a la realització d’aquestes projeccions s’ha seguit el mètode de la taxa de creixement.
- Creixement d’habitatges: es mesura el nombre d’habitatges màxims que pot assolir Felanitx al 2025 d’acord amb els tres escenaris hipotètics seguint la metodologia de les taxes de cap de llar.
- Afectació als usos del sòl: derivat de la combinació dels altres dos factors, es pronostica la possible afectació que tindrà cada un dels escenaris en quant als usos del sòl. Així, s’analitza la disponibilitat de sòl urbà i urbanitzable per complaure les demandes del creixement poblacional i urbà.

9.1 Creixement poblacional:

Existeixen nombrosos mètodes pel càlcul de l'evolució de la població, en aquest cas s'ha optat per a la utilització del *mètode de la taxa de creixement* en ser un model molt utilitzat en l'actualitat per la seva senzillesa i sent possible establir diverses hipòtesis o escenaris de creixement diferents a llarg i a mitjà termini. A més, també ofereix la possibilitat d'anar ajustant les taxes de creixement a la realitat a mesura que es disposa de noves dades.

Perquè el mètode sigui eficaç es necessiten les dades demogràfiques de la població d'uns anys enrere, les quals s'han trobat a la pàgina web de l'Institut Nacional d'Estadística (www.ine.es). Per al desenvolupament del present treball s'han tingut en especial atenció les dades del cens de població de Felanitx del període comprés entre l'any 2000 i 2010, en considerar que més enrere d'aquestes dates la societat era molt canviada i que per tant, el seu creixement no representa el que pot esdevenir en el futur.

Així doncs, per a cada escenari s'ha utilitzat una hipòtesi distinta pel càlcul del creixement acumulatiu:

- Escenari T: creixement demogràfic semblant al període 2000-10 i 2004-10.
- Escenari T+: creixement alt, el doble que al període 2000-10 i 2004-10.
- Escenari T-: creixement baix, gairebé la meitat que al període 2000-10 i 2004-10.

Mètode de la taxa de creixement.

Segons aquest mètode es suposa que la població evolucionarà en un futur seguint una taxa de creixement constant (α), calculada a partir de la taxa d'anys anteriors. La formulació final utilitzada en el mètode es mostra a continuació, trobant-se descrit el procés d'obtenció i justificació de la fórmula en l'annex 3.

$$p^{t+n} = p^t(1+\alpha)^n \quad (\text{eq. 1})$$

On: p^{t+n} = població futura (nº habitants)

P^t = població de l'últim cens (nº habitants)

α = taxa de creixement acumulatiu (adim.)

n = temps a partir de l'últim cens (anys)

En disposar del cens de població d'anys anteriors a l'actual es pot trobar, mitjançant les fórmules anteriors, la taxa de creixement acumulatiu dels últims anys en el municipi i estimar que el creixement futur es realitzarà d'una manera semblant.

$$\alpha = \sqrt[n]{\frac{p^{t+n}}{p^t}} - 1 \quad (\text{eq. 2})$$

Resultats obtinguts:

Com ja s'ha explicat anteriorment, per a estimar la població futura es parteix del cens de població més actual, el de 2010 i se li apliquen diferents ritmes de creixement anual, obtinguts a partir dels censos municipals dels últims deu anys, considerant un creixement constant semblant a aquest en un cas, doblant-ho en l'altre i reduint-ho a la meitat en el tercer.

Escenari	Ritme de creixement anual (%)	Criteri
T, 00-10	1,81	Creixement de 2000-10
T+, 00-10	3,61	Doble del creixement 2000-10
T-, 00-10	0,90	Meitat del creixement 2000-10
T, 04-10	2,03	Creixement de 2004-2010
T+, 04-10	4,06	Doble del creixement 2004-2010
T-, 04-10	1,02	Meitat del creixement 2004-2010

Taula 9.1.1 Perspectives de creixement considerades. Font:Elaboració pròpia.

En la figura 9.1.1 es troben representades les sis evolucions de creixement considerades. S'hi diferencien clarament tres grups. El primer seria el corresponent als dos escenaris de creixement alt, els quals consideren un ritme el doble del produït en el període 2004-10 i 2000-10 respectivament. Aquest, podria donar-se en una etapa de gran desenvolupament econòmic i urbanístic. En segon lloc es troben els dos escenaris tendencials, sent una mica més pronunciat el del període 04-10. Ambdós compten un creixement destacable però no tan pronunciat com en el primer cas. Finalment, amb un pendent menor es troben els escenaris de creixement baix, on es torna a repetir el fet de ser una mica superior la previsió tenint en compte el ritme de creixement del període 2004-10. Aquests dos últims escenaris, podrien donar-se en una època de recessió tant econòmica com urbanística, com la que s'està vivint actualment.

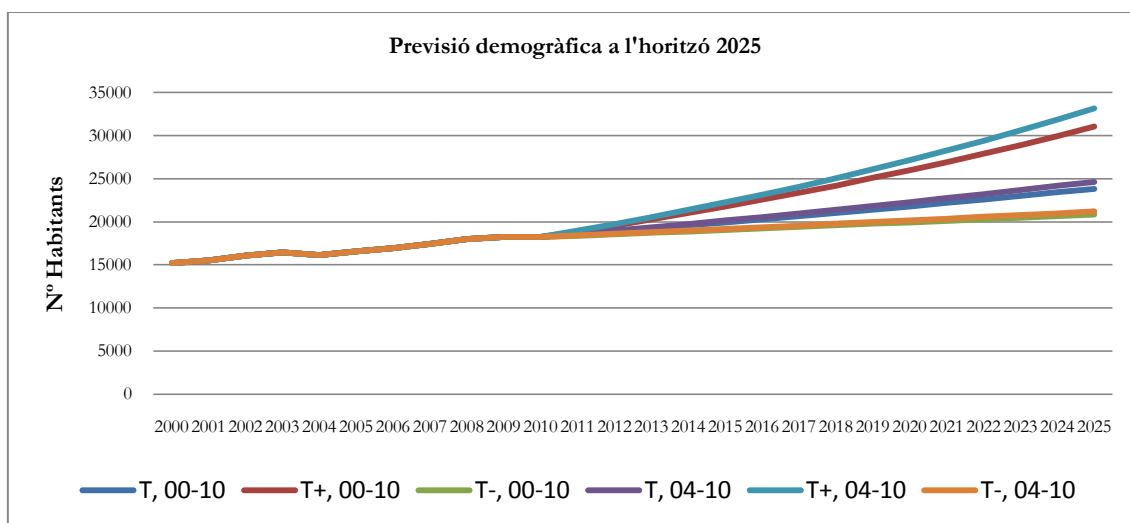

Figura 9.1.1 Previsió demogràfica per a Felanitx a l'horitzó 2025. Font: Elaboració pròpia.

A continuació es presenta una taula detallada amb els resultats obtinguts en els sis escenaris considerats. Així doncs, caldria esperar un creixement per a 2025 segons el període 2000-10 del

30,8%, 70,3% i 14,4% respecte de 2010 en els escenaris tendencial, de creixement alt i de creixement baix, respectivament. Mentre si es té en compte el creixement de 2004-10, l'increment és del 35,2 %, 81,8% i 16,4% respectivament.

S'observa un augment de la població felanitxera en els tres casos, però en cap cas s'arriba als 61.856 habitants de capacitat de població actualment vigent ni als 56.215 habitants prevists en les Normes Subsidiàries de 2007.

No obstant, al creixement obtingut pels mitjans anteriors, que correspon a la població censada s'hauran d'incrementar per tenir en compte l'augment estacional de la població per raons turístiques, de mercat o d'altres.

ANY	T, 00-10	T+, 00-10	T-, 00-10	T, 04-10	T+, 04-10	T-, 04-10
2011	18554	18883	18390	18595	18966	18410
2012	18889	19565	18556	18973	19736	18597
2013	19230	20272	18723	19359	20538	18786
2014	19578	21004	18892	19752	21373	18977
2015	19931	21763	19063	20153	22241	19170
2016	20291	22549	19235	20563	23145	19365
2017	20658	23364	19409	20981	24086	19561
2018	21031	24208	19584	21407	25065	19760
2019	21411	25082	19761	21842	26083	19961
2020	21798	25988	19939	22286	27143	20163
2021	22191	26927	20119	22738	28246	20368
2022	22592	27900	20301	23200	29394	20575
2023	23000	28908	20484	23672	30588	20784
2024	23415	29952	20669	24153	31831	20995
2025	23838	31034	20856	24644	33125	21209

Taula 9.1.2 Previsions de creixement a Felanitx. Font: Elaboració pròpia.

Amb tot, és interessant assenyalar les diferències existents sorgides de projectar la població per a l'horitzó 2025 tenint en compte per una part el creixement produït en els últims deu anys o només en els sis darrers. D'una primera lectura se'n desprèn la idea que al considerar el darrer sexenni, es produeix un augment molt més significatiu de la població en els tres escenaris que no pas en els últims deu anys. Aquest fenomen, pot explicar-se ja que en els dos períodes de temps considerats es donen dinàmiques demogràfiques una mica diferents. Així doncs, si es traça una línia de tendència tal i com s'observa a la figura 5.1.2 es veu com els coeficients de correlació són exactament els mateixos, no obstant el pendent de la línia és major al considerar el període 2004-10, el qual suposa que en fer les previsions de futur aquestes donin uns resultats majors.

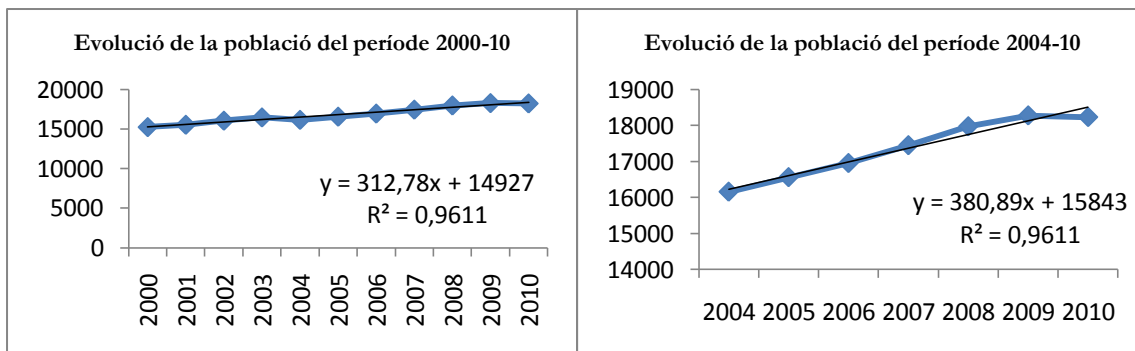

Figura 9.1.2 Evolució de la població del període 00-10 i 04-10 de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Conclusions:

Tenint en compte l'àmplia literatura científica existent sobre projeccions de poblacions, i en especial les referents a l'estat espanyol -particularment a les Illes Balears-, tot i que es continua esperant un augment de la població, cal esperar un minvament en els ritmes demogràfics observats en la darrera època com a conseqüència d'una disminució gradual del creixement vegetatiu i migratori exterior. A més, pel que fa a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, també s'espera un saldo migratori interprovincial negatiu i un augment en les taxes de dependència.

Referent al primer factor citat en el paràgraf anterior cal assenyalar els motius pels quals és esperable aquesta disminució. En primer lloc, si es mira l'estructura de la població felanitxera es veu com estan entrant en edat fèrtil generacions de dones menys nombroses nascudes durant la crisi de natalitat dels 80 i primers dels 90. A més, també s'ha observat un retard general en l'edat de la mare, així, les edats de 30-34 anys augmenten d'importància a la vegada que disminueix la fecunditat en mares de 25-29 anys. Tot plegat es tradueix en una disminució en el nombre esperat de naixements.

En segon lloc, seguint la inèrcia dels factors de mortalitat observats actualment, s'espera un lleu increment en l'esperança de vida al néixer, tot i que en termes relatius molt menor al produït per al període 2000-2009. Per altra banda, tot i aquesta millora, el nombre de defuncions per a Felanitx continuaria augmentant degut al progressiu envelliment de l'estructura de població.

Amb tot això, el creixement natural de la població felanitxera es relantitzaria gradualment, esperant un saldo nul (o fins i tot negatiu) a l'horitzó 2025, fruit de la disminució en el nombre de naixements i a l'augment de les defuncions.

Un altre factor a analitzar al parlar de projeccions demogràfiques és el moviment migratori, ja que, com s'ha dit a la diagnosi, és el principal factor de creixement poblacional de Felanitx. En aquest aspecte, esdevé clau el panorama econòmic local, ja que una gran part de la immigració del municipi es produeix gràcies a les elevades probabilitats d'ocupar un lloc de treball per als nouvinguts, probabilitat que desgraciadament es veu frunzida cada cop més. En quant a l'emigració, es preveu un cert augment d'aquesta, sobretot protagonitzat per joves a la recerca d'unes millors

probabilitats de feina a l'estranger i el retorn de famílies immigrants residents al seu lloc d'origen o a algun altre lloc amb majors possibilitats. Si s'observa el saldo migratori interprovincial, el panorama esperat no és molt més optimista per a les Balears, el qual segons l'Institut Nacional d'Estadística, serà negatiu a curt termini. D'aquesta manera, cal esperar una contribució de la migració tant exterior com interior molt inferior a la registrada en els anys passats.

En quant a l'estructura d'edats, es preveu una pèrdua de pes en el grup de població en edat de treballar (16-64 anys) i de menors de 15 anys i un augment en el grup de jubilats (+ de 65 anys). El que es trasllada en un envelliment de la població i un increment de la taxa de dependència global, fruit sobretot de la considerable pujada de la taxa de dependència de majors de 65 anys i la lleu de joves.

Per tot això, cal considerar l'escenari de creixement baix (T-) com el més adequat ja que previsiblement és el que s'ajustarà més al futur del municipi al preveure una població a l'horitzó 2025 al voltant dels 21.000 habitants en ambdós casos.

Així doncs, tenint en compte el que s'acaba d'esposar i tal i com demostren els resultats, s'observa un planejament urbanístic clarament basat en una conjuntura d'alt optimisme en quant a la previsió de creixement econòmic i demogràfic, i per consegüent desmarcat de les tendències actualment observades per al conjunt de l'arxipèlag i pel propi municipi. Conseqüentment, aquesta circumstància d'expansió suposà una previsió de la demanda d'habitatges molt elevada, amb el consum de sòl associat. A continuació es tractaran aquests dos punts.

9.2 Creixement d'habitatges:

Per tal d'estimar la demanda futura d'habitatges s'ha utilitzat la metodologia de *taxes de caps de llar o persones principals*. Aquesta metodologia es basa en suposar que a cada habitatge només resideix una família i que aquesta família pot ser identificada en funció d'una persona de referència. Aquest mètode és força més consistent que el d'aplicar un factor de divisió al conjunt de la població (generalment la grandària mitjana de la llar), ja que considera l'estructura familiar de partida, l'evolució de la població per sexe i edat, i els possibles canvis en la propensió a formar noves famílies (LÓPEZ, 2008).

D'aquesta manera, primerament s'ha projectat l'estructura per edat dels tres escenaris demogràfics per a l'horitzó 2025 seguint la metodologia utilitzada en l'apartat anterior. Els resultats es presenten tots seguit a la taula 5.2.1.

Degut a la impossibilitat de calcular l'evolució en el temps de les taxes de principalitat per al municipi de Felanitx, s'han agafat les dades de la ciutat de Palma de Mallorca de l'estudi *Prospección preliminar de la demanda de vivienda en Palma de Mallorca, y la cuota de mercado VPO* (CERDÀ, 2010), en les que es considera únicament la variació de les persones principals en les edats entre 40 i 54 anys

al considerar el període d'emancipació tardana i la descomposició de les llars per efectes de divorcis, separacions i creació de llars unipersonals (veure taula 5.2.1).

Cal dir que anteriorment a la utilització d'aquest estudi per a fer les projeccions, s'han agafat les dades de població per edats del municipi de l'any 2001, aplicant-li tot seguit les taxes de principalitat del citat estudi per al mateix any, obtenint un error de 352 habitatges principals respecte dels censats al municipi, el que suposa un NMO de 2,67 respecte la de 2,84 real. Aquest error pot ser produït tant per l'errada intrínseca derivada de la utilització de taxes d'un altre municipi, com per les limitacions del mètode de taxes de caps de llar.

	Creix. acumulatiu període 00-10				Creix. Acumulatiu període 04-10			
	2025				2025			Taxa principalitat
	T	T+	T-		T	T+	T-	
0-4	2255	4945	1499	0-4	2297	5120	1513	0
05-set	894	911	885	05-set	1195	1617	1024	0
oct-14	912	954	891	oct-14	714	584	789	0
15-19	1048	1106	1020	15-19	1332	1776	1151	0,033
20-24	1145	1221	1109	20-24	950	840	1010	0,111
25-29	1670	2096	1489	25-29	1489	1670	1405	0,272
30-34	1982	2679	1701	30-34	1828	2283	1633	0,424
35-39	1937	2584	1673	35-39	1928	2563	1669	0,498
40-44	1910	2621	1627	40-44	1832	2413	1593	0,642
45-49	2291	3758	1777	45-49	2451	4281	1839	0,657
50-54	1742	2533	1439	50-54	2093	3617	1580	0,604
55-59	1466	2035	1241	55-59	1529	2211	1267	0,578
60-64	1618	2663	1253	60-64	1831	3381	1334	0,552
65-69	935	1040	886	65-69	1501	2624	1126	0,545
70-74	614	558	644	70-74	553	452	611	0,628
75 i més	2994	3943	2662	75 i més	3012	4109	2660	0,696
TOTAL	23832	31034	20856	TOTAL	24644	33125	21209	

Taula 9.2.1 Projecció demogràfica per grups d'edat a l'horitzó 2030 i taxa principalitat projectada. Font: Elaboració pròpia.

Així doncs, la metodologia consisteix en aplicar a l'estructura per edat projectada, les taxes de persones principals per edat per tal d'obtenir un nombre total de famílies per al 2030 segons els tres escenaris demogràfics anteriors.

Resultats obtinguts:

Per aproximar-se a les necessitats d'habitatge és més interessant referir-se a la projecció de llars. D'aquesta manera, després d'aplicar la metodologia explicada anteriorment, tal com mostra el gràfic 5.2.1 s'ha obtingut un augment molt important de la xifra de llars en els sis escenaris dibuixats.

Tenint en compte els supòsits descrits en la metodologia, el nombre de persones principals representa el nombre total de llars i aquest alhora el nombre d'habitatges principals ocupats ja que es suposa una relació 1:1:1.

Així doncs, tenint en compte el creixement del període 2000-10 l'escenari tendencial (T), representa un increment total respecte de 2001 (últim cens realitzat, amb 5.471) de 5.026 habitatges principals. El de creixement alt (T+) un augment de 8.343 habitatges principals i el de baix (T-) de 3.427. Mentre per al període 2004-10 és de 5.641 per al T, de 11.329 per al T+ i de 3.662 per al T-. Tot plegat, en termes relatius suposa un creixement molt més important que el de persones.

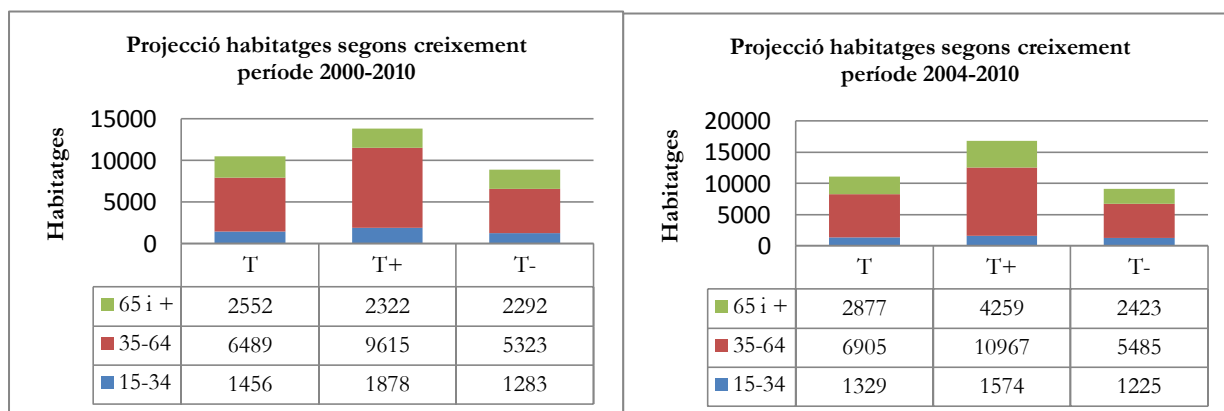

Figura 9.2.1 Projectió de persones principals per a l'horitzó 2030. Font: Elaboració pròpia.

No obstant, derivat de l'estudi de *sòl vacant de les Illes Balears (2010)* es pot estimar una construcció de 1.140 habitatges en l'època 2001-2008. Així, els increments totals per a 2025 en l'escenari T, T+ i T- respecte de 2008 serien de 3.256, 6.574 i 1.657 habitatges, respectivament considerant el període de creixement 2000-10, i de 3.871, 9.560 i 1.893 habitatges per al ritme de creixement de 2004-10.

Analitzant la mida mitjana de les llars, es pot veure com comparant els resultats dels nivells d'ocupació mitjà dels habitatges de 2001, 2008 i 2010 amb el projectat a 2025 es produeix un minvament en el nombre d'individus que componen cada habitatge principal.

$$NMO_{2001} = \frac{15.533 \text{ habitants}}{5.471 \text{ habitatges prals}} = 2,84 \text{ individus/habitatge principal}$$

$$NMO_{2008} = \frac{17.969 \text{ habitants}}{6.611 \text{ habitatges prals}} = 2,72 \text{ individus/habitatge principal}$$

$$NMO_{2010} = \frac{18.225 \text{ habitants}}{6.888 \text{ habitatges prals}^7} = 2,65 \text{ individus/habitatge principal}$$

Mida mitjana de les llars		
	Segons creixement 00-10	Segons creixement 04-10
T	2,27	2,22
T+	2,25	1,97
T-	2,34	2,32

Taula 9.2.2 Mida mitjana de les llars als escenaris futurs. Font: Elaboració pròpia.

⁷ Data estimada a partir de la població i taxa de principalitat de 2010.

Es pot trobar una possible explicació d'aquest fet en certs canvis experimentats per la societat els quals poden estudiar-se des de diverses perspectives tals com:

- Des de la sociologia familiar: l'impacte dels nous formats de convivència familiar, com les llars unipersonals, monoparentals, així com la incidència de la desintegració familiar i l'envelliment poblacional assenyalat en l'apartat anterior, el qual es tradueix en un increment dels requeriments de llars de baixa ocupació.
- Des de l'economia: les taxes de principalitat reflexen la facilitat d'accés a la residència dels diversos estrats poblacionals. Per aquesta raó, aquestes taxes foren fortament influïdes per la riquesa permanent de la població. Tanmateix, davant una situació econòmica recessiva, cal esperar que des d'aquest punt de vista la principalitat sofreixi una davallada.
- Des del finançament: cal assenyalar que la capacitat d'endeutament de les famílies també té un impacte en el consum de llars per càpita. En aquest sentit, un factor decisiu es centra en el cost dels instruments de finançament residencial, i molt particularment, en la taxa d'interès hipotecari. No obstant, derivat d'un increment de la taxa de dependència, la capacitat d'endeutament familiar es veurà fortament disminuïda, repercutint directament en el mercat d'habitatges.

Tot plegat propicià la ja esmentada tendència tinguda en compte en el càlcul de les taxes de principalitat, derivades de les hipòtesis tingudes en compte en el treball de Cerdà:

- 1) Manteniment de les taxes de principalitat dels menors de 35 anys i majors de 65 anys.
- 2) Increment lineal i inercial de les taxes de principalitat dels majors de 34 i menors de 65.

Conclusions:

Cal esperar doncs un augment en la necessitat d'habitatges derivat d'un increment de la població, però també de les noves tipologies familiars. Tot i que menor que en el període passat ja que el nombre de persones en edat de formació de noves llars (25-34 anys) es veurà reduït. Així mateix, el consum de vivendes vendrà fortament condicionat per la reducció del nombre de treballadors potencials i la cada vegada més elevada taxa de dependència.

Per aquest mateix motiu, es preveu una disminució de la demanda de vivendes no principals (sobretot secundàries), la qual en termes quantitatius, és més flexible a la variació de renda disponible; a la capacitat d'estalvi/inversió de les famílies.

Des de l'òrgan competent s'hauria de tenir en compte aquest nou panorama, potenciant estudis de quota de mercat de vivendes i habilitar, en el cas que sigui convenient, polítiques per a prevenir situacions de famílies amb baix poder adquisitiu i/o amb un alt grau de dependència i actuar en les problemàtiques ja existents.

No obstant, cal tenir present que la projecció realitzada s'ha obtingut a través de l'evolució de les taxes de caps de llar de Palma i les projeccions fetes per l'estudi citat, on una de les hipòtesis principals és una notable davallada de l'índex NMO. Per al cas de Felanitx, aquesta baixada pot ser no tan agressiva mantenint-se el nivell d'ocupació mitjà per al 2025 una mica per sota el 2,40, suposant una reducció d'aproximadament 530, 1.700 i 100 vivendes en les dades de 2025 per a T, T+ i T-.

Cal dir que en aquest apartat s'ha donat una importància cabdal a l'estudi dels habitatges principals ocupats per la població resident. No obstant, un altre aspecte a tenir en compte és la influència turística, la qual fa augmentar tant el nombre d'habitants com la demanda d'habitatges. Aquesta situació és la de màxima rellevància en els nuclis costers, sobretot Cala Ferrera, en la qual es pot observar un índex de pressió turística altíssim, significant que en l'època estiuenca es dobla el nombre de població respecte a la resident.

En aquest cas, i degut a que l'activitat turística esdevé el motor de l'economia del municipi, calen estudis específics per a determinar les futures necessitats de places turístiques. Aquests haurien de servir per a desenvolupar Plans Especials els quals haurien de redactar-se d'acord amb criteris ambientals i de sostenibilitat, sent els objectius tant el desenvolupament de l'activitat turística com la preservació del medi natural i la protecció de la marina litoral (catalogada com a zona LIC dintre de la Xarxa Natura 2000).

Segons el planejament vigent la capacitat de població permet com a nombre màxim per al conjunt del municipi de Felanitx un total de 20.865 habitatges. *Cal dir que per a la realització d'aquests càlculs s'ha tingut en compte tant l'índex d'intensitat d'ús residencial (IUR) com el d'ús turístic, tenint en compte el total dels habitatges familiars i no només els principals. Es troben repartits de la següent manera entre els diferents nuclis de població:*

Nucli	Nº màx. habitatges	Nucli	Nº màx. habitatges
FELANTIX	12.943	S'HORTA	664
PORTOCOLOM	5.225	ES CARRITXÓ	53
CALA FERRERA	684	ES TURÓ	116
CAS CONCOS	1.180	TOTAL	20.865

Taula 9.2.3 Nombre màxim d'habitatges permès al planejament vigent de Felanitx. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Modificació de la capacitat de població de Felanitx (2005).

Mentre per les NNSS 2007 estableixen un màxim de 18.225 vivendes, 16.864 en sòl urbà i 1.391 en sòl urbanitzable.

Fruit de l'explicació dels primers paràgrafs caldria esperar esforços cap a l'ocupació dels habitatges buits a 2001 (1.206 habitatges familiars buits) i cap a una baixada en el nombre de segones residències, o si més no un tímid creixement. No obstant, cal tenir present que no tots els secundaris restaran com a habitatges principals potencials ja que depèn en gran part de la voluntat dels propietaris, els quals poden tenir el seu propi habitatge principal (al mateix municipi o no) i no

voler canviar-ne el seu ús. A més, s'hauria de preveure una pujada en el nombre de vivendes dedicades a l'atenció de persones majors com residències, hospicis, etc.

Com a còmput global es pot preveure un augment força important en les necessitats d'habitatge, però no superior al màxim establert pel planejament vigent i la proposada en les NNSS 2007 pendents d'aprovació inicial. Motiu pel qual estaria permès el continuar amb aquestes capacitats de població ja que en tot cas el planejament és capaç de suportar-ho. No obstant, en el pròxim apartat es parlarà de la possible afectació a les diferents tipologies de sòl fent especial èmfasi als valors de sostenibilitat i protecció del territori, per acabar discutint sobre la idoneïtat o no d'abaixar aquesta capacitat poblacional.

9.3 Afectació als usos del sòl:

En ambdós apartats anteriors, l'escenari de creixement baix es presenta com el més factible a l'horitzó 2025, fruit del relatiment dels ritmes de creixement de la població de Felanitx. No obstant, s'ha considerat oportú la introducció dels altres dos escenaris dintre d'aquest apartat per tal de veure els possibles canvis derivats d'una major o menor necessitat d'habitatge, servint de justificació per a dur a terme una adient reforma cenyida als paràmetres observats.

Primerament, cal considerar que, per a mantenir una certa elasticitat en el mercat i evitar en el possible la retenció especulativa del sòl, és convenient que l'oferta de sòl urbanitzat tingui uns valors mínims.

A més, cal tenir present les Directrius d'Ordenació Territorial (DOT) les quals defineixen, als articles 32 i 34, les condicions de les determinacions i els criteris que han de regular els creixements de les àrees de desenvolupament urbà:

“Article 32

1. Els nous sòls urbanitzables o aptes per a la urbanització destinats a ús residencial, turístic o mixt s'hauran de desenvolupar de forma integrada o contiguous als nuclis existents que no siguin d'ús industrial o de serveis.

2. Per tal que els nous sòls urbanitzables o aptes per a la urbanització estiguin integrats o siguin contigus als nuclis existents, als efectes del punt anterior, hauran de complir les tres condicions següents:

- a) Hi haurà d'haver contacte entre l'àrea de transició del sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització i el nou polígon o sector.*
- b) Hi haurà d'haver interconnexió dels sistemes viaris.*
- c) No tots els espais intermedis poden estar classificats com a sòl rústic.”*

És a dir, el creixement “model” segons les DOT seria el d'un nucli que, independentment de la quantitat i situació dels sòls vacants disponibles, exhaurís en primer lloc els sòls ubicats segons el

tipus A (zones interiors dels sòls urbanitzats); en segon lloc, exhaurís els sòls dels perímetres urbans i només en tercer lloc, pogués començar a créixer en els nous sòls exteriors, això sí, sempre que aquests estiguessin en contacte amb sòl urbanitzat.

Aquest mateix model ve recollit també a l'exposició de motius del Reial decret legislatiu 2/2008, de 20 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de sòl:

“(…)la història de l'urbanisme espanyol contemporani és desenvolupista, centrada sobretot en la creació de nova ciutat. Sens dubte, el creixement urbà continua sent necessari, però avui també sembla clar que l'urbanisme ha de respondre als requeriments d'un desenvolupament sostenible, ha de minimitzar l'impacte d'aquell creixement i apostar per la regeneració de la ciutat existent. La Unió Europea insisteix clarament en això, per exemple en l'Estratègia territorial europea o en la més recent Comunicació de la Comissió sobre una estratègia temàtica per al medi ambient urbà, per a la qual cosa proposa un model de ciutat compacta i adverteix dels greus inconvenients de la urbanització dispersa o desordenada: impacte ambiental, segregació social i ineficiència econòmica pels elevats costos energètics, de construcció i manteniment d'infraestructures i de prestació dels serveis públics”.

Resultats:

D'aquesta manera i per tal de regir-nos per la legislació vigent, com ja s'ha dit en el punt 5.2, en un primer moment es planteja l'ocupació dels habitatges familiars buits a 2001. Seguidament es planteja la construcció i ocupació dels nous habitatges potencials segons les normes del planejament vigent i l'estudi de l'ocupació del sòl a data 2001.

A la necessitat de nous habitatges obtingut de l'apartat anterior, s'han tingut en compte els habitatges potencials descrits en el paràgraf anterior. Per últim, s'ha calculat l'excedent entre ambdues variables. La taula 5.3.1 recull els resultats obtinguts:

Escenaris	Necessitat d'habitatges per al 2025 respecte de 2001	Habitatges potencials			Excedent
		Habitatges buits susceptibles d'ocupació (2001)	Habitatges potencials en sòl vacant (2001)	Total habitatges potencials	
T₀₀₋₁₀	5.026	1.206	14.362	15.568	10.542
T_{+,00-10}	8.343	1.206	14.362	15.568	7.225
T_{-,00-10}	3.427	1.206	14.362	15.568	12.141
T₀₄₋₁₀	5.641	1.206	14.362	15.568	9.927
T_{+,04-10}	11.329	1.206	14.362	15.568	4.239
T_{-,04-10}	3.662	1.206	14.362	15.568	11.906

Taula 9.3.1 Necessitat d'habitatges i possibles vies de satisfacció a l'horitzó 2025. Font: Elaboració pròpia.

En tots els escenaris es donen uns excedents prou positius en quant al nombre d'habitatges. El significat del qual posa en evidència l'existència de sòl actualment classificat com a sòl urbà o urbanitzable no consolidat per al 2025, i per tant, és d'esperar que es doni un cert grau de

“porositat” urbana. Cal dir, que per al compliment de la legislació abans esmentada i projectar-se el model de ciutat compacta, caldria rebaixar la delimitació de sòl urbanitzable per tal d’evitar-ne aquests buits.

Conclusions:

Tal i com s’ha anat dient al llarg de la projecció, l’escenari de creixement baix és el més probable d’assolir si es té en compte el panorama demogràfic i econòmic de Felanitx esperable per als pròxims anys, el qual es caracteritzarà per una part per una disminució del nombre d’immigrants, un augment en el d’emigrants i una davallada de les possibilitats d’oferta de llocs de treball, i per altra part per les noves tipologies familiars, caracteritzades per una disminució en l’ocupació de les llars.

D’aquesta manera, a partir de la taula 5.3.1 es pot apreciar un superàvit de sòl urbà i urbanitzable en el planejament vigent, el qual potenciarà el risc de porositat descrit anteriorment. No obstant, alhora de projectar la necessitat d’habitatges sobre els sectors de sòl urbà i urbanitzable, un factor clau són les densitats. Si un dels objectius del projecte és assolir el model de ciutat compacta, aleshores les densitats poblacionals hauran de ser a la força elevades. Tanmateix, no es pot oblidar l’entorn i les característiques pròpies del municipi, ja que per exemple un gratacels sobresortiria immensament de l’anomenat *skyline*, suposant un elevat impacte visual (a més d’altres impactes intrínsecs com un augment de l’acumulació de contaminants, residus, etc). Conseqüentment, la coherència esdevé un element primordial alhora d’establir les ciutats densitats.

En la realització d’aquest darrer apartat només s’ha tingut en compte el sòl vancant urbà i urbanitzable, però no el rústic. Malgrat tot, cal tenir en compte l’augment en l’ús residencial observat en aquest tipus de sòl, sent molt rellevant en els casos dels nous nuclis poblacionals com Son Mesquida, Son Prohenç o Son Negre. Per tant, calen estudis de les repercussions tant ambientals com de necessitats potencials d’aquestes noves zones, per tal d’estudiar la conveniència o no de convertir-los en nuclis urbans per a una millor gestió, control i regulació.

Per últim cal dir que en el planejament urbanístic, calen revisions cada 12 anys des de la data d’aprovació definitiva o bé si no es compleixen les previsions de creixement (tant a l’alça com a la baixa), així com altres motius susceptibles de revisió. En aquest aspecte es vol posar èmfasis en la necessitat d’aquesta revisió ja que es tracta d’un PGOU que data de 1969, on entre d’altres mancances cal fer referència a l’elevat creixement que suposava, on ni la més optimista de les projeccions és capaç d’acomplir-ho. Són per aquests motius pels quals s’ha d’anar adaptant en cada moment a les característiques i perspectives del municipi per garantir uns mínims de bona gestió i control en quant a planejament tenint per objecte una millora de la sostenibilitat.

10. PROPOSTES DE MILLORA

Després d'haver analitzat la realitat municipal urbana, ambiental, econòmica i social de Felanitx a continuació es recullen a la taula següent una sèrie d'objectius, metes i propostes. Els quatre primers objectius haurien de tenir-se en compte en la redacció del nou pla d'ordenació urbana (o normes subsidiàries), mentre els 5 i 6 estan adreçats al desenvolupament de plans estratègics, polítiques i iniciatives que haurien de sortir des de l'Ajuntament per tal que el model urbanístic proposat tingui sentit.

OBJECTIU 1 DEFINIR UN MODEL URBANÍSTIC MÉS SOSTENIBLE			
	META 1	Limitació del creixement urbanístic	
		Proposta 1	Conversió d'una part de sòl urbanitzable a no urbanitzable.
		Proposta 2	Evitar la urbanització encoberta del sòl rústic producte de l'edificació il·legal.
	META 2	Modificacions en el sòl rústic	
		Proposta 1	Ampliació del Sòl Rústic Protegit.
		Proposta 2	Reconversió d'àrees agrícoles degradades en zones forestals. Prèviament cal un estudi per tal d'identificar aquestes zones.
	META 3	Dissenyar amb criteris bioclimàtics	
		Proposta 1	Redacció i aprovació d'un Codi Tècnic de l'Edificació o d'Ordenances Bioclimàtiques per part de l'Ajuntament.
		Proposta 2	Dissenyar Bioclimàticament l'espai urbà.
OBJECTIU 2 MILLORA AMBIENTAL			
	META 1	Recuperació i conservació de la vegetació de ribera.	
		Proposta 1	Valoració de l'estat ecològic dels torrents i afluents del municipi. Utilitzant per exemple, l'índex de Qualitat del Bosc de Ribera (QBR).
		Proposta 2	Incloure aquests espais dintre d'una categoria de Sòl Rústic Protegit. Es podria incloure una clàusula a les APT per a que integri aquests espais i en fomenti la seva conservació.
	META 2	Preservació i millora de la qualitat de les aigües	

		Proposta 1	Implantar criteris per l'estalvi d'aigua
		Proposta 2	Protegir els sistemes aquàtics.
		Proposta 3	Ús racional de plaguicides i fertilitzants
		Proposta 4	Prohibició d'abocadors incontrolats als marges dels torrents.
	META 3	Contribuir a la millora de l'eficiència energètica dels sistemes urbans	
		Proposta 1	Contribució a l'estalvi energètic.
		Proposta 2	Potenciar l'ús d'energies renovables.
OBJECTIU 3	MILLORA SOCIAL		
	META 1	Dotació d'equipaments per a persones de la tercera edat	
		Proposta 1	Residències i/o centre de dia.
		Proposta 2	Parcs per a la tercera edat.
	META 2	Afavorir la vivenda de lloguer i/o vivenda social	
		Proposta 1	Inventariar les necessitats i les disponibilitats de vivenda per a planificar i regular adequadament l'ús de les vivendes desocupades o infrautilitzades.
OBJECTIU 4	DISMINUCIÓ DELS PROCESSOS DEGENERATIUS DEL MEDI NATURAL		
	META 1	Disminució dels riscos	
		Proposta 1	Revisió de la cartografia de les ZPR i dels usos permesos en ells.
		Proposta 2	Elaboració del Pla d'Emergències per part de l'Ajuntament.
		Proposta 3	Estudi de la creació de talla focs naturals a àrees estratègiques.
OBJECTIU 5	POTENCIACIÓ I DIVERSIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA		
	META 1	Dinamització de l'anomenat ecoturisme	
		Proposta 1	Creació d'una xarxa de cases rurals i agroturismes.
		Proposta 2	Potenciació de les activitats d'oci al medi físic.
	META 2	Mantenir i incrementar les activitats comercials	
		Proposta 1	Difondre entre la població les possibilitats de compra al municipi.
Proposta 2		Foment de l'associacionisme en el sector comercial i empresarial.	

	META 3	Potenciació de l'activitat agrícola i ramadera	
		Proposta 1	Diversificació de cultius i sistemes agrícoles.
		Proposta 2	Millorar l'activitat ramadera
OBJECTIU 6	AUGMENTAR LA VINCULACIÓ DE LA POBLACIÓ AMB EL MEDI NATURAL		
	META 1	Sensibilització de la població amb el medi que els envolta	
		Proposta 1	Realització d'excursions escolars a explotacions agrícolaramaders per a mostrar el dia a dia en el sector primari.
		Proposta 2	Organització de jornades d'estudis locals.
		Proposta 3	Repartir tríptics i/o establir panells informatius orientats a que els habitants facin un ús respectuós del medi. Explicar els perills que suposa fer-ne un mal ús, com deixar residus, fer focs, etc.
	META 2	Revisió i difusió del catàleg de patrimoni natural i punts d'interès	
		Proposta 1	Introducció de nous punts d'interès.
		Proposta 2	Creació d'un apartat a la pàgina web de l'Ajuntament del Catàleg de Patrimoni Natural i Punts d'Interès.
		Proposta 3	Establir panells informatius als punts d'interès per a informar sobre el medi (tipus d'espècies, curiositats històriques i culturals, etc.)

Taula 10.1 Taula resum dels objectius, metes i propostes de millora. Font: Elaboració pròpia.

10.1 Objectiu 1. Definir un model urbanístic més sostenible

META 1: Limitació del creixement urbanístic.

Com s'ha pogut comprovar al llarg d'aquest document el planejament vigent del municipi de Felanitx es troba clarament basat en una perspectiva de creixement il·limitat, tant pel que fa a l'ús residencial com d'infraestructures. Mostra d'això és l'elevada capacitat de població (61.856 habitants) i el percentatge de sòl actualment classificat com a urbà (1,5%) i urbanitzable (4,9%). En aquest sentit cal destacar el gran avanç que suposen les normes subsidiàries –actualment no aprovades definitivament- ja que abaixen fins a 56.215 habitants la capacitat de població, mentre els percentatges per a sòl urbà i urbanitzable es modifiquen cap als 2,41% i 0,51%.

No obstant, fruit de l'anàlisi prospectiva de l'apartat anterior es veu necessària una reducció d'aquests aspectes al considerar que tot i la seva disminució en les NNSS resten encara molt per sobre de les necessitats reals del municipi.

Així doncs, per tal de preservar el territori *versus* el detriment irreversible d'aquest es proposa en primer lloc la reclassificació d'una part de sòl urbanitzable a rústic responnent així a criteris de sostenibilitat i de preservació dels recursos naturals arrelats a les DOT. En relació a la possibilitat de canviar aquesta classificació, tal i com s'assenyala al PTM, es veu permesa aquesta acció ja que es tracta de portar a terme la reconversió de sòls urbanitzables a rústic, la qual cosa s'ha deixat en mans de les administracions locals.

Cal remarcar que la base sobre la que es parteix per tal de remodelar la classificació és sobre la proposta de les Normes Subsidiàries, les quals ja han modificat fortament el planejament vigent. No obstant, s'ha cregut oportú la remodelació d'aquestes en segons quines àrees. D'aquesta manera, els sòls objecte de modificació són:

1. Per al nucli de Felanitx haurien de mantenir-se com a sòl rústic les zones A i B de les Normes Subsidiàries presentades al plànol següent.

Figura 10.1 Modificació del sòl urbà i urbanitzable sobre el planejament vigent per al nucli de Felanitx. Font: Normes Subsidiàries 2007

En ambdós casos es tracta de zones classificades com a sòl rústic per al planejament vigent. No obstant la proposta de NNSS els vol reclassificar en el primer cas (A) a sòl urbanitzable no residencial i en el segon (B) a sòl urbanitzable residencial.

En el primer cas cal dir que l'àrea adjacent superior conforma el "Polígon Industrial de Felanitx" amb el que a les NNSS s'ha vist apropiat l'ampliació d'aquesta zona (A) amb els mateixos

fins donada la seva posició adequada en relació a les comunicacions i la topografia existent. Malgrat tot, es veu adient la supressió d'aquesta zona ja que en l'actualitat aquest polígon no s'utilitza al 100% de la seva capacitat, i per tant es veu innecessària la seva ampliació.

En el segon cas, també es justifica l'anul·lació de la classificació del sòl com a urbanitzable residencial a favor del manteniment de sòl rústic ja que com s'ha analitzat el municipi de Felanitx sofreix una estabilització de la població resident i es troba lluny de la pressió turística esdevenint del tot innecessària aquesta ampliació prevista per les ja citades normes subsidiàries. Nogensmenys, es mantenen les zones de color salmó com a sòl urbanitzable residencial per tal de possibilitar l'execució de la ronda interior del nord de Felanitx, considerat objectiu prioritari.

2. En el nucli de Cala Ferrera hauria de minvar-se la superfície de sòl que es pretén classificar com a SAU no residencial, sobretot pel que fa a l'àrea violeta més gran del plànol contigu, ja que es considera un increment totalment sobredimensionat.

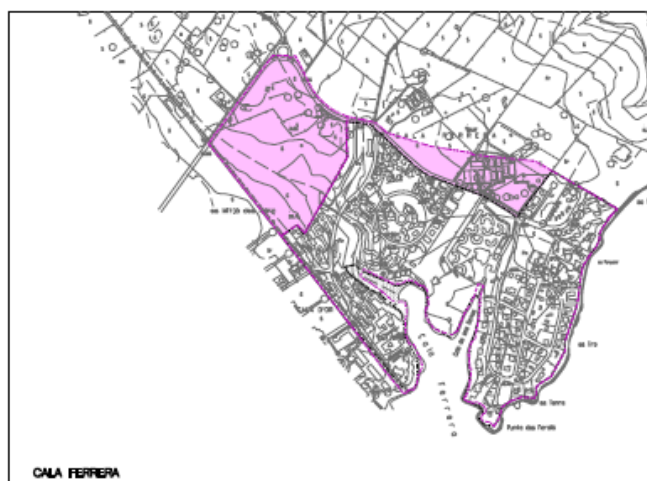

Figura 10.2 Modificació del sòl urbà i urbanitzable sobre el planejament vigent per al nucli de Cala Ferrera. Font: Normes Subsidiàries 2007

En segon lloc es proposa evitar la urbanització encoberta del sòl rústic producte de l'edificació il·legal. Primerament, endurant la normativa edificatòria d'acord amb els criteris del PTM. Un exemple seria incrementar la parcel·la mínima per a construcció d'habitatge unifamiliar en ARIP (Àrea rural d'interès Paisatgístic) a 50.000 m² (en la normativa vigent aquesta parcel·la és de 30.000 m²). Aquest mateix fet podria donar-se en el sòl rústic comú.

A més, podria estudiar-se la possibilitat de la creació d'una "unitat especial de policia, i una unitat urbanística" per vigilar i detenir les irregularitats urbanístiques i altres agressions ambientals en el terme rural de Felanitx, tal i com s'ha dut a terme a Córdoba.

META 2: Modificacions en el sòl rústic

Tot i el gran pas sofert en sòl rústic gràcies a la modificació duta a terme sobre aquest, existeixen certs punts que caldria tenir en compte en l'aprovació d'un nou planejament. Així doncs,

partint altre cop de les normes subsidiàries -les quals suposen grans millories-, es considera necessari en primer lloc la desclassificació explicada en la Meta 1 referent al nucli de Felanitx i Cala Ferrera. Així com la inclusió dintre de Sòl Rústic Protegit de les basses de Son Navata, el Pla de sa Sínia, les cales verges del litoral i els voltants de Cala Sa Nau per l'elevat valor des del punt de vista ecològic.

La segona proposta fa referència al Sòl Rústic Comú. Després de l'abandonament de l'activitat primària al municipi de Felanitx, és d'esperar la proliferació de terrenys abandonats per l'agricultura i ramaderia, augmentant el risc d'erosió i en última instància de desertificació. Així doncs, es suggereix la realització d'un estudi previ adreçat a la identificació i avaluació dels terrenys agrícoles degradats, per estudiar la possibilitat de reconvertir-los en zones forestals, seguint els criteris de sostenibilitat descrits en el *Llibro Blanco de la Sostenibilidad en el Planeamiento Urbanístico Español*.

META 3: Dissenyar amb criteris bioclimàtics

Es tracta d'un criteri realment important per aconseguir ciutats més eficients i no només perquè el planeta no suporta el continu malbaratament que es produeix dels seus recursos sinó perquè, a més, està demostrat que l'ésser humà respon millor a elements construïts d'acord a l'ambient en què estan situats, que davant els altres que s'estableixen com un element estrany a aquest ambient. I, per descomptat, a més, per simples criteris d'higiene urbana (*Llibre blanc, 2010*).

Així doncs, es suggereix l'aprovació d'un Codi Tècnic de l'Edificació per part de l'Ajuntament que inclogui mesures arquitectòniques per a l'estalvi energètic a l'edificació dirigides a l'aprofitament passiu de l'energia solar, instal·lació d'elements de protecció solar (persianes), etc. A més, també hauria d'incloure mesures d'estalvi d'aigua com la instal·lació de comptadors individuals a cada habitatge (tant als ja existents com els de nova construcció), sistemes de recollida i emmagatzematge d'aigües pluvials per vàters i reg, etc.

Per altre part, aquest disseny bioclimàtic no hauria de ser exclusiu dels edificis, sinó també hauria d'aplicar-se als espais urbans. En el disseny de les voreres, places o zones verdes per exemple la consideració de l'entorn pareix fonamental per aconseguir ciutats més sostenibles.

En aquest sentit cal recordar la importància de no confondre, en cap cas, una ciutat sostenible amb un entorn urbà agradable (Huang, 2003). Particularment, en el cas de les zones verdes la seva consideració com a àrea enjardinada requereix cures periòdiques constants, utilització d'adobs, reg, sistemes de poda i control de plagues les quals haurien de reduir-se al mínim imprescindible substituint aquestes formes de zones verdes per unes altres que responguin a criteris forestals i d'automanteniment.

10.2 Objectiu 2. Millora ambiental

META 1: Recuperació i conservació de la vegetació de ribera.

Els torrents i afluents de Felanitx i la vegetació ripària associada es troben molt alterats i/o modificats donant lloc a una forta desnaturalització. Aquest fet té diverses causes, principalment la canalització i sobreexcavació de les lleres, que alteren la morfologia natural, i l'eliminació total de la vegetació de ribera per part de les activitats agrícoles.

D'una banda, l'extracció d'aigua directament del torrent o de pous adjacents fan davallar els cabals arribant, en alguna ocasió, a assecar-los. A més, els cursos d'aigua reben els excessos de productes fitosanitaris i purins que s'apliquen als camps de conreu. D'altra banda, les tècniques de neteja mecànica sobreexcaven la llera dels torrents, extreuen gran quantitat de material de la llera i ribes i eliminen totalment la vegetació associada.

La importància de la seva conservació rau en la visió dels torrents no només com a simples conductes d'aigua, sinó que tenen, juntament amb la seva vegetació associada, una funció ecològica fonamental. Així doncs, la vegetació de ribera retarda la formació d'avingudes, disminueix la velocitat de les aigües afavorint la recàrrega dels aquífers i contribueix a augmentar l'estabilitat de les lleres disminuint el risc d'erosió. A més, té una funció primordial com a corredor biològic i com a refugi de fauna tant terrestre com aquàtica.

De la mateixa manera, s'ha de recordar que la Directiva Marc de l'Aigua obliga als estats membres a assolir un bon estat ecològic de les aigües abans de l'any 2015, i el bon estat dels ecosistemes de ribera és imprescindible per a assolir aquests objectius.

Per aquests motius es veu necessària la recuperació i conservació d'aquests ecosistemes. Per aconseguir-ho, en primer lloc es proposa la realització d'una diagnosi acurada de l'estat ecològic dels torrents i afluents del municipi per tal de tenir informació bàsica per gestionar correctament aquests torrents i proposar mesures i plans de gestió per assolir el bon estat ecològic d'aquestes masses. Per fer-ho, pot seguir-se la metodologia utilitzada a *Cartografia de la vegetació de ribera i valoració del seu estat ecològic, a l'illa de Menorca*, la qual utilitza es fonamenta en l'aplicació de l'índex de Qualitat del Bosc de Ribera (QBR).

En segon lloc, es proposa la creació de perímetres de protecció al voltant del torrent on no es pugui eliminar la vegetació natural. Així doncs, es categoritza aquests espais com a Àrees de Protecció Territorial (APT) dintre del Sòl Rústic Protegit, tot afegint una tercera clàusula a la definició d'aquests espais, quedant redactat de la següent manera:

3. *La franja interior a cada costat dins el llit del torrent (les actuacions de desbrossament afectarien només un percentatge del llit a la part central d'aquest). I la franja exterior de, com a mínim, 5 metres d'amplària a cada riba del torrent.*

META 2: Preservació i millora de la qualitat de les aigües.

Derivats dels problemes descrits en la hidrologia subterrània de la major part dels aquífers de Felanitx (sobreexplotació, salinització, risc de contaminació i vulnerabilitat) es veu necessària una gestió adequada d'aquests. Així doncs, es proposa, entre d'altres, l'implantació de criteris per a l'estalvi d'aigua, la protecció dels sistemes aquàtics, l'ús racional de plaguicides i fertilitzants i la prohibició d'abocadors incontrolats als marges dels torrents.

A més, també és fonamental la realització complerta del programa 1.1 de Gestió de l'Aigua Potable i 1.2 de Gestió de l'Aigua Residual continguts en el Pla d'Acció de l'Agenda Local (2007).

META 3: Contribuir a la millora de l'eficiència energètica dels sistemes urbans.

A banda del disseny amb criteris bioclimàtics descrit anteriorment per tal d'aconseguir una major eficiència energètica també és important fomentar l'estalvi energètic i potenciar l'ús d'energies renovables, tant a nivell privat com públic.

En aquest sentit cal recordar que en el Pla d'Acció de l'Agenda Local de Felanitx dintre del programa 1.4 de Gestió de l'Energia es proposaven un seguit d'accions dirigides a la consecució d'aquesta meta. Nogensmenys, tot i tenir un termini entre el 2007 i 2008 no s'han portat a terme la major part d'aquestes. És per això que es considera indispensable tornar a posar en marxa aquest programa. Sobretot pel que fa als projectes 31, 33, 35, 37 i 39: revisió i redistribució de l'enllumenat públic; projecte d'eficiència energètica municipal; projecte d'ús d'energies renovables als edificis municipals; aplicació d'estalvi energètic en el sector públic i privat; i campanya de conscienciació sobre l'ús de les energies.

10.3 Objectiu 3. Millora social

META 1: Dotació d'equipaments per a persones de la tercera edat.

Actualment el municipi de Felanitx compta amb dues residències per a la tercera edat: La Fundació Residència Mare de Déu de Sant Salvador (55 places de residència) i la Residència per a persones majors de Felanitx (100 places de residència i 12 d'estades diürnes). Ambdues situades al nucli de Felanitx amb una ocupació a dia d'avui del 100%.

D'acord amb l'informe *Envel·liment actiu: un marc polític* presentat per l'OMS s'afirma que "si es vol fer de l'envel·liment una experiència positiva, una vida més llarga ha d'anar acompanyada d'oportunitats contínues de salut, participació i seguretat".

Així doncs, preveient l'augment de l'índex d'envel·liment seria recomanable la dotació i/o ampliació d'aquests equipaments, tant de residències com de centres de dia. Un possible lloc

d'emplaçament seria en la Unitat d'Execució Residencial 22 proposada a les normes subsidiàries, la qual està situada a la part vella de Portocolom.

A més, també es podria proveir a la població de la tercera edat de parc especialment adaptats a ells per tal de promoure l'exercici a l'aire lliure ja que actualment no se'n troba cap en tot el terme.

META 2: Afavorir la vivenda de lloguer i/o vivenda social

Tal i com ja s'ha apuntat en apartats anteriors, existeix al municipi de Felanitx un parc d'habitatges bastant important de segones residències i d'altres desocupades. Així doncs, hauria de ser objectiu prioritari la posta en el mercat d'una part important d'aquestes vivendes, disminuint així la pressió sobre sectors de construcció i urbanització.

En aquest sentit fora interessant la redacció d'un Pla Local d'Habitatge del municipi de Felanitx, el qual hauria d'incloure per una part l'anàlisi i diagnosi de la situació d'habitatge felanitxer, per altre els objectius, programes i estratègies d'actuació i finalment l'avaluació econòmicofinancera de les actuacions.

A més, des de la Comunitat Autònoma podria reprendre's la iniciativa fallida de l'aprovació d'una llei d'Habitatge, la qual tot seguint el model de la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge de Catalunya, plantegés la necessitat d'una sèrie d'instruments de planificació i programació d'habitatge.

10.4 Objectiu 4. Disminució dels processos degeneratius del medi natural

META 1: Disminució dels riscos

Entenent els riscos ambientals com aquells esdeveniments que potencialment poden afectar l'estat del medi, i per tant també de les persones que hi habiten, la seva prevenció i reducció resulta determinant, i hauria de ser objecte de la planificació territorial i urbanística.

Com ja s'ha esmentat a l'apartat de la diagnosi es troben cartografiats el risc d'inundació d'erosió i esllavissament i d'incendis tant al Pla Territorial de Mallorca, a la Modificació de Sòl Rústic i a la proposta de Normes Subsidiàries. No obstant, les tres cartografies no coincideixen al 100% les àrees de risc. Per exemple, en el cas de Portocolom el PTM delimita una àrea inundable molt menor que la de les NNSS.

A més, tot i que en principi dintre d'aquestes àrees han d'estar prohibits segon quins usos com el residencial en les zones de risc d'inundació es veu clarament com existeixen habitatges construïts dintre la llera del torrent que desemboca a Portocolom.

Per aquests motius, i per tal d'assegurar una reducció dels riscos es proposa la revisió de la cartografia corresponent, realitzant estudis d'avaluació de risc en les zones no coincidents, i finalment el control dels usos que s'hi donen, evitant-hi primordialment la construcció de cases.

Un altre aspecte que caldria tractar és l'elaboració d'un Pla d'Emergències per part de l'Ajuntament. Cal dir que aquest va ser proposat ja al seu moment en l'elaboració de l'Agenda 21, no obstant no s'ha arribat a redactar.

Finalment, es veu idoni l'estudi de la creació de talla focs naturals en àrees estratègiques donat el gran risc d'incendis del municipi, sobretot a la part de la serra.

10.5 Objectiu 5. Potenciació i diversificació de l'activitat econòmica

Tal com s'ha vist a l'apartat d'economia, Felanitx té una forta dependència econòmica vers el sector serveis. Això els situa en un punt de vulnerabilitat i debilitat davant de crisis econòmiques com la que s'està vivint, que canvia els comportaments de consum i afecta aquest sector directament, de manera que l'economia municipal (i les empreses explotadores d'aquest sector) se'n veu ressentida. En aquest sentit es proposa de manera general tres metes:

META 1: Dinamització de l'anomenat ecoturisme

Molts estudis demostren com el turisme de masses actual genera una sèrie d'impactes importants tant a nivell econòmic, sociocultural i ambiental que s'han d'intentar evitar. Una de les vies per fer-ho es a través de la promoció de l'ecoturisme. Segons la IUCN l'ecoturisme “es una forma ambientalment responsable de viatjar o visitar àrees naturals poc alterades amb l'objectiu de gaudir, apreciar i estudiar llurs atractius naturals i manifestacions culturals associades –presentes i pretèrites –, a través d'un procés que promou la conservació, té un impacte ambiental baix i propicia una implicació social i econòmica beneficiosa per a les poblacions locals”.

Així doncs, per una part hauria de dinamitzar-se i potenciar-se les activitats d'oci al medi físic. Mentre per l'altre es proposa la creació d'una xarxa de cases rurals i agroturismes.

En aquesta darrera línia es vol aprofitar del gran impuls que han tingut les cases rurals de Felanitx, al comptar amb 9 agroturismes i 3 hotels rurals. Es proposa la creació d'un “passaport del turista rural de Felanitx”⁸, que consisteix en agrupar aquests establiments (si fos possible amb diferents activitats i especialitats) i crear un circuit on a cada arribada es posi un segell –cada casa ha de tenir el seu propi– i així omplir el passaport. A partir d'aquí es proposen varies vies:

1. Per a obtenir el passaport, serà necessari l'import d'una quantitat determinada de diners (al voltant de 250€). Aquest donarà dret a 3-5 dies a l'allotjament que el turista esculli.

⁸ No es descarta tampoc la possibilitat d'estendre aquest passaport a nivell insular.

2. Un altre tipus de passaport seria l'acumulatiu, on per cada 3 segells acumulats s'obtindria una nit gratis o una oferta similar.
3. Una combinació d'ambdues.

Mentre l'oferta d'activitats d'oci podria girar al voltant d'un turisme més esportiu, realitzant activitats com l'escalada, BTT, excursions, etc. O per altre part, un turisme més cultural i gastronòmic, etc.

No obstant, no es pot oblidar que si s'aposta per un turisme basat amb el contacte amb la naturalesa, cultura i gastronomia, resulta imprescindible el manteniment d'aquests valors per a fer-ho sostenible. En general, la capacitat de càrrega del territori per a un ús d'aquest tipus és molt baixa, motiu pel qual l'ecoturisme no pot esdevenir com a base econòmica de Felanitx, sinó funcionar com una renda complementària.

META 2: Mantenir i incrementar les activitats comercials

Amb aquesta meta es pretén per una banda reforçar l'activitat comercial, recentment en declivi (sobretot pel que fa al comerç minorista), i per l'altre part apropar als ciutadans una sèrie de comerços per tal de contribuir a la reducció de la distància recorreguda abaixant d'aquesta manera la petjada ecològica dels felanitxers.

Així doncs es suggereix la difusió de les possibilitats de compra al municipi i el foment de l'associacionisme en el sector comercial i empresarial. Donat el seu abast es creu oportú delegar el seu compliment en l'Agenda Local 21, des de la qual ja s'han donat algunes passes dirigides a aconseguir aquest objectiu.

META 3: Potenciació de l'activitat agrícola i ramadera

D'acord amb el Pla Territorial de Mallorca, es vol "donar suport al sector agrari i rural per afavorir el manteniment de la població i les activitats agràries, com també per diversificar-ne les rendes".

A banda de definir les AIA per tal de potenciar els cultius tradicionals i compatibilitzar l'ús turístic mitjançant el turisme rural o la reconversió d'antigues possessions en hotels de cinc estrelles, també es vol impulsar el desenvolupament de productes de qualitat autòctons especialment del sector agroalimentari. És per aquest motiu que es proposa la diversificació dels cultius i sistemes agraris en pro d'una agricultura ecològica en l'àmbit de l'horticultura i en el conreu de l'ametller i la vinya, centrat en la venda del producte a nivell local (mercats i cooperatives de consum).

10.6 Objectiu 6. Augmentar la vinculació de la població amb el medi natural

Es creu important incidir en aquest punt per tal d'augmentar l'anomenada topofília, definida segons el geògraf Yi-Fu Tuan com "el conjunt de relacions emotives i afectives que uneixen a l'home amb un determinat lloc ", considerant que els que mantenen una relació positiva tindran una major sensibilització envers les polítiques de gestió i ordenament.

META 1: Sensibilització de la població amb el medi que els envolta.

Es suggereixen una sèrie de propostes per tal de promocionar, per mitjà d'activitats didàctiques, consciència i informació ambiental als habitants de Felanitx.

Així doncs, la primera proposta és la realització d'excursions escolars a les explotacions agrícoles i forestals per tal d'ensenyar el dia a dia en el sector primari, que es prengui consciència d'aquest i es valori positivament. La segona va adreçada a l'aprofundiment i foment dels coneixements del municipi, així doncs es pretén saber més sobre la mateixa terra, però també per tal d'afavorir la conscienciació efectiva vers elements del municipi i d'aquesta manera evitar-ne la seva deterioració i en última instància desaparició. Finalment, es pretén conscienciar a la població sobre les diferents problemàtiques ambientals existents al municipi i la importància que tenen cadascun dels felanitxers en la seva mitigació.

META 2: Revisió i difusió del Catàleg de Patrimoni Natural i Punts d'Interès.

Aprofitant l'existència d'un Catàleg de Patrimoni Històric de Felanitx on es recullen no només els elements que tenen un gran valor històric o arquitectònic en si mateixos, sinó també totes aquelles tipologies edificatòries o esculturals que formen part de la memòria de Felanitx, es proposa la creació d'un Catàleg de Patrimoni Natural i Punts d'Interès

El catàleg hauria de recollir a banda dels punts d'interès i les àrees protegides felanitxeres pel seu gran valor natural recollits en la legislatura balear, la introducció també de nous punts com podria ser Sa Mola o Es Closos den Gaià.

En segon terme, es suggereix la difusió d'aquests dos catàlegs per mitjà de la creació d'un apartat a la pàgina web de l'Ajuntament que faci referència als elements que s'hi troben inclosos juntament amb la seva localització i accessibilitat. A més, una altra tasca a portar a terme seria l'establiment de panells informatius a aquests punts d'interès per tal d'informar *in situ* d'aspectes de rellevància històrica i ambiental.

PART IV. CONCLUSIONS

11. CONCLUSIONS

En conclusió, el present treball posa en evidència el gran auge de creixement en el qual està basat el planejament municipal de Felanitx i el menester d'adequar el sostre de creixement a les dinàmiques demogràfiques i no merament a les econòmiques. És a dir, que el creixement urbà no sigui considerat únicament com a font d'ingressos, com un fi en si mateix, sinó que aquest aportí valor afegit al municipi i sobretot als seus habitants.

D'aquesta manera queda justificada la necessitat de l'aprovació d'un nou planejament urbanístic, el qual no només ha d'integrar aquesta voluntat de limitació i/o decreixement de l'activitat urbanitzadora sinó també d'altres disposicions com la consecució d'un model més compacte -en detriment del dispers i extensiu al qual s'ha tendit en els darrers anys-, on es revalorí l'entorn local (tant natural com urbà) i s'apropin serveis i equipaments als ciutadans per tal de minimitzar el transport, contribuint així a la sostenibilitat urbana.

Cal dir que en aquest aspecte les normes subsidiàries pendents d'aprovació final suposarien un avanç molt gran per al municipi a l'integrar en un únic document tota la normativa urbanística, adequant-se a la normativa supramunicipal i a la realitat municipal, resolent així molts problemes urbanístics actualment presents. No obstant, aquestes haurien de ser objecte de millora.

Primerament, cal una revisió de les capacitats de població calculades en les NNSS basades en un enfocament més realista per tal d'aconseguir que aquesta no estigui tant per damunt de la demanda finalment materialitzada.

A més, el planejament urbanístic ha de respondre a la voluntat d'aconseguir un model de ciutat on activitat i residència convisquin en un mateix espai, permetent reduir la factura energètica associada a desplaçaments inútils mitjançant la mescla d'usos i una política de mobilitat basada en el transport públic.

Finalment, cal una Avaluació d'Impacte Ambiental de les noves normes, la qual hauria d'incloure la identificació i avaluació d'impactes, així com un apartat de mesures correctores i un programa de vigilància ambiental, aquests dos darrers obviats en l'AIA de les Normes Subsidiàries proposades al 2002.

No obstant, resulta igualment rellevant, a banda d'incloure les millores descrites en el planejament urbanístic, que alhora de portar a terme el creixement urbà primer de tot s'exhaurissin els sòls vacants ubicats dintre les zones interiors dels sòls urbanitzats, en segon lloc els dels perímetres urbans i només en tercer lloc començar a créixer en nous sòls exteriors. En aquest aspecte també cal destacar la importància de destinar esforços a l'ocupació dels habitatges buits i la baixada en el nombre de segones residències.

D'altra banda, si es parla de limitació de creixement és obligat plantejar-se si els instruments del planejament urbanístic municipal són capaços d'acomplir realment aquest objectiu. En aquest aspecte cal recordar l'article de Onofre Rullan on s'afirma que *“els plans, en totes les seves escales, han ordenat el creixement quantitatiu, no l'han qüestionat, calmat ni contingut. En aquestes circumstàncies ha estat la política econòmica i financera la que ha dirigit la política urbana i territorial”*.

Així doncs, per finalitzar seria interessant que altres estudis incidissin en la pregunta que planteja Rullan a l'article *El horizonte de crecimiento posible según los planes urbanísticos y territoriales de las islas Baleares*: Influeix el planejament urbanístic municipal i l'ordenació territorial en l'horitzó de creixement? o per contra respon aquest a les polítiques territorials?

12. BIBLIOGRAFIA

Medi físic i biòtic:

- *Gran enciclopèdia de Mallorca*. Volum 5. Promomallorca Edicions, S.A (1989).
- *Prediagnòstic AL21 Felanitx*. Ajuntament de Felanitx (2005).
- *Avaluació d'impacte ambiental simplificada. Normes Subsidiàries de Felanitx. Document de síntesi*. Gabinet d'anàlisi ambiental i Territorial. GaaT S.L. (2004).
- *Diagnosi socioeconòmica i ambiental del municipi de Campos*. Ajuntament de Campos (2006)
- *Diagnosi ambiental del municipi de Santanyí*. Ajuntament de Santanyí (2006)
- Plans d'emergències. Govern de les Illes Balears.
 - INFOBAL: Pla especial d'emergències fornt el risc d'incendis forestals (2005).
 - INUNBAL: pla especial de risc d'inundacions (2005).
 - GEOBAL: pla especial d'emergències sísmiques (2005).
 - METEOBAL: pla especial per a fer front als risc de fenòmens meteorològics adversos (2007).
 - CAMBAL: pla especial de contingències per contaminació accidental d'aigües marines (2008).
- *Pla Hidrològic de les Illes Balears*. Govern de les Illes Balears (1999).
- LÓPEZ GARCÍA (2004). *El estado de las aguas subterráneas en el archipiélago balear: Isla de Mallorca*. Instituto Geológico y Minero de España. Gobierno de España.
- IDEIB: Infraestructura de dades espacials de les Illes Balears.
- IDE Mallorca: Infraestructures de dades espacials del Consell de Mallorca.
- IBESTAT: Institut d'Estadística de les Illes Balears.
- Xarxa Natura 2000 a les Illes Balears.
- Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.
- *Pla Territorial de Mallorca*. Consell de Mallorca. (2004)
- Pàgina web: <http://www.mallorcaverde.es/areasnaturales>
- Apellaniz L., Carreras, F. i Erra G(2008). *Estudi de l'evolució del sòl urbà a la Vall d'Àneu*. Projecte final de carrera Ciències Ambientals. UAB.

Medi socioeconòmic:

- INE: Institut Nacional d'Estadística: www.ine.es
- IBESTAT: Institut d'Estadística de les Illes Balears. www.ibestat.cat
- *Ficha municipal 2009. Felanitx*. Caja España (2009)
- *Anuari Estadístic Municipal de les Illes Balears. Principals indicadors sociolaborables. Any 2009*. Observatori del Treball de les Illes Balears. Govern de les Illes Balears.
- *Anuari econòmic La Caixa, 2009*. La Caixa.
- *Conjuntura econòmica de les Illes Balears, març 2011*. Govern de les Illes Balears (2011).
- *Prediagnòstic AL21 Felanitx*. Ajuntament de Felanitx (2005).
- *Diagnosi socioeconòmica i ambiental del municipi de Campos*. Ajuntament de Campos (2006)
- *Diagnosi ambiental del municipi de Santanyí*. Ajuntament de Santanyí (2006)

Context territorial:

- *Prediagnòstic AL21 Felanitx*. Ajuntament de Felanitx (2005).
- *Diagnosi socioeconòmica i ambiental del municipi de Campos*. Ajuntament de Campos.
- *Diagnosi ambiental del municipi de Santanyí*. Ajuntament de Santanyí (2006)
- *Prediagnòstic de l'Agenda Local 21 de Manacor*. Ajuntament de Manacor (2010).
- Llei 14/2000, de 21 de desembre d'Ordenació Territorial

- Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries(DOT)
- *Pla Territorial de Mallorca*. Consell de Mallorca (2004).
- *Modificació puntuals 1 del Pla Territorial de Mallorca*. Consell de Mallorca (2010)
- *Modificació puntuals 2 del Pla Territorial de Mallorca*. Consell de Mallorca (2011)
- *Visor del Pla Territorial de Mallorca*. Consell de Mallorca.
- *Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears*. Govern de les Illes Balears (2005)
- *Pla Director Sectorial de Transport*. Govern de les Illes Balears (2006).
- *Pla Director Sectorial de Telecomunicacions*. Govern de les IB (2006).
- *Pla Director Sectorial de Pedreres*. Consell de Mallorca (1999)
- *Pla D'Ordenació de l'Oferta Turística(POOT)*. Consell de Mallorca(1995)
- *Pla Director Sectorial de Carreteres*. Consell de Mallorca (2009)
- *Pla Director Sectorial d'Equipaments Comercials*. Consell de Mallorca (1996).
- *Pla Director Sectorial de Residus Sòlids No Perillosos*. Consell de Mallorca. (2006)
- *Pla Director Sectorial per a la Gestió dels Residus de Construcció, Demolició, Voluminosos i Pneumàtics fora d'Ús*. Consell de Mallorca.(2002).
- Pàgina web: www.gobmallorca.com
- *Els conflictes ambientals i territorials a Mallorca*. GOB (juny 2009)
- *Els camps de golf a Mallorca*. GOB (juny 2008)
- *Dossier informatiu sobre la Revisió del Pla de Carreteres*. GOB (març 2009)
- Notícia publicada a www.efeverde.com a 10 de març de 2011: <http://www.efeverde.com/esl/contenidos/noticias/10-marzo-2011-13-23-00-gob-acusa-al-consell-de-querer-utilizar-material-de-canteras-ilegales>
- Directiva 92/43/CEE del consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres
- Directiva 79/409/CEE del Consell, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres
- Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat,
- Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les Àrees d'Especial Protecció de les Illes Balears (LEN)
- Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)
- *Pla General d'Ordenació Urbana de Felanitx* (1969)
- *Projecte de Delimitació de Sol Urbà* (1995)
- *Norma Complementària del PGO de Felanitx sobre Regulació de Capacitat de població* (1996)
- *Modificació de la Norma Complementària del PGO de Felanitx sobre Regulació de Capacitat de Població* (2005)
- *Modificació puntual del Pla General en l'àmbit de Sòl Rústic* (2002)
- *Memòria NNSS de planejament. Felanitx (aprovació provisional, juliol2007)*. Ajuntament de Felanitx (2007).
- *Avaluació d'impacte ambiental simplificada. Normes Subsidiàries de Felanitx. Document de síntesi*. Gabinet d'anàlisi ambiental i Territorial. GaaT S.L. (2004).

Escenaris de futur:

- MULÀ MONTSENY, JOAN (2002). *Anàlisi i redisseny de la xarxa de distribució d'aigua potable a alta pressió de Santa Cristina d'Aro*. Projecte Fi de Carrera. Escola Politècnica Superior.
- FULLANA COLL, ANTONI (2004). *Estudi sobre la població de Menorca. Anàlisi demogràfic de finals del segle XX*. Documents de Treball. Observatori socioambiental de Menorca.
- *Proyección de la Población de España a Corto Plazo 2010-2020*. Notas de prensa INE (2010).

- *Pla local d'habitatge del municipi del Figaró-Montmany. Annex 1. Projeccions demogràfiques.* Centre d'Estudis Demogràfics (2008).
- MARMOLEJO, C. (2009). *Estudio sobre las necesidades de vivienda en Huesca a través de un análisis regional.* Centro de Política de Suelo y Valoraciones. UPC.
- CERDA TRONCOSO, J. (2010). *Prospección preliminar de la demanda de vivienda en Palma de Mallorca, y la cuota de mercado de VPO.* Report de recerca N°5. UPC.
- *Adaptació de les Normes Subsidiàries al Pla Territorial de Mallorca. Memòria informativa.* GAAT, S.L. Ajuntament de Consell. (2008)
- *Metodologia i conclusions generals de l'estudi de localització i càlcul de la capacitat del sòl vacant de les Illes Balears sobre ortofotografia de l'any 2008 i normativa vigent a 31/05/2010.* SITIBSA. Govern de les Illes Balears (2010).

Propostes de millora:

- MOLINA GALLART, DAVID (2007). *Estudi ambiental de la proposta del POUM de Viver i Serrateix.* Projecte Final de Carrera de Ciències Ambientals. UAB.
- APELLANIZ, L, CARRERAS, F. i ERRA, G. (2008). *Estudi de l'evolució del sòl urbà a la Vall d'Àneu.* Projecte Final de Carrera de Ciències Ambientals. UAB
- DOMINGO UTSET, GUILLEM (2008). *L'ordenació dels espais de sòl no urbanitzable periurbà al Vallès Occidental. Marc normatiu, planificació i experiències pràctiques.* Projecte Final de Carrera de Ciències Ambientals. UAB
- ROVIRA ROJAS, ELOI (2010). *Diagnosi socioambiental del litoral de Torredembarra, Creixell i Roda de Berà.* Projecte Final de Carrera de Ciències Ambientals. UAB
- *Libro Blanco de la Sostenibilidad en el Planeamiento Urbanístico Español.* Ministerio de vivienda. Gobierno de España (2010).
- *Cartografia de la vegetació de ribera i valoració del seu estat ecològic, a l'illa de Menorca.* Govern de les Illes Balears (2009).
- *Torrents de Menorca: duen aigua però, hi ha vida?* Observatori socioambiental de Menorca (2010).
- PETERS, CHRISTOPH (2005). *Estudi tecnològic d'arquitectura bioclimàtica i les seves millors tecnologies disponibles en consum d'energia.* Institut Català d'Energia. Generalitat de Catalunya.
- HUANG, S. & HSU, W. (2003) *Materials flow analysis and emergy evaluation of Taipei's urban construction.* Landscape and Urban Planning Vol. 63, pp 61-74
- MUÑIZ, I. & GALINDO, A. (2001) *Ecological sustainability and urban form.* Departament Economia Aplicada, UAB, Bellaterra, Barcelona.
- Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge. Generalitat de Catalunya.
- OMS (2002) *Envejecimiento activo: un marco político.* Rev Esp Geriatr Gerontol 2002;37(S2):74-105

Conclusions:

- MUXÍ, ZAIDA (2010). *Ciutats per a viure-hi.* Barcelona societat. Revista de coneixement i anàlisi social, n°19, pp 126-130.
- BLÀZQUEZ, MACIÀ (2006) *Calmar, contenir i decreixer. Polítiques provades (1983-2003) i possibles de planificació urbanística.* Territoris, n°6, pp. 161-174.
- BURRIEL DE ORUETA, E. (2009) *Los límites del planeamiento urbanístico municipal.* Documents d'Anàlisi Geogràfica, n°54, pp 33- 54
- RULLAN, ONOFRE (2007). *El horizonte de crecimiento posible según los planes urbanísticos y territoriales de las Islas Baleares (España).* Revista de Geografía Norte Grande, n° 38, pp. 63-77

13. PRESSUPOST

Els paràmetres que determinen el cost estimat per a l'elaboració d'aquest projecte es desglossen a continuació:

	Concepte	Quantitat	Import (€/unitat)	TOTAL (€)
Recursos humans	1 Tècnic	840 hores	12€/hora	10.080,00
	Dietes	8 menús	8€/menú	64,00
Recursos materials	Fotocòpies A4	130	0,04€/fotocòpia	5,20
	Fotocòpies Plànols	4	1,20€/fotocòpia	4,80
	Impressió Projecte	4	90 €/projecte	360,00
	Enquadernació	4	3,20€/enquadernació	12,80
	CD	4	1,45 €/Cd	5,80
Desplaçaments	28,6 km x 10	0,06 l/km	1,25 €/l	21,45
SUBTOTAL				10.554,05

COSTOS FIXES (10%)	1.055,405
IVA (16%)	1.688,648

TOTAL	13.298,10
-------	-----------

Aquest pressupost no pren en consideració l'equip informàtic necessari, i la resta de maquinària, així com les instal·lacions precises per a portar a terme la redacció del mateix, al pressuposar-se que aquestes queden incloses en el preu unitari fixat per les hores de treball del tècnic.

14. PROGRAMACIÓ

Calendari:

Tasques	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										

Tasques:

1. Definició del projecte. Elaboració dels objectius i metodologia.
2. Reunió amb el tutor per comentar la tasca 1 i realitzar les modificacions pertinents.
3. Elaboració de l'índex.
4. Reunió amb el tutor per comentar la tasca 3 i realitzar les modificacions pertinents.
5. Recopilació d'informació per la diagnosi: llibres, pàgines web, entrevistes i altres recursos.
6. Treball de camp. Reconeixement de la zona d'estudi. Entrevista amb la persona responsable de medi ambient, la d'urbanisme i altres organismes relacionats. Consulta de documents de planificació i ordenació territorial a l'ajuntament.
7. Redacció Diagnosi: estat del medi i context territorial i de mobilitat.
8. Reunió amb el tutor per comentar les tasques 5, 6 i 7 i realitzar les modificacions pertinents.
9. Anàlisi de la diagnosi, establint els punts forts i febles i redacció de l'anàlisi del model actual.
10. Recopilació d'informació per al pronòstic i proposta final de planejament.
11. Treball de camp. Entrevistes amb persones que treballen en planificació urbanística. Reunió amb els grups de discussió.
12. Reunió amb el tutor per comentar les tasques 9, 10 i 11 i fer les modificacions pertinents.
13. Redacció pronòstic, proposta final de planejament i conclusions.
14. Revisió del projecte escrit: repassar i corregir tots els apartats.
15. Preparar el document de síntesi.
16. Reunió amb el tutor per comentar la tasca 13 i tot el projecte en general i fer les modificacions pertinents.
17. Format del document i impressions.
18. Entrega definitiva del Projecte.
19. Preparar la defensa oral.
20. Defensa del Projecte (dintre el juliol, segons determini la Unitat de Projectes).

PART V. ANNEXES

15.2 Matriu usos i actuacions sòl rústic

USOS I ACTUACIONS

Article 1: MATRIU D'ORDENACIÓ DEL SÒL RÚSTIC

SÒL RÚSTIC PROTEGIT

	SECTOR PRIMARI				SECTOR SECUNDARI		EQUIPAMENTS		ALTRES		
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
AANP	1	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2
ANEI i AAVN	1	2	2	3	2	3	2	3	2	3	1
ARIP i APP	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1
APR	1	2	2	2	3	3	3	3	2	3	2
APT	1	2	2	2	2	3	2	3	2	3	1

SÒL RÚSTIC COMÚ

	SECTOR PRIMARI				SECTOR SECUNDARI		EQUIPAMENTS		ALTRES		
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
AT	1	1	2	3	2	3	2	2	2	2	1
AIA Seca	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
AIA Regadiu	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1
SRG Seca	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
SRG Bosc	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1

Categories de Sòl Rústic Protegit:

AANP	Àrea Natural d'Espècial Interès d'alt nivell de protecció
ANEI	Àrea Natural d'Espècial Interès
AAVN	Àrea d'Alt Valor Natural
ARIP	Àrea Rural d'Interès Paisagístic
APP	Àrea de Preservació del Paisatge
APR	Àrea de Prevenció de Riscos
APT	Àrea de Protecció Territorial

Categories de Sòl Rústic Comú

AT	Àrea de Transició
AIA	Àrea d'Interès Agrari
SRG	Sòl Rústic de Règim General

Regulació dels usos:

1. Admès sense perjudici del compliment de la normativa específica
2. Condicionat segons la Llei del Sòl Rústic, la Declaració d'Interès General o el Pla Territorial Parcial
3. Prohibit

Article 2: DEFINICIÓ DE LES ACTIVITATS REGULADES A LA MATRIU D'ORDENACIÓ DEL SÒL RÚSTIC

ACTIVITATS DEL SECTOR PRIMARI

A. Activitats de caràcter extensiu

Són les pròpies de les explotacions agràries, ramaderes i forestals, i d'altres com l'apicultura i similars, caracteritzades pel seu caràcter extensiu, siguin de secà o de regadiu. Estaran destinades a preparar la terra per a l'obtenció dels conreus agrícoles, de les pastures i farratges o dels forestals i l'activitat cinegètica a vedats no intensius. Inclouen les construccions necessàries per desenvolupar les diferents tasques lligades a l'explotació. Aquestes hauran d'incorporar els criteris d'integració ambiental i paisatgístic d'aquestes normes.

B. Activitats de caràcter intensiu

Aquestes activitats són les mateixes que les de l'apartat anterior, però diferenciades pel seu caràcter intensiu, segons els criteris establerts per l'organisme corresponent, així com també la piscicultura. Inclouen les construccions i instal·lacions pròpies d'aquestes activitats, com són els hivernacles, les infraestructures de reg, les granges i magatzems de certes dimensions, les instal·lacions lligades a explotacions piscícoles intensives, i d'altres similars.

C. Activitats complementàries

Seràn considerades com a tals l'agroturisme, el turisme rural, les granges cinegètiques, els albergs, les cases de colònies, els refugis i d'altres instal·lacions destinades a l'estada i allotjament de grups i, en general, les ofertes complementàries compatibles amb els objectius de conservació i protecció del sòl rústic.

D. Activitats extractives

Són activitats encaminades a l'extracció dels recursos minerals en explotacions a cel obert o al subsòl, o les auxiliars destinades a les anteriors. S'hi inclouen les edificacions i instal·lacions destinades a l'extracció i primer tractament dels recursos geològics situats a la mateixa zona.

ACTIVITATS DEL SECTOR SECUNDARI

E. Indústria de transformació agrària

Són les activitats destinades a emmagatzemament, destriament, classificació, manipulació o primer tractament industrial dels productes agraris i al seu envasat per tal de comercialitzar-los i distribuir-los al mercat corresponent. S'hi inclouen les construccions i infraestructures que necessàriament s'hagin d'ubicar dins aquest tipus de sòl per al desenvolupament d'aquestes activitats, sempre adequant-se a les condicions d'integració establertes en aquestes normes. Se n'exclouen les edificacions noves i el tractament de productes que no siguin de la producció de la mateixa explotació a les àrees naturals d'especial interès (ANEI i AANP) i a les Àrees de Transició (AT).

F. Indústria en general

Són les activitats destinades a l'obtenció, la transformació o el transport de productes a partir de les matèries primeres. S'hi inclouen les construccions i infraestructures necessàries per al desenvolupament d'aquestes activitats, sempre adequant-se a les condicions d'integració establertes en aquestes normes.

EQUIPAMENTS

G. Equipaments sense construcció

Es refereix a equipaments situats a terrenys no afectes a explotacions agràries, els quals es defineixen a l'apartat C. Consisteix en l'adaptació d'un espai, sense implicar transformació de les seves característiques inicials, per a activitats d'oci i esplai de distint tipus, de caràcter concentrat o no, com són: àrees recreatives, embarcadors, varadors, ancoratges, activitats de temporada lligades a la platja. S'hi inclouran les instal·lacions de taules, bancs, barbacoes, fonts, serveis sanitaris desmuntables i socorrisme, jocs de nins, papereres, aparcaments i la xarxa viària interna destinada a feines de manteniment, serveis i vigilància, així com les derivades de les concessions de temporada en el litoral.

H. Resta d'equipaments

Consisteix en la transformació de les característiques d'un espai per tal de permetre la realització d'una activitat, o per a instal·lacions i construccions de nova planta destinades a les activitats d'oci, recreatives, científiques, culturals, comercials i d'emmagatzemament, educacionals, socioassistencials, i al turisme de certa dimensió que, per les seves característiques, necessàriament s'han de situar en sòl rústic. S'hi inclouen, a manera d'exemple, els camps de golf i la seva oferta complementària segons la seva legislació específica, càmpings, parcs zoològics o circuits esportius.

ALTRES ACTIVITATS

I. Infraestructures

Són un conjunt ampli d'instal·lacions superficials, subterrànies o aèries, de caràcter local o supramunicipal amb alternatives de localització restringides, necessàries per a la creació i el funcionament d'una organització qualsevol. No obstant això, se cercaran alternatives per tal d'evitar la implantació d'aquestes activitats en ANEI i AANP.

1. Petites infraestructures: torres, antenes i estacions de telecomunicacions, de navegació i d'altres instal·lacions de comunicació d'impacte semblant, així com també infraestructures hidràuliques, energètiques i de tractament de residus, de superfície no superior a 200 m².
2. Vies de transport: inclouen autopistes, autovies, carreteres, ferrocarrils i les seves instal·lacions complementàries.
3. Conduccions i esteses: són el conjunt de xarxes de transport o distribució d'energia elèctrica, aigua, telecomunicacions, sanejament i similars, i altres línies d'estesa aèria o enterrada, junt amb els suports i les instal·lacions complementàries a la xarxa. Aquestes xarxes seran enterrades, o excepcionalment podran ser aèries, després de justificació prèvia.
4. Grans instal·lacions tècniques de serveis de caràcter no lineal, com grans superfícies d'estacionament de vehicles a l'aire lliure, infraestructures hidràuliques, energètiques i de tractament de residus (de superfície superior a 200 m²), i qualsevol altra instal·lació d'interès general o d'impacte semblant sobre el medi físic.

J. Habitatge unifamiliar aïllat

Es tracta de la construcció d'edificis unifamiliars destinats a habitatge de nova planta en el sòl rústic, vinculats o no a l'explotació agrària. Aquest us ve condicionat al·l'informe preceptiu de la Comissió Insular d'Urbanisme.

K. Protecció i educació ambiental

Són les activitats pròpies de la protecció i l'educació ambiental. Comprèn les instal·lacions necessàries per dur-les a terme: habilitació de camins i accessos, instal·lacions d'observació, centres d'interpretació, aules de la natura, granges escola, passos sobre rierols o torrents, miradors o similars.

Article 3: ACTIVITATS RELACIONADES AMB ELS USOS PROHIBITS

Totes les activitats no contemplades en els apartats anteriors queden prohibides.

15.3 Càlcul del creixement poblacional

En aquest apartat es realitzarà una estimació del creixement demogràfic que experimentarà la població de Felanitx en els propers 25 anys.

La metodologia emprada per a l'obtenció dels resultats, és el “*Model de la taxa de creixement*”, el qual suposa que el creixement poblacional és constant en el temps i d'un valor semblant al que s'ha esdevingut fins a l'actualitat. Aquest mètode és un dels més utilitzats avui en dia per la seva fàcil aplicació, així com també, pel fet que es pugui anar modificant a mesura que es disposen de noves dades. Altrament, el model permet realitzar diverses hipòtesis de creixement i escollir la que es creu que serà la més ajustada.

Mètode de la taxa de creixement.

Els habitants que conté certa població després d'un període de temps, **n**, és la població inicial més la població total que ha arribat (+) o ha marxat (-), ja sigui per migracions o bé per naixements o defuncions. Aquest increment o reducció es pot representar com a factor multiplicador de la població inicial, que s'anomenarà taxa de creixement de la població (α).

Es demostra que una determinada població després d'un any conté un nombre d'habitants que venen donats per la següent expressió:

$$p^1 = p^0 + p^0 * \alpha \quad (\text{Eq. 1})$$

On: p^1 = població futura al cap d'un any (nº habitants)

p^0 = població inicial (nº habitants)

α = taxa de creixement acumulatiu (adim.)

Traient factor comú a p^0 a la expressió anterior:

$$p^1 = p^0 * (1 + \alpha) \quad (\text{Eq.2})$$

Després de dos anys es demostra que:

$$p^2 = p^1 * (1 + \alpha) \quad (\text{Eq.3})$$

Si es substitueix p_1 per l'equació (Eq.3), trobada anteriorment, la població al cap d'un parell d'anys és de:

$$p^2 = p^0 (1+\alpha) * (1+\alpha) = p^0 (1+\alpha)^2 \quad (\text{Eq.4})$$

Després de n anys:

$$p^{t+n} = p^t (1+\alpha)^n \quad (\text{Eq.5})$$

On: p^{t+n} : població futura (habitants)

p^t : població de l'últim cens (habitants)

α : taxa de creixement acumulatiu (adim.)

n : temps a partir de l'últim cens (anys)

Taxa de creixement acumulatiu (α)

En disposar del cens de població d'anys anteriors al actual es pot trobar, mitjançant les formules anteriors, la taxa de creixement acumulatiu dels últims anys en el municipi, i estimar que el creixement futur es realitzarà d'una manera semblant.

Així doncs:

$$p^{t+n} = p^t (1+\alpha)^n \quad (\text{Eq.6})$$

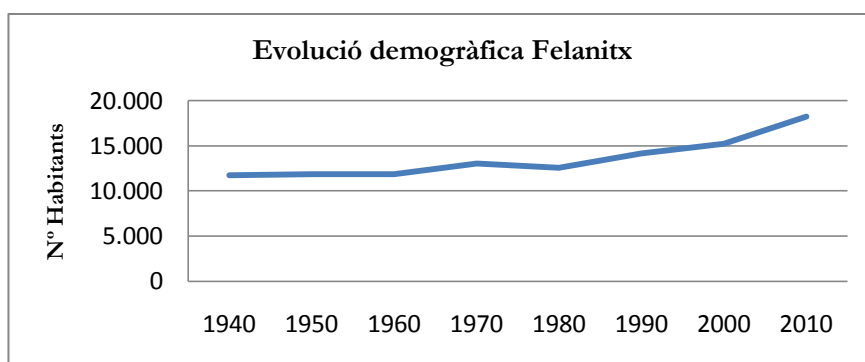
$$p^{t+n} / p^t = (1+\alpha)^n \Rightarrow \sqrt[n]{\frac{p^{t+n}}{p^t}} = 1+\alpha \quad (\text{Eq. 7})$$

$$\alpha = \sqrt[n]{\frac{p^{t+n}}{p^t}} - 1 \quad (\text{Eq. 8})$$

Trobada la població s'haurà de comprovar que les dades censades disponibles corresponguin a temps del moment de l'estudi.

Metodologia i resultats obtinguts

Les dades requerides pel càlcul del creixement mitjançant el mètode anterior són únicament els censos de població de Felanitx de diversos anys anteriors i la població per grups d'edat quinquennals de 2000, 2004 i 2010. Aquestes dades s'han obtingut de la pàgina web de l'Institut d'Estadística Nacional (www.ine.es).

Gràfic 1. Evolució de la població de Felanitx (1940-2010). **Font:** Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

El gràfic 1 es mostra l'evolució de la població de Felanitx durant els últims setanta anys, quedant reflectit el gran canvi de tendència produït des dels anys 80 fins a l'actualitat. Tot i això, s'observa que a partir del 2000 el pendent és més accentuat i per tant s'agafa a partir d'aquesta època com a referència per al càlcul del creixement ja que un temps major podria provocar desviacions importants en ser la societat tant canviada.

Així doncs, s'han considerat dues hipòtesis pel càlcul del creixement acumulatiu, per poder comparar-les, i establir la que suposadament reflectirà, en situacions normals, el futur creixement de la població felanitxera. A més, també s'ha inclòs dintre d'aquestes dues hipòtesis tres escenaris de futur, un tendencial, l'altre d'alt creixement i l'últim de baix creixement. Resumint, els criteris i escenaris seleccionats serien:

Escenari	Ritme de creixement anual (%)	Criteri
T ₀₀₋₁₀	1,81	Creixement de 2000-10
T ₀₀₋₁₀ ⁺	3,61	Doble del creixement 2000-10
T ₀₀₋₁₀ ⁻	0,90	Meitat del creixement 2000-10
T ₀₄₋₁₀	2,03	Creixement de 2004-2010
T ₀₄₋₁₀ ⁺	4,06	Doble del creixement 2004-2010
T ₀₄₋₁₀ ⁻	1,02	Meitat del creixement 2004-2010

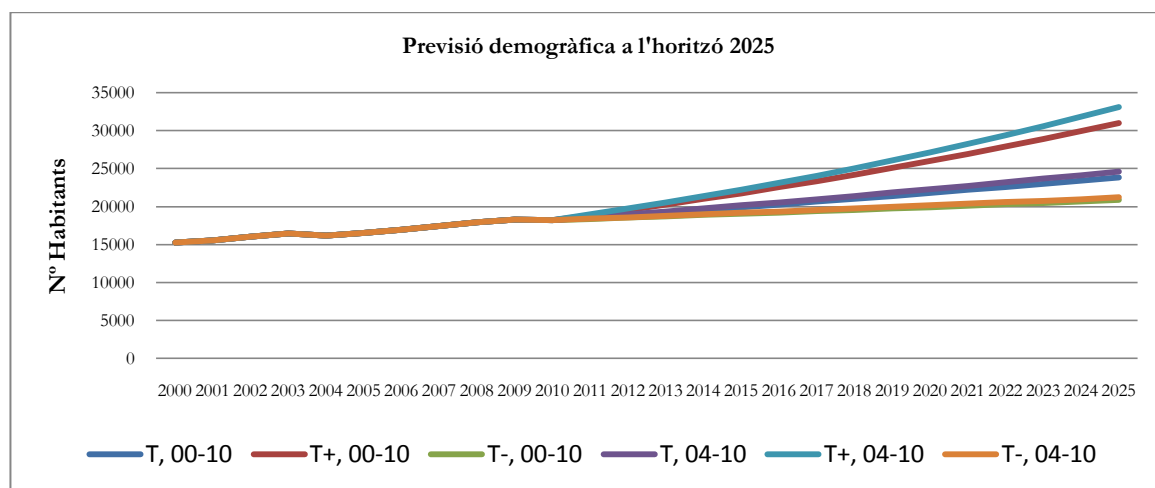
Taula 1. Perspectives de creixement considerades. **Font:** Elaboració pròpia.

Emperò, a més de l'evolució global de la població, també és interessant per al desenvolupament de l'apartat de **creixement d'habitats** la predicció per a l'horitzó 2025 per grups d'edat. D'aquesta manera, s'agafa el cens de població per grups d'edat quinquennals de 2000, 2004 i 2010 i també se li aplica el mètode de la taxa de creixement explicat en les pàgines anteriors.

	2000	2004	2010
0-4	567	702	985
05-09	866	775	877
10-14	845	943	871
15-19	958	883	993
20-24	1029	1128	1074
25-29	1137	1266	1326
30-34	1188	1332	1458
35-39	1186	1285	1443
40-44	1115	1236	1383
45-49	976	1089	1373
50-54	918	945	1186
55-59	838	901	1048
60-64	685	748	966
65-69	782	666	840
70-74	719	731	675
75-79	626	616	657
80-84	434	492	528
85 y más	369	415	542
Total	15238	16153	18225

Taula 2. Cens de població per grups quinquennals de Felanitx. **Font:** INE.

Primerament es calculen les alfes segons l'Eq. 8 per als diversos grups quinquennals i la població total aplicant els criteris descrits en la taula 1. Seguidament, es calcula la població estimada per a l'horitzó 2025 de Felanitx segons l'Eq. 5. Els resultats obtinguts es mostren al gràfic 2 i a la taula 3.

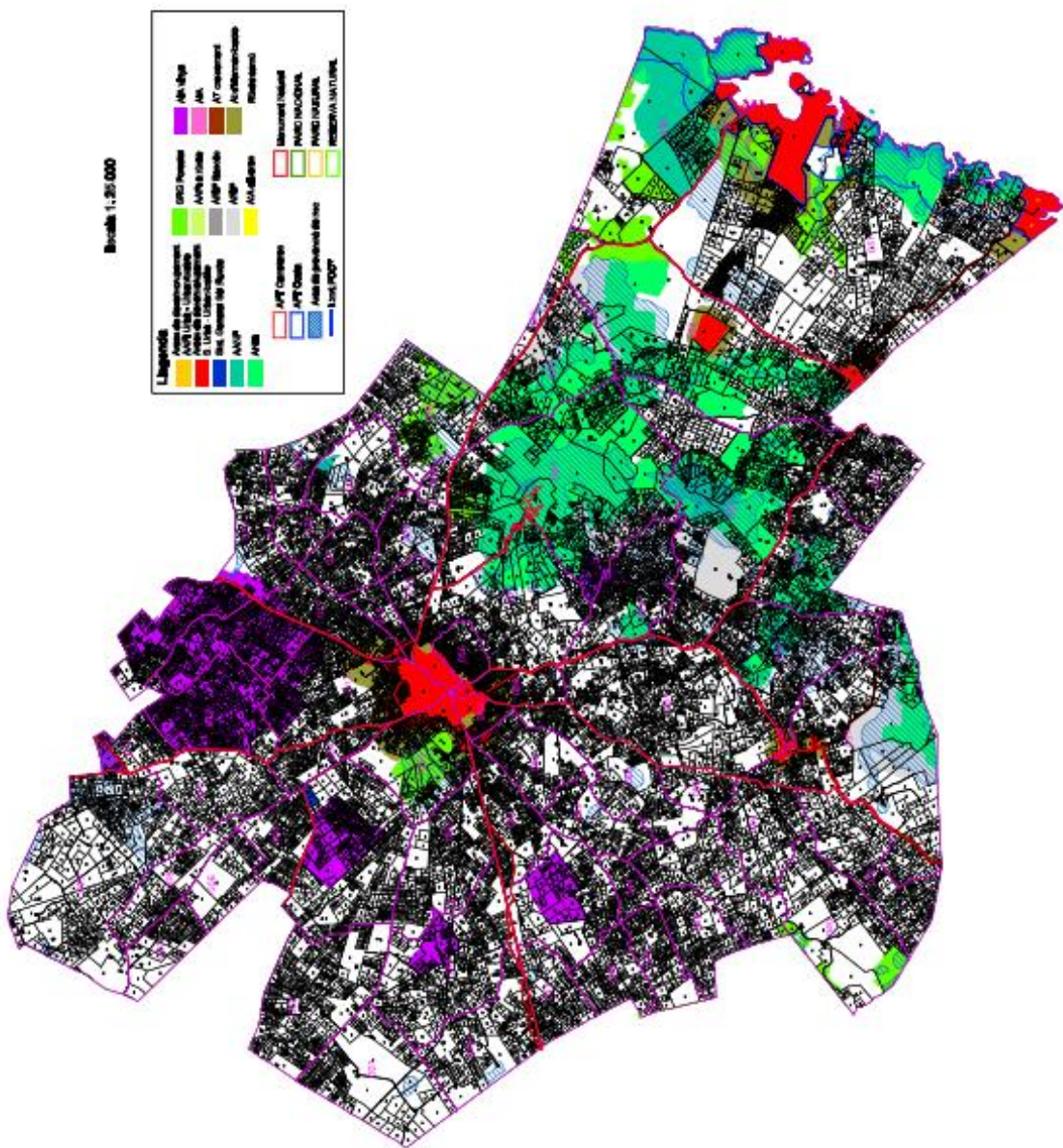
Gràfic 2. Previsió demogràfica per a l'horitzó 2025 de Felanitx. **Font:** Elaboració pròpia.

Creix. acumulatiu període 00-10				Creix. Acumulatiu període 04-10			
2025				2025			
	T	T+	T-		T	T+	T-
0-4	2255	4945	1499	0-4	2297	5120	1513
05-set	894	911	885	05-set	1195	1617	1024
oct-14	912	954	891	oct-14	714	584	789
15-19	1048	1106	1020	15-19	1332	1776	1151
20-24	1145	1221	1109	20-24	950	840	1010
25-29	1670	2096	1489	25-29	1489	1670	1405
30-34	1982	2679	1701	30-34	1828	2283	1633
35-39	1937	2584	1673	35-39	1928	2563	1669
40-44	1910	2621	1627	40-44	1832	2413	1593
45-49	2291	3758	1777	45-49	2451	4281	1839
50-54	1742	2533	1439	50-54	2093	3617	1580
55-59	1466	2035	1241	55-59	1529	2211	1267
60-64	1618	2663	1253	60-64	1831	3381	1334
65-69	935	1040	886	65-69	1501	2624	1126
70-74	614	558	644	70-74	553	452	611
75 i més	2994	3943	2662	75 i més	3012	4109	2660
TOTAL	23832	31034	20856	TOTAL	24644	33125	21209

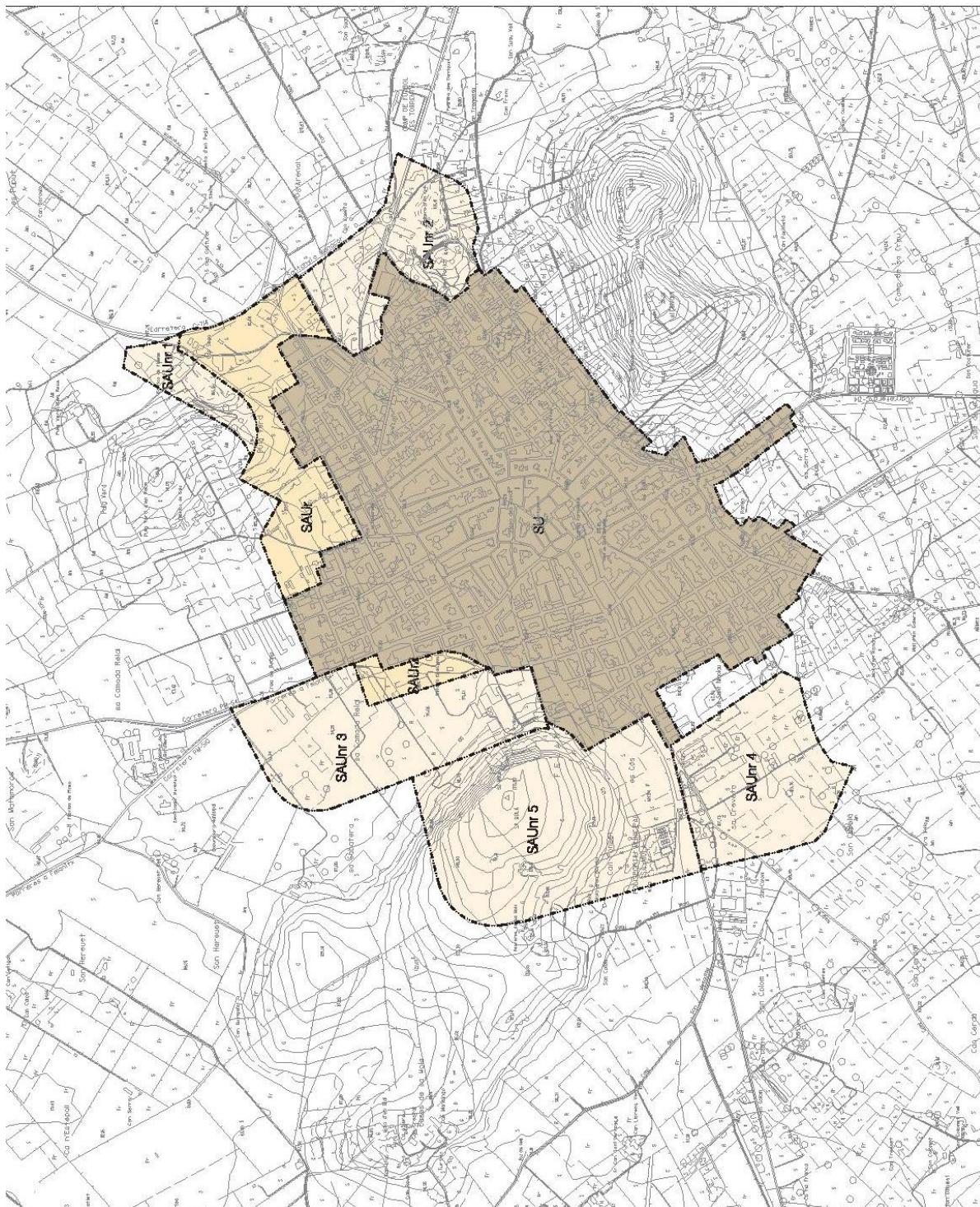
Taula 3. Previsió de la població de Felanitx a l'horitzó 2025 per grups quinquennals segons criteris.

Font: Elaboració pròpia.

15.4 Plànol PTM Felanitx

15.5 Classificació sòl urbà i urbanitzable PGOU 69, nucli de Felanitx

15.6 Classificació sòl urbà i urbanitzable PGOU 69, nucli de Portocolom

15.7 Classificació sòl urbà i urbanitzable PGOU 69, nuclis de Es Carritxó, Cas Concos, s'Horta i Cala Ferrera.

